

Uvodnik

Danijel Devetak

Revščina?!

Več kot 500 milijonov ljudi bi se lahko rešilo revščine, 250 milijonov bi jih zvečer ne šlo več spat lačnih in gotove smrti bi se rešilo 30 milijonov otrok, ko bi bogate države v naslednjih letih podvojile finančno pomoč revnejšim. Vseh 189 članic Organizacije združenih narodov je namreč leta 2000 podpisalo listino, s katero so se države obvezale, da bodo do leta 2015 razpolovile revščino v svetu. Njihov cilj je bolj kot plemenit, kljub vsemu pa zaradi lakote in skrajnih oblik uboštva še vedno umira vsak dan 24.000 oseb. Stopili smo v peto leto novega tisočletja in spremenilo se ni nič bistvenega. Je OZN pozabila na svoje obveze? Strokovnjaki pravijo, da omenjenega cilja že ne bo mogla več doseči. Več kot milijarda ljudi (ena šestina človeštva!) še vedno živi z manj kot enim evrom na dan. Najbogatejše svetovne države so obljubile, da bodo najrevnejšim namenile 0,7% bruto notranjega proizvoda, kar res ni veliko, vsekakor pa dosti več od tega, kar dejansko vlagajo. Zlasti v nekaterih afriških in azijskih državah je vsakdanje preživetje vse prej kot lahka zadeva. Krivde za to ne nosi (vedno) "razviti" svet; ker pa naš planet vse bolj deluje kot sistem veznih posod, imamo dolžnost solidarnosti, če že ne bratstva. To narekuje tudi realističen vpogled v mednarodno politiko, saj se razvite države zapirajo v tehnološko zastražene utrdbe pred množicami "razdedinjenih", ki ponoči kot tatovi iščejo luknje v mejnih mrežah, da bi le stopili v kako zahodno "obljubljeno deželo".

Azijska globalna katastrofa je vzbudila mednarodno mobilizacijo; imeli smo občutek, da sta Evropa in Severna Amerika s svojo velikodušnostjo nosilna protagonista obnove po razdejanju. Nedavni "summit" v Parizu pa je pokazal, da še vedno obstajajo vozli, ki jim ni videti rešitve. Milijarda ljudi nima dostopa do pitne vode; vsako leto umira 11 milijonov otrok zaradi bolezni, za katere pri nas obstajajo učinkoviti in poceni zdravila; dobro nabrušeno smrtno koso predstavljajo pandemije (npr. aids, malarija in tuberkuloza, za katero umirata letno dva milijona ljudi). Tudi šolstvo še zdaleč ni pravica vseh otrok, ženske so še vedno predmet podlih trgovanj, milijarda ljudi živi v "mravljiščih" v predmestjih metropol, onesnaženje pa je že itak vedno bolj grozeč Damoklejev meč... Grozljivo se nam je zdelo, da je zaradi azijskega cunamija umrlo (do zdaj) skoraj 230.000 ljudi. Res je grozno! Tragedija je bila medijsko odlično "pokrita". Malokdo pa ve, da so npr. v Afriki leta 2003 umrli za aidom trije milijoni ljudi; da na dan umira za to boleznijo vsaj 1.500 otrok; da v Braziliji umira vsako leto 30.000 mladih zaradi mamila; da je bila v Indiji več kot polovica otrok že žrtev nasilja. Krivično bi bilo reči, da do slej ni bilo nič storjenega: agencije OZN, posamezne države, človekoljubne ustanove in nevladne organizacije (v prvi vrsti krščanske) veliko prispevajo h gospodarski in družbeni rasti na prizadetih področjih. Zadnji mesec je dokazal, da je to mogoče. Najbolj izvedljivi in učinkoviti so manjši projekti, taki, ki se lahko izogibajo birokratskim mrežam. Brez zajetnejših državnih prispevkov pa ne gre. Tudi zato je pomembno, da smo osveščeni o revščini v svetu, saj nas udobje ne sme delati neobčutljive za trpljenje ljudi. Kristjani si tega ne smemo privoščiti! Cunami se torej ni razbesnel samo na dan sv. Štefana 2004. Najrazličnejši cunami žanjejo vsak dan - po tiho - na tisoče nedolžnih žrtev, za katere niti ne vemo, ker med njimi ni... turistov z Zahoda.

Predsednik Janez Janša v Kobaridu

Foto Montenero

Idealizem in predanost

Naše kulturne in prosvetne dejavnosti temeljijo v glavnem na idealizmu, na prostovoljnem in brezplačnem delu. Vsa poveljna desetletja nismo mogli računati niti na pomoč matične domovine v tedanji Jugoslaviji, ker je podpirala samo del naše manjšinske skupnosti. To stanje se je spremenilo s samostojnostjo in demokratizacijo Slovenije, ko je ta začela enakovredno priznavati vse komponente svoje manjšine. Tudi dežela po svojih zakonih zdaj podpira večji del kulturnih dejavnosti. Tako imamo tudi v naših organizacijah nekaj uslužbencev, ki pripomorejo k rednemu poteku kulturno-prosvetnega dela. Nekatere pobude se zdaj lahko smiselno uresničujejo. Čeprav prihajajo sredstva z velikimi zamudami, so nekako zagotovljena. Kljub temu ne smemo pozabiti, da še veliko dela sloni na mnogih posameznikih, ki žrtvujejo svoj prosti čas, svoje moči in svoje sposobnosti za skupnost, ki na vodilnih mestih ali kako drugače vzdržujejo in ohranjajo na dostojni ravni naše dejavnosti ter ostajajo zvesti naši kulturi ne glede na razne težave in ovire. Osebo zadoščenje ob vsakem uspehu in zavest, da je opravljeno delo v prid naši skupnosti in njeni kulturi, jim poplačata njihov trud.

Plačilo sta tudi priznanje in hvaležnost vseh, ki takšno delo znajo ceniti.

Cenijo npr. trud tistih, ki skrbijo, da nam vsako leto izhajajo koledarji in druge publikacije, tistih, ki pišejo, urejajo in objavljajo, tistih, ki organizirajo vsakoletne pomembne prireditve ali skrbijo za predstave in razstave. Cenijo trud pevovodij in organistov, cerkvenih in nekerkvenih pevcev, cenijo navdušenje in uspešnost nepoklicnih dramskih skupin, cenijo trud in skrb za kulturne domove in prostore, v katerih živijo naše kulturne in vzgojne ustanove, naš tisk in založniške dejavnosti. In še bi lahko naštevali. Poleg omenjenih so še druge oblike, s katerimi se nesebičnemu delu izražata priznanje in hvaležnost. Od časa do časa se zgodi, da kak sklad, ustanova ali celo država izkažejo priznanje posameznikom ali skupinam. V našem zamejstvu je npr. dolga leta podeljeval nagrade Sklad Dušana Černeta, na Koroškem podeljujejo Tischlerjeve nagrade, iz matične domovine prihajajo priznanja na raznih ravneh in za razna področja. Kdor dela, prav gotovo ne pričakuje priznanja, nagrade ali odlikovanja, vendar so te zanj in za skupnost, ki ji pripada, velikega pomena. Zdi se nam, da je ta aspekt našega dela treba poudarjati, zlasti ob bližajočem se prazniku slovenske kulture.

Andrej Bratuž

Kratka misel

Več razlogov za zdrav optimizem!

Minuli teden je bil za našo manjšino pomemben. To pišemo brez nepotrebne retorike in patosa, ki sta v naših vrstah sicer prevečkrat prisotna in hodita vstric z našo pregovorno malodušnostjo, ko gre za reševanje naših pravic, za (ne)izvajanje zaščitnega zakona. Minuli teden je bil pomemben zato, ker so najvišji predstavniki domovine Slovenije jasno povedali, da Slovenija stoji za nami, da nas podpira, da smo kot narodna skupnost sestavni del slovenskega naroda. Predsednik Janez Janša je v Kobaridu zatrdil, da bo slovenska vlada tudi v prihodnje imela našo skupnost pred očmi in bo pomagala; izpostavil je tudi zgledno sodelovanje krovnih organizacij. Po sestanku med predstavniki SSO in SKGZ ter predsednikom slovenske vlade smo izvedeli, da je bil pogovor konkreten, ploden. Prisotnost Illyja in Strassolda v Kobaridu nam govori, da so tudi v naši deželi ljudje, ki poznajo naše težave in nam skušajo pomagati. Dan prej smo na sprejemu stranke Slovenska skupnost v Gorici slišali poziv k večji vlogi politike pri reševanju naših težav, a tudi dobre nagovore treh slovenskih politikov iz Državnega zbora. V ponedeljek je predsednik DZ RS France Cukjati v Trstu jasno povedal, da mora priti do večje komunikacije med manjšino in slovensko civilno družbo. Napovedal je tudi prizadevanje za pomembne novosti na področju zagotavljanja zastopstva pripadnikov naše manjšine v Sloveniji. To je več kot kanček optimizma ob začetku leta!

JUP

Sprejem Slovenske skupnosti

Deželni tajnik
Slovenske
skupnosti
Damijan Terpin
je imel odmeven
politični govor

3

26. Tischlerjeva nagrada

Damijan Paulin
iz Gorice in Marij
Maver iz Trsta sta
21. t.m. prejela
Tischlerjevo
nagrado
v Celovcu

9

France Cukjati v Trstu

Predsednik
Državnega zbora
RS je bil
24. januarja
gost krovnih
organizacij
in večera DSI

10

Nabrežina

Seja deželnega tajništva SSK

V sredo se je na stranknem sedežu v Nabrežini sestalo na redni mesečni seji deželno tajništvo stranke Slovenska skupnost. Na dnevnem redu so bile pereče tematike, ki se neposredno tičejo manjšinske stvarnosti, začeni z novim deželnim statutom, ki je bil pred kratkim odobren v pristojni deželni komisiji. Besedilo, ki roma v deželni svet, kjer predvidevajo, da ga bodo svetovalci odobrili do konca meseca januarja, prinaša nekatere zelo pomembne formulacije, za katere so se predstavniki SSK, v prvi vrsti svetovalec Mirkom Špacapanom, posebno prizadevali. Če povzamemo, gre tu predvsem za napore, ki so vendar prinesli do uradnega štirijezicega naziva dežele Furlanije-Juljske krajine; za razliko med narodnostno skupnostjo, kakršna je slovenska v F-Jk, in jezikovni-

Foto JMP

mi skupnostmi, kakršne sta furlanska in nemška, ki sta prisotni v naši deželi; za formulacijo 32. člena o izvolitvi pripadnika manjšine, ki dopušča sprejem evropskega modela volilnih povezav, kar je ob pravi besedila novega deželne- ga volilnega zakona pomemb-

na iztočnica. SSK je tako lahko dokaj zadovoljna z doseženimi rezultati, saj se je napor obrestoval, pomembno pa je tudi, da se je bistveno izboljšala tudi klima soočanja, ki je bila od samega začetka debate okoli statuta bistveno slabša. V naslednjih tednih pa bo predvsem pomembno, da podpre omenjeni tekst čim širša politična večina deželnih svetoval-

cev. V naslednjih mesecih čaka deželno večino kar nekaj preizkušenj, in sicer od reforme krajevnih uprav, do zakona o družini in socialni, o malih in srednjih podjetjih, o javnih delih ipd.

/ stran 14

Pomembno obvestilo

Služba za jezikovne in kulturne identitete ter za deželne rojake v tujini sporoča, da v ponedeljek, 31. januarja 2005, zapade rok za predložitev prošnje za prispevke, ki jih bo Dežela nakazala v finančnem letu 2005 v smislu čl. 5 DZ št. 23/2001.

Čl. 5 DZ št. 23/2001 predvideva dodelitev prispevkov iz "Sklada za podporo kulturnih, umetnostnih, športnih, rekreacijskih, znanstvenih, vzgojnih, informativnih in založniških dejavnosti, ki jih prirejajo in vodijo ustanove in društva slovenske manjšine", v smislu čl. 16 zakona št. 38/2001 (zaščitni zakon slovenske manjšine v Italiji). Poleg prispevkov, namenjenih ustanovam, ki

so primarnega pomena za slovensko manjšino, so predvideni prispevki v podporo kulturne, umetniške, športne, rekreacijske, znanstvene, vzgojne, informativne in založniške dejavnosti manjšinskih ustanov in društev ter prispevki za izvedbo posebnih načrtov za izredne pobude, ki so posebnega pomena za slovensko manjšino. Zainteresirani lahko vložijo prošnje na kolikovanem papirju v uradnih urah v pisarnah v Trstu v ul. del Lavatoio, 1 (Sprejemni urad v 2. nadstropju) ali v Vidmu na trgu XX. septembra 23 (1. nadstropje), oziroma pošljejo po pošti na navedena naslova. V tem primeru bo veljal za termin datum na žigu pošiljke.

Prevzem železarne v Škednju?

Rusi prihajajo ...

Po propadu kandidature za razstavo Expo 2008 se razočaranje in zbežnost v tržaških političnih in gospodarskih krogih še nista podelila. Problem mesta v zvezi z njegovim gospodarskim zagonom spet vidno stopa v ospredje. Predstavniki raznih javnih ustanov skušajo z različnimi predlogi pomiriti javnost po omejenem neuspehu. Predsednik trgovinske zbornice Paoletti je, recimo, predlagal, naj bi se na delu območja starega pristanišča proti Barkovljam uredilo veliko pristajališče za turistične jadralnice, župan Dipiazza pa vztraja, da je treba nadaljevati z naporom za urbanistično preureditev starega pristanišča, deželni predsednik Illy pa daje v razmislek pobudo, da bi Trst izkoristil izkušnje in se ponovno vključil v igro za prireditev razstave leta 2012. Naj omenimo še, da je tržaški občinski svetovalec in podžupan Lippi iz vrst Nacionalnega zavezništva prišel na dan s predlogom, naj bi Trst in Ljubljana skupno kandidirala za organiziranje svetovne razstave leta 2015. Ko so ga vprašali, če se s to pobudo strinja tudi vodstvo njegove stranke, je dejal, da gre za njegov strogo osebni predlog, ki ga utemeljuje z dejstvom, da je bila ena šibkih točk tržaške kandidature za Expo 2008 ravno pomanjkanje širšega zemljepi-

snega zaledja.

Ob tej priložnosti pa moramo zabeležiti nastopanje znanega bivšega tržaškega poslovnika s kavo Prima Rovisa, ki se po umiku iz aktivnega trgovskega poslovanja (iz zdravstvenih razlogov) z različnimi pobudami prizadeva, da bi se zaustavilo gospodarsko propadanje mesta. Znana so zlasti njegova prizadevanja v okviru združenja civilne družbe "Amare Trieste" za ohranitev samostojnosti otroške bolnišnice Burlo Garofalo, ki jo hočejo priključiti splošni bolnišnici na Katinari. Odločeno si tudi prizadeva, da bi rimska vlada tržaški pokrajini priznala najširšo avtonomijo (kakršno imata bociška in tridentinska pokrajina v okviru skupne dežele Južni Tirol-Tridentinsko) zlasti na finančnem področju. Prav tako odločno zagovarja stališče, da je treba ohraniti delovanje starega pristanišča, ne pa ga izničiti z drugačnimi urbanističnimi izbirami. Ta svoja stališča brani in utemeljuje v periodičnih samoplačniških oddajah po neki zasedni krajevni televiziji. Posebno pereč aktualen problem je delovanje železarne pod Škednjem, ki po eni strani neizbežno onesnažuje zlasti tamkajšnje obljudo področje, po drugi strani pa zaposluje nad 600 delavcev. Politični in sindikalni dejavniki že dalj ča-

sa načrtujejo, da bi njeno delovanje ustavili tja do leta 2009, a do danes ni še konkretnih načrtov o alternativni zaposlitvi prizadetih delavcev. Prav v zadnjem času pa povpraševanje po jeklarskih proizvodih na svetovnem trgu narašča predvsem po zaslugi Kitajske, ki se v tem času naglo industrializira. To je spravilo v zadrego, čeprav se to čudno sliši, tukajšnje pobudnike in zagovornike čimprejšnjega zaprtja škedenjske železarne, ki bi tako morali prevzeti odgovornost za zaprtje poslovno aktivnega industrijskega obrata. Zadevo so dodatno zakomplicirale vesti, da se za prevzem večinskega deleža družbe Lucchini, ki sedaj upravlja železarno, resno zani-ma veliko rusko jeklarsko podjetje Severstal. Po zadnjih podatkih kaže, da je omenjeno rusko podjetje že predložilo svojo stvarno ponudbo.

To je, kot rečeno, po svoje presenetilo tržaške politične in sindikalne kroge, ki bi želeli odpraviti škedenjsko železarno. To je prava ironija usode tržaškega mesta, ki nemočno spremlja dogajanje, samo pa nima jasnih pojmov, kaj pravzaprav hoče, še manj pa enotne volje po korenitem zasuku. Pred kratkim je, kot znano, sedanjega slovenska Luka Koper morala opustiti upravljanje kontejnerskega prometa na sedmem pomolu, sedaj pa v železarno pod Škednjem prihajajo Rusi...

Alojz Tul

Umrl še en italijanski vojak

Misija v Iraku zahtevala novo žrtev

Smrt 31-letnega podčastnika italijanske vojske Simona Cole v Iraku je vsaj za nekaj dni odvrnila glavno pozornost italijanske javnosti od trenutno najbolj aktualnih notranjepolitičnih dogodkov.

Podčastnik Cola je umrl na krovu helikopterja, ki je v nizkem letu nadziral področje, za katerega je pristojen italijanski vojaški oddelek v Iraku. Podčastnik je bil mitraljezec in ga je ostrostrelec zadel naravnost pod pazduho, tako da mu ni

prav nič koristil zaščitni jopič. Cola zapušča ženo in šestmesečno hčerko. Njegovo truplo so prepeljali v domovino in ga pokopali na državne stroške. Prisotni so bili najvišji predstavniki države s predsednikom Ciampi-jem na čelu.

Do zdaj je v Iraku padlo 25 italijanskih vojakov. V sredstvih množičnega obveščanja se medtem nadaljuje ostra polemika, češ da italijanska vojska uporablja v Iraku helikoptere, ki nikakor ne ustrezajo tamkajšnjim razmeram in potrebam. Pojavili so se tudi glasovi, češ da je sam obrambni minister Martino prepovedal uporabo vojaških helikopterv "Mangusta" z neprobojnimi oklepi, ki jim ostrostrelci nikakor ne morejo do živga. Minister pa je takoj pojasnil, da takšne prepovedi z njegove strani ni nikdar bilo. Pojavili so se tudi glasovi, da bo italijanski vojaški oddelek v Ira-

ku kmalu imel na razpolago tudi nekaj helikopterv "Mangusta". Nekatere politične stranke pa čedalje glasneje zahtevajo, naj Italija takoj umakne svoje vojake iz Iraka,

medtem ko vlada ponavlja znano stališče, da bo do umika prišlo v trenutku, ki ga bo določila iraška vlada sama. Nadaljujejo se seveda priprave na deželne volitve, ki bodo čez slabe tri mesece v 14 italijanskih deželah in bodo gotovo tudi verodostojen test za državnozbornostne volitve, s katerimi se bo prihodnje leto končala sedanja legislatura, ki je domena Doma svoboščin, to je desnosredinskega volilnega

zaveznitva. Kot je bilo pričakovati, se je ministrskemu predsedniku Silviu Berlusconi-ju posrečilo odstraniti nesoglasja v zaveznitstvu, tako da bo slednje, z redkimi izjemami, nastopilo na deželnih volitvah z enotnimi listami. Še najbolj zgovoren je primer Lombar-

dije, kjer se je dosednji predsednik deželne vlade Formigoni (gre za njegov drugi mandat) odpovedal samostojni kandidaturi in bo torej predsedniški kandidat vsega desnosredinskega zaveznitva z Bossi-jevo Severno ligo vred. Slednja je zato umaknila samostojno kandidaturu ministra Maronija, s čimer se je tudi potrdilo

prepričanje, da je v Domu svoboščin Severna liga še najzvestejši zaveznik Berlusconi-jeve volilne stranke Naprej Italija (FI). Poleg tega prihajajo čedalje bolj do izraza tudi nekatere značajske podobnosti prvakov obeh strank. Berlusconi brez sramu o sebi pravi, da pooseblja DOBRO, medtem ko naj bi njegovi nasprotniki poosebljali ZLO.

/ stran 14
Drago Legiša

Naša dolgoletna odbornika

MARIJ MAVER in DAMJAN PAULIN

sta prejela ugledno Tischlerjevo nagrado.

Iskreno čestitamo

SVET SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ

Povejmo na glas

Bog zagotovo ni vojna

V bistvu je žalostno, kadar se sklicujemo na Boga pri tistih svojih načrtih, s katerimi želimo na druge delovati s silo. Lahko smo bili boleče prizadeti, lahko se nam je zgodila velika krivica in imamo torej vse razloge, da poravnamo račune in si izborimo pravico in zadoščenje. Imamo lahko torej vse razloge, a pri vračanju udarca ne kličimo na pomoč Boga. Ni bil namreč Bog, ki nas je udaril, zato tudi ne more biti soudeležen tedaj, ko s svoje strani udarce premišljeno vračamo. Toliko bolj je navedeno prepričanje veljavno takrat, kadar ne gre za moje odnose do druge osebe in drugih oseb, torej za zasebno življenje, ampak so v igri odnosi med enim in drugim narodom, eno in drugo državo, eno in drugo civilizacijo. Kajti v tem primeru pri obračunavanju ne gre za prizadevanje drugega zgolj z maščevalno besedo, z zahrbtnostjo, ki želi škodovati, ampak gre za vojno v dobesednem pomenu besede. In kadar gre za vojno v dobesednem pomenu besede, tedaj je toliko bolj zavarajoče, če se sklicujemo na Boga, kot se je to zgodilo ob umestitvi nove ameriške vlade.

Kdo bo pomislil, da je priporočljivo, da se pri načrtih, ki imajo v mislih uporabo sile, ne sklicujemo na Boga zato, ker bi nas Bog zaradi tega lahko kaznoval. Ne, Bog nas zaradi tega ne bo kaznoval, tudi ne bo preprečil, da ga bomo kot tolikokrat doslej instrumentalizirali, ko očitno ne prevzemamo odgovornosti za svoja dejanja. Ne bo nas kaznoval, pač pa bomo mi sami zapustili blagodejne pokrajine njegove bližine in, kar je najhuje, bo-

mo s svojim instrumentaliziranjem pačili njegovo podobo, pačili njegovo resnično naravo. Še naprej bo za nas vse drugo kot le dobronamerno bitje, ki nas ljubeče ščiti in varuje, nas rešuje stisk in se postavi na našo stran vselej, kadar iskreno želimo drugemu človeku dobro. Še naprej bo za nas tudi trdosrčen in krut, saj nam menda On z roko drugega človeka zadaja udarce v zasebnem življenju, saj menda On dviguje vojsko ene-ga naroda proti drugemu narodu, proti drugi državi, proti drugi civilizaciji, oziroma pri vseh teh dogodkih sodeluje. Sodeluje in je torej tudi uničenje in je smrt in je vojna. Bog naj bi lahko torej bil tudi vojna?!

Kadar se posameznik ali države sklicujejo na Boga, pri tem pa imajo v mislih uporabo sile, tedaj to ni dobro znamenje. To pomeni, da želijo stvari skrajno zaostrovati in se tega tudi zavedajo. Zavedajo se, da igrajo na moč tvegano in v osnovi skrajno vprašljivo igro, v tolikšni meri tvegano in vprašljivo, da zanjo potrebujejo zaščito Boga ali celo njegovo privolitev. Istočasno pa morajo tega iste-ga Boga od tam, kjer je, namreč v kraljestvu resnične in trdno obstojne dobrote, nekako potisniti navzdol, zatemniti njegovo ljubečo naravo, da ne bi preglasno opozarjala, kako bi bilo za vse ljudi koristno, da se v nobenem imenu ne bi odločali za nasilje. Bog torej zagotovo ni vojna in ni nikdar bil vojna in to dejstvo bo moralo človeštvo v svoje dobro enkrat in dokončno brez potvarjanj sprejeti.

Janez Povše

V Kobaridu je bilo 35. novoletno srečanje Slovencev iz Videmske pokrajine in Posočja

Meja je zmehčana, od nas je odvisno, kakšen skupni prostor bomo imeli!

unijo tudi dejansko "zmehčala".

Janša, ki se je pred srečanjem v Hotelu Hvala za zaprtimi vrati srečal tudi z delegacijo slovenske narodne skupnosti iz Italije - v njej so bili predsednik Sveta slovenskih organizacij (SSO) Sergij Pahor, predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) Rudi Pavšič ter predsednika odborov obeh krovnih organizacij Slovencev v Italiji v Videmski pokrajini Giorgio Banchig (SSO) in Jole Namor (SKGZ) -, je udeležencem srečanja v nabito polni dvorani kobarškega kulturnega doma povedal, da nova slo-

"Mi bomo spoštovali pravice italijanske manjšine v Sloveniji in upam, da bo tako ravnala tudi italijanska vlada," je še dejal Janša in se zahvalil Illyju za izraženo podporo, prav tako pa tudi prisotnemu predsedniku Videmske pokrajine Marziu Strassoldu.

Slovenski premier je izpostavil, da so se z vstopom Slovenije v EU v tem prostoru odprle številne nove možnosti sodelovanja, ki jih je treba izkoristiti, in poudaril, da nove okoliščine poleg odpravljanja pravnih ovir nudijo tudi možnost odpravljanja naravnih ovir. V tem kontekstu je omenil projekt

V Kulturnem domu se je v soboto, 22. t.m., popoldne začelo tradicionalno novoletno srečanje Slovencev iz Videmske pokrajine in Posočja, ki ga že 35 let organizira tolminska upravna enota v sodelovanju z bližnjimi

občinskimi upravami. Letošnjega srečanja sta se udeležila tudi predsednik slovenske vlade Janez Janša in predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine (FJK) Riccardo Illy, ki sta ga v Kobarid pospremila deželni tajnik SSK Damijan Terpin in deželni svetovalec Mirko Špacapan.

Janša se je na srečanju zahvalil organizatorjem, ki so vsa ta leta prispevali k mehčanju meje, in poudaril, da se je slednja z vstopom Slovenije v Evropsko

venska vlada slovensko narodno skupnost v zamejstvu razume kot sestavni del slovenskega naroda. Izrazil je tudi zaskrbljenost slovenske vlade, ker zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji ne izvajajo.

povezave kaninskega smučišča, ki lahko zaživi v skupno korist, in izboljšanje čezmejnih prometnih povezav, še posebej v bolj oddaljenih krajih. Janša je tudi izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da obe krovni orga-

nizaciji Slovencev v Italiji dobro sodelujeta. Menil je tudi, da je v današnjem času nedopustno, da Slovenci v Beneški Sloveniji ne morejo gledati slovenskih programov TV Slovenija in deželnega sedeža RAI s slovenskim programom: "Razen pomanjkanja volje, ne vidim drugih ovir, da se to ne uresniči!"

Poleg predsednika vlade sta zbrane nagovorila še bovški župan Danijel Krivec ter predsednica pokrajinskega odbora SKGZ v Videmski pokrajini Jole Namor, ki je poudarila uspehe Beneških Slovencev, med njimi na prvem mestu uspehe dvojezičnega šolskega središča

v Špetru, a je poudarila tudi potrebo po šolanju v slovenskem jeziku na višji ravni in nujno po čimprejšnji izgraditvi kulturnega središča za Slovence v Videmski pokrajini, kot se je tudi zahvalila Sloveniji za vso pomoč.

Srečanje je obogatil pester kulturni program, ki so ga soustvarjali Benečani in Kobaridci. Predsednik upravne enote Tolmin Zdravko Likar je letos ob koncu obdaril Luigio Negro iz Rezije, prisotni so bili še senator Miloš Budin, generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, podpredsednik državnega zbora Vasja Klavara, vsi okoliški župani in vrsta drugih.

Ponovoletni sprejem stranke Slovenska skupnost v palači Lantieri v Gorici

"Brez konkretnega doprinosa manjšinske politike ni mogoče naprej!"

V palači Lantieri v Gorici je bil v petek, 21. t.m., tradicionalni sprejem edine slovenske politične stranke v Italiji Slovenska skupnost.

Sprejema so se udeležili tudi predstavniki Republike Slovenije (RS), in sicer podpredsednik Državnega zbora (DZ) RS Vasja Klavara, predsednik državnozbornske komisije za zunanje zadeve RS Jožef Jerovšek, predsednik Komisije DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger, goriški župan Vittorio Brancati, deželni FJK je predstavljala odbornik za zunanje in obmejne odnose Franco Jacop, bili pa so prisotni tudi Slovenci s Koroškega

(Vladimir Smrtnik in Janko Kulmesh) in veliko županov z obeh strani državne meje ter vrsta drugih političnih predstavnikov.

Vittorio Brancati je v nagovoru podčrtal izjemno dobro sodelovanje z novogoriško in drugimi obmejnimi slovenskimi občinami, kot je tudi poudaril pomen stranke Slovenska skupnost. Podpredsednik DZ RS Vasja Klavara je v svojem pozdravnem nagovoru izpostavil zanimanje RS za Slovence zunaj meje; Jožef Jerovšek je spregovoril o tem, kako si slovenska vlada in DZ RS prizadevata, da bi končno le napisali zakon za vse Slovence po svetu in v za-

mejstvu, Janez Kramberger pa je obljubil kontinuiteto Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

"Kot narodnostna skupnost bi verjetno na deželni ravni dosegli lahko veliko več, če bi bilo vsaj med slovenskimi političnimi dejavniki več složnosti vsaj ob tistih zadevah, o katerih sicer le govorimo, da so nam skupne!" je svoj glavni govor začel deželni tajnik stranke SSK Damijan Terpin, ki je prikazal uspehe stranke v minulemu letu, a tudi izzive. Krovna organizacija Slovencev v Italiji (SSO in SKGZ) je Terpin pripisal "odgovornost, ker sta ob pomanjkanju skupnega političnega predstav-

ništva Slovencev v Italiji tako rekoč sami prevzeli odgovornost za stike z Ljubljano in včasih celo z Rimom. Rezultati, še zlasti v zvezi z zaščitnim zakonom, pa kažejo, da brez konkretnega doprinosa politike in še posebej manjšinske politike, ki jo pooseblja manjšinska stranka, tako ni mogoče naprej!" Terpin je izpostavil tesne vezi s Slovenijo, ki jih bo stranka še poglobila, kot se je tudi zavzel za skupno politično predstavništvo Slovencev v Italiji. Italijansko vlado je pozval, naj še pred obiskom italijanskega zunanjega ministra Finija v Ljubljani, ki naj bi bil prihodnji mesec, končno pove, "če namerava spoštovati in

udejanjati zaščitni zakon,..., ali pa bo tudi v prihodnje še vedno izigravala slovensko manjšino v Italiji in s tem tudi demokracijo."

Ob koncu nagovora se je Damijan Terpin še zahvalil sodelavcem in prijateljem ter si zaželel, "da bi politično udejstvovanje, ki nas druži, prinašalo čim večje koristi in blaginjo za vse, tako da bi se vsi tu živeči ljudje, Italijani, Slovenci in Furlani, počutili doma in lepo."

Sprejema se je udeležil tudi generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj; bili so prisotni tudi Rudi Merljak iz Urada RS za Slovence po svetu, nekdanja direktorica tega urada Jadranka Šturm Kocjan, konzul RS v Trstu Zorko Pelikan ter vrsta drugih predstavnikov italijanskega in slovenskega političnega življenja.

Foto in tekst JUP

Končal se je največji hadž vseh časov

Letos v Meki dva milijona romarjev

V Meki v Savdski Arabiji, najsvetejšem islamskem mestu, poteka vsakoletno tradicionalno romanje muslimanov, hadž, ki se je začel v torek, 18. januarja, in na katerem je bilo nad dva milijona muslimanov.

Romanje v Meko je eden od petih stebrov muslimanske vere. Islamska sveta knjiga Koran predpisuje, da mora vsak musliman, ki je fizično sposoben in si lahko omisli potovanje, vsaj enkrat v življenju opraviti romanje v Meko, kjer je rojstni kraj preroka Mohameda.

Savdski minister Hadž Ijad Madami je za savdski časopis Arab News povedal, da na hadžu letos pričakujejo 1,6 milijona vernikov iz tujine in še kakih pol milijona iz Savdske Arabije. Na vrhuncu hadža, vzpona in molitvi na gori Arafat, pa naj bi se v sredo, 19. januarja, po besedah ministra Hadža, zbralo celo do tri milijone ljudi.

Hadž se je začel v torek, 18. januarja, z obiskom Velike mošeje. Romarji so noč preživali v šotorskem naselju Mina, naslednje jutro so skupaj molili ob vznožju gore Arafat, to je 20 kilometrov od Meke, kjer je po prepričanju muslimanov pre-

rok Mohamed imel zadnjo pridigo. Sledilo bo več obredov, med katerimi bodo tudi žrtvovali eno žival. Običajno je to koza, krava ali kamela. Po tem sledi simbolično kaščenje hudiča, kar naznanja začetek muslimanskega praznika Eid Al Adha - ali Kurban Bajram.

Kot vedno, so v mestu uvedli poostrene varnostne ukrepe, za kar je letos skrbelo več tisoč ljudi. Nekaj normalnega je, da hadž pogosto spremljajo razne tragedije. Tako je leta 1997 v požaru v šotorskem naselju Mina umrlo 340 romarjev, ranjenih pa je bilo nad 1500. Leta 1994 in 1998 je v paničnem begu prav tako umrlo več sto ljudi. Leta 1990 je umrlo kar 1426 romarjev. Lani pa je samo med kamenjanjem hudiča umrlo

251 ljudi. Leta 1987 je prišlo prav tu do protiameriških demonstracij in tako je bilo ubitih več kot 400 ljudi.

Te in podobne podatke ste lahko marsikje prebrali. V glavnem se zelo malo razlikujejo. Za nas kristjane so velika zagonetka romanje samo in seveda muslimanski romarji. Znanec, ki je izvedenec v psihosociologiji religij, mi je pripovedoval,

kako se je v Londonu pridružil skupini romarjev, ki so romali v Meko s posebnim letalom. Spremljal je njihovo pripravo, bil z njimi na letalu in prišel z

njimi do izstopa na letališču za Meko. Tu se je zanj "svet končal", saj kot nemusliman ni mogel dalje, zato se je z naslednjim letalom takoj vrnil v London, seveda s skupino, ki je romanje končala.

Romanja se od romanj razlikujejo. Ne samo po organizaciji, ampak tudi in predvsem od priprave in seveda ljudi, ki se jih udeležujejo. Naših katoliških romanj ne moremo

primerjati z romanjem v Meko. Naši romarski kraji so odprti tudi za drugače verujoče, tudi za tiste, ki ne verujejo, pa seveda tudi za radovedne turiste, ki jih zopet ni malo. Muslimansko romanje v Meko je najprej romanje samo za muslimane, pa še to samo za tiste, ki so se na to romanje posebej pripravili in so tudi pravoverni muslimani. (V Evropskem izrazoslovju bi te-

mu rekli - ortodoksni verniki, skoraj nekakšni verski fanatiki.) Teh pa zopet ni tako malo, pa tudi stroški niso za vse enako veliki, ker si med seboj pomagajo. Muslimanske države rade primaknejo svoj delež, da pride čim več ljudi. Ko se romar vrne, ima pred tistimi, ki niso šli na romanje, tudi določene verske privilegije, ki se kažejo tudi na zunaj. Ponekod nosijo posebna pokrivala, na nagrobniku posebno oznako, ki sicer danes precej izginja, jo pa lahko še vedno vidimo po tako imenovanih ortodoksnih muslimanskih pokopališčih. Ti na videz drobni podatki nam veliko povedo. Zunanji vplivi so pri človeku velikokrat bistvenega pomena, tako da priključijo iz podzvesti tudi verske motive. S pripravo, ki jo musliman ima doma in traja precej časa, sledi ji priprava v letalu, ki ob molitvi in ritualnih gibih, kolikor so ti možni, pripravi vernika na sam romarski kraj, vernik podzvestno pade v religiozno psihologijo množice, ki je na kraju samem, in normalno je, da, ko se to romanje opravi in se romar vrača domov, ga spremlja poseben romarski religiozni trans, v katerem ostaja še precej časa. Prav ta trans je velikokrat tudi kriv, da pride do tolikih smrti na kraju samem, ker si marsikdo želi tam umreti, saj ve, da bo takoj prišel v Mohamedovo naročje, kar tudi muslimanska vera uči in je smrt v Meki privilegij izbrancev.

V psihosociologiji romanj se tovrstnih romanj ne da primerjati z romanji v drugih religijah, še najmanj s krščanskimi. Najprej je tu problem, da se z nekim znanstvenim načinom tega romanja ne more spremljati in proučevati, saj so to samo muslimanski romarji in ni drugih, razen tamkajšnjih redarjev, policistov in verskih voditeljev, ki so za to posebej pripravljeni in tudi posebej vzgojeni. Tako romar pride v poseben romarski geto, ki se loči od ostalega sveta, tu ni take navlake, kakršna spremlja naše božje poti, kot tudi ne takšnih in drugačnih pritiskov, ki smo jih zahodnjaki na romarskih krajih navajeni; tu je neprestana molitev, so verske vaje, vse pa je voden in poteka po strogo določenem obredu, na katerega se je vsak romar pripravil. Vsakdo ve, kaj to pomeni, in v takem okolju je vernik v nekakšni ekstazi, ki ga pripelje iz sedanjega prostora in časa. To je končno tudi namen tega romanja. Zato primerjanje Meke s katerim koli podobnim romarskim krajem na svetu ni dopustno in je nemogoče. Isto velja za muslimansko romanja, ki gre tja in ga ne smemo primerjati romarjem drugih ver, še najmanj kristjanom!

Ob koncu pa bi rad pripomnil: "V Meko ne more priti nemusliman. Če bi se to dogodilo, ga takoj ubijajo, ker po muslimanskem verovanju onečašča svetost Meke."

Ambrož Kodolja

Veliko zanimanje za razstavo Rojstvo Družine v cerkvi sv. Jožefa

Goričani so si ogledali evropsko razstavo jaslic v Ljubljani

Goričani. V soboto, 22. t.m., jo je obiskalo okrog 40 italijanskih vernikov iz župnije Srca Jezusovega, dan kasneje, v nedeljo, 23. t.m., pa kar 80 naših, slovenskih vernikov iz Gorice in okoliških vasi.

Razstava na Poljanah je zbudila veliko pozornosti že lani, ko so bili na ogled številni biseri jaslčarske umetnosti z vsega sveta. Letos, po sprejemu novih držav v Evropsko unijo, med njimi tudi Slovenije, pa je razstavljenih približno 180 eksponatov iz petindvajsetih držav, članic EU. Razstavo je oblikoval direktor Mednarodnega betlehemskega muzeja jaslč Alfredo Troisi. Zasnova ce-

lotne razstave je sporočilno bogata, glavno njeno bogastvo pa je v samih jaslicah, ki govorijo o pestrosti evropskih kultur in tradicij. Prek jaslic v različnih

slogih in materialih se namreč začuti, koliko kulturnih plasti se je naložilo v evropski življenj v stoletjih in kakšna je bila pri tem vloga krščanstva. S Travnika v Gorici sta v nedeljo predpoldne odpotovala proti slovenski prestolnici dva avtobusa, ki ju je vodil upravitelj dušnopastirskega središča sv. Ivan p. Mirko Pelicon; on je uspeli izlet tudi organiziral. Po kosilu pri Mraku so se udeleženci takoj odpravili peš do duhovnega središča sv. Jožefa. Tam so marsikaj zanimivega izvedeli o tej svojevrstni Plečnikovki cerkvi, največjem krščanskem svetišču v Ljubljani, o njeni burni zgodovini, o nacionalizaciji in vrnitvi Družbi Jezusovi pred nekaj leti. Prireditelji razstave so gostom iz Gorice tudi prikazali razvoj in zgodovino jaslic od sv. Franciška Asiškega (znane so njegove jaslice iz Greccia leta 1223) dalje; zanimivo pa je, da so jaslice izdelovali še prej. Ogled razstave je Goričane res očaral. Spoznali so tri glavne

vrste jaslic: latinsko-mediteranske, za katere je značilno, da sam hlevček ni v središču pozornosti in da so razvidni bogati sociološko-etnološki detajli iz vsakdanjega življenja držav ob Sredozemskem morju; v "srcu" jaslic srednjeevropskega tipa (germanske in slovanske države) je Sv. Družina; za jaslice vzhodnega tipa, ki jih je bilo na razstavi nekoliko manj, pa je značilen ikonografski slog.

Po ogledu razstave so se goriški romarji-izletniki odpravili v Dravljje, kjer vodijo župnijo patri Družbe Jezusove. Srečali so se z goriškima rojakoma, s patronoma Davidom in Ivanom Brescianijem. Prvi je gostom prikazal bogate in do potankosti izdelane dravelske jaslice, ki opisujejo - zvesto po Niku Kuretu - navade, običaje in praznike na Slovenskem. Ivan pa je spregovoril o življenju in delu jezuitov v Dravljah.

Po še tem prijetnem srečanju so se Goričani proti večeru srečno vrnili na svoje domove.

U nescovo evropsko razstavo jaslic z naslovom *Rojstvo Družine* v cerkvi sv. Jožefa na Poljanah v Lju-

bljani, ki ostaja na ogled do 13. februarja vsak dan od 9. do 19. ure z bogatim spremljevalnim programom, so si ogledali tudi

4. NAVADNA NEDELJA

Sof 2,3; 3,12-13; 1 Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

Mesec januar, ki se izteka, je pri nas Slovincih posvečen slovenskemu katoliškemu in verskemu tisku.

Že takoj v začetku tega razmišljanja izrekam posebno občuteno zahvalo vsem, ki nam že od nekdaj nudijo vse duhovne dobrine po rokopisih in po tisku, skratka po pisani besedi.

Sem spadajo tudi črke, vdolbene in kamen. Mojzes in Izraelci so jih kot zapovedi in postavljeno ljubosumno hranili skozi tisočletja kot sveto dediščino, ki so je postali deležni domala skoraj vsi narodi sveta, zato ker so spoznali v Božji besedi glas skupnega Očeta vseh narodov, vseh ljudstev in vseh jezikov.

Tu je na mestu beseda katoliški ali vesoljen, da poudari ljubezen Boga do vsega ustvarjenega, zlasti do vsakega človeka.

L. 1947 so v Qumranskih votlinah pri Mrtvem morju slučajno odkrili več knjig

(zvitkov) Stare zaveze, shranjenih v žarah. Znanstveniki, še posebej izvedenci v Sv. pismu, so dobili v roke, čeprav ne vsega, zaklad Božje besede. Izraelci so ga v hudih časih preganjanja skrivali, da bi ga ohranili pred uničenjem.

Sv. brata Ciril in Metod sta kot neprecenljivo darilo Slovanom poleg evangelija prevdla v starocerkveno slovansčino del Sv. pisma in bogoslužnih knjig ter molitev, kar je slovesno potrdil sam papež v častitljivi baziliki sv. Marije Snežne/Velike v Rimu. Beseda "katoliško" se ne omejuje samo na versko tematiko. Temu je priča npr. sv. Tomaž Akvinski (goduje 28. jan.) s svojo vesoljno mislijo v modrosti in pobožnosti. Sv. Janez Bosko (goduje 31.1.) je prav tako po Božji besedi, ki jo je globoko v sebi doživljal, postal oče tedanje in tudi sedanje zapuščene mladine.

Tudi naši katoliški časopisi, revije, knjige: Novi glas, Pastirček, Družina, Ognjišče, Mladika, knjige Goriške Mohorjeve družbe; in verski tisk: Molitveniki, pesmarice, Sv. pismo, katekizem idr. zaobjemajo ves človekov svet, torej ne samo bogoslužja in molitve, marveč tudi vso problematiko

življenja. Posvečajo se služenju našim ljudem, pri tem pa ne zanemarjajo drugih. A so obenem očitek in vabilo vsem, ki služijo ob strani, ne samo na verskem in cerkvenem področju, ampak tudi v političnem in gospodarskem ter vsem kulturnem življenju. Kajti gre za duhovne vrednote, kot so: zakon in družina, ohranjanje in razvoj naših ljudi, slovenska šola, dobrotelost, vera, misijon - kar zahteva prodor v vesoljno-katoliško bratstvo vseh, ki smo med seboj tako različni, a obenem nepovnovljivi in enkratni ljudje.

KATOLIŠKI IN VERSKI TISK NAS NEPRENEHOMA USMERJATA v Kristusa, ki je edini luč v razodetje ljudem (gl. Lk 2,32-Svečnica). Po Kristusu nas vodita k Očetu. Vli-vata nam moč Svetega Duha. Vse verne povezuje v edinstvo, v skupnost, ki sodeluje pri odrešenju vseh. A luč življenja spoznajo samo tisti, ki se trudijo za pošteno in človeka vredno življenje. Laiki so pri tem nosilci besede, ki oblikuje človekovega duha v sedanjem času za vse lepo in dobro. Toda opraviti imamo tudi s sovražnim tiskom, z besedo, ki ubija. Ubija pa zato, ker zapira pogled v večnost, v neminljivost.

Današnji evangelij nam z avtoriteto razkriva človekovo držo, ki je v popolnem nasprotju z javnim mnenjem in življenjsko držo, ker ta drža ceni samo materialno bogastvo. Ne zveni se za razžaljene in ponižane, ki zmorejajo le pritajeno hlapanje. Svet ceni orožje, nasilje, razuzdano veseljačenje.

Tuja mu je pravičnost. Ne prenese sovražnika: usmiljenje mu je neznano.

Za čistost srca in duše in telesa mu ni mar. Neti spore, terorizira s pokoli in nadvlado strahu in smrti. Božje sinovstvo mu je odveč: ne ve, kam z njim. Trpeči po svetu, zlasti otroci, sirote in vdove, ki so v primežu vsakovrstne tesnobe in trpljenja, ga ne zanimajo.

Gluh je za Božje kraljestvo, in tudi slep. Ljubi le udobje, sitost trebuha, moralno iztiranost, laž življenja (1 Kor 1,26-31).

Toda govor na gori ustvarja veselje in rado-st kljub resničnim bojem s seboj in s hudobijo okrog sebe.

Trpi s Kristusom, tudi s peresom v roki, ker ljubi vse dobro in sveto. Posebno ljubezen posveča tiskani materini besedi (Mt 5,1-12a).

Najmlajši so olupšali praznik vaščanom

Prisrčna božičnica v vrhovski cerkvi

Ob decembrskem prazničnem vzdušju se Božič pričakuje z različnimi prireditvami in priložnostnimi pobudami. Na Vrhovs. Mihaela, mali kraški vasi nad Sovodnjami, so že tradicionalno glavni protagonisti božičnega vzdušja otroci. Tudi letos so najmlajši Vrhovci v okviru otroškega in mladinskega pevskega zbora Vrh s svojimi pobudami popestrili in olupšali pričakovanje na Božič vsem sovaščanom.

24. decembra, na božično vigilijo, so bili vsi Vrhovci deležni prijetnega presenečenja, ki so ga prijazno sprejeli. Otroci so namreč raznašali od vrat do vrat betlehemske lučke miru. Gre za plamen, ki je prižgan v Jezusovem rojstnem kraju in nato vsako leto kot simbol želje

po miru obkroži ves svet. Otroci so se pri delitvi luči miru razdelili v dve skupini in se odpravili v vse vrhovske zaselke. Svojo pot sta sklenili v gostilni Devetak, kjer je vse lačne otro-

ke čakalo slastno kosilo, ki ga je skrbno pripravila gospa Gabriella.

Le dva dni kasneje, na dan sv. Štefana, ki sovpada z dnevom družine, so vrhovski otroci in

najstniki pripravili še prisrčno božičnico, ki so jo uprizorili kar v farni cerkvi po sv. maši. Za občutljivost in pomoč pri izpeljevanju tradicionalne božičnice gre posebna zahvala župniku Viljemu Žerjalu. Otroci so se staršem in ostalim gledalcem predstavili z dramsko uprizoritvijo Oprosti sestra... rad te imam! Scenarij za otroško igrice so napisali sami vrhovski srednješolci in višješolci Karen, Tatjana, Luca, Nika in Tjaša. Z izvirno zamislijo, v kateri je bilo mogoče občutiti mladostniškega duha vrhovske mladine, so nastopajoči odlično prikazali bistvo božičnih praznikov v ljubezni ter miru, ki ga moramo gojiti že v messebojnih odnosih. Otroci in mladi, ki so sodelovali pri božičnici, so bili deležni zaslužene nagrade za odlično opravljeno delo, album za slike, v katerega bodo lahko spravili vse svoje spomine na tovrstne pobude.

AC

Nekaj odprtih vprašanj o našem času

Konec koncev žanjemo, kar smo sejali...

privolili. Dalje, zdravnik Benjamin Spock je rekel, da ne bi smeli jih naložiti po riti našim otrokom, če se slabo vedejo, ker bi to slabo vplivalo na njihovo psiho in osebnost ter bi resno poškodovali spoštovanje, ki ga imajo do sebe; mi smo takrat rekli, da izvedenec gotovo ve, kar pravi, in tako smo tudi na to privolili. Nato je nekdo povedal, da ni primerno, da vzgojitelji in ravnatelj kaznujejo naše otroke, ko se ti v šoli slabo vedejo, in mi smo rekli OK. Nekateri politiki so potem rekli: 'Ni važno, kaj vsak dela med domačimi zidovi, glavno je, da sleherni opravlja svoje delo': soglašali smo tudi z njimi. Nato je bil še nekdo, ki je trdil, da jaslice ne smejo žaliti manjšin, ki med nami živijo: tako so v znanem londonskem muzeju Madame Tussaud odstranili Mater Božjo in na Njeno mesto postavili kip Spicergirl Victorije in njenega moža Beckama: tudi s tem smo se

strinjali. Potem je še nekdo rekel: 'Tiskajmo kar revije, natrpene z golimi ženskami, in imenujmo vse to 'zdravo naklonjenost do lepote ženskega telesa'. Rekli smo da. Sedaj pa se sprašujemo, kako je mogoče, da naši otroci nimajo vesti in ne ločujejo tega, kar je dobro, od tega, kar je zgrešeno. Če dobro premislimo, ugotovimo, da žanjemo, kar smo sejali. Čudno je, s kakšno lahkoto mečemo Boga stran in se nato čudimo, da se svet spreminja v pekel. Čudno je, kako verjamemo časopisju in oporekamo temu, kar je zapisanega v Bibliji. Čudno je, kako si vsi želijo nekega dne vstopiti v nebesa, vendar v istem času nočejo verjeti in misliti ter delati to, kar pravi Sveto pismo. Čudno je, kako si ljudje izmenjujejo po elektronski pošti na tisoče vicev, vendar, ko postane tema sporočila Bog, postaja tovrstna izmenjava vse težja. Čudno je, kako vse to, kar je

nespodobno, kočljivo in vulgarno, lahko nemoteno kroži po spletnih straneh, medtem ko so razprave o Bogu ukinjene tako v šoli kot na delovnem mestu. Čudno je, da se v božičnem času šolske prireditve naslanjajo raje na pravljice Walta Disneya kot pa na Rojstvo. Čudno je, da smo prosti službe ob kakem verskem prazniku in niti ne vemo, kateri praznik je. Čudno je, kako se nekdo ogreva za Jezusa ob nedeljah, potem ko je med tednom le neviden kristjan. Čudno je tudi, da tedaj, ko odpošleš to sporočilo po elektronski pošti, ga veliko ljudem, ki so na tvojem seznamu, ne nasloviš, ker nisi seznanjen o njihovi veroizpovedi ali ne veš, kaj bi o tebi mislili, ker si jim ga poslal. Čudno je, kako me skrbi, kaj drugi mislijo o meni, medtem ko sem ravnodušen od tega, kar Gospod meni o meni. Že razmišljaš? Če misliš, da je to sporočilo vredno branja, pošlji ga drugim po elektronski pošti ali fotokopiraj ga in razmnoži. Drugače ga odvrti: nihče ne bo vedel, da si si storil, in zgodilo se ti ne bo nič hudega."

Pismo iz St. Louisa

Ali je Bog povzročil cunami?

Dan po potresu v Indoneziji je prišlo v moj internetni nabiralnik sporočilo s to vsebino:

"Prosim, da mi poveste, kaj je naredil narobe papež, ki je božji poslanec na Zemlji, da ni preprečil tega, kar se je zgodilo v Aziji. Tragedije ni povzročila človeška roka, ampak, po vašem tolmačenju zadev, ki goreče nasprotuje vsem znanstvenim dognanjem evolucije, je bog tisti, ki pošilja na zemljo določena dejanja, ki se jim 'ovčke' ne moremo upreti. Vesel bi bil, ko bi vašo razlago dogodkov, izhajajoč iz vašega prepričanja, javno objavili. Veliko užitkov ob gledanju obupanosti ostalih, saj je to povzročil vaš edini..."

"Spoštovani g. N., ob katastrofi, kakršna je zadela ljudi v Indijskem oceanu, tudi meni zastaja dih. Zakaj, Bog!?"

Na to vprašanje nimam odgovora. In nisem edini; ljudje se že od nekdaj trudimo, da bi razložili pojav zla. O tem priča tu-

di Sveto pismo, posebno v Jbovi knjigi, pa tudi v življenju in smrti Jezusa in prerokov. Zakaj so jih ljudje ubili? Zakaj Bog ni poslal angelov, da bi Jezusa rešili iz rok Judov in Rimljanov? Jezus da samo en odgovor, ki je hkrati poziv k veri: ne zato, ker bi Bog hotel slabot! Kaže, da k bistvu zla sodi njegova nerazložljivost, skrivnostnost.

V zgodovini so filozofi iskali odgovor tako, da so razločevali med fizičnim in moralnim

posledica njegove zlorabe darov razumnosti in svobode. Odgovor mislecev v obeh primerih je bil, da moramo svet sprejeti tak, kot je, to je nepopoln, v zaupanju, da gre za najboljši možni svet. V trenutkih, kot je tale, se izkaže, kako težko je verovati, zaupati, da je Bog dober in da ve, kakšen svet in ljudi je ustvaril.

Jezusov odgovor na vprašanje trpljenja je posebno zanimiv. Zla tudi on ne razloži ali pojasni. Omeni pa, da nam trpljenje

daje priložnost, da trpečim pomagamo. S tem implicitno sprejme argument, ki sem ga orisal v prejšnjem odstavku, in naredi korak naprej. Če parafraziram: potresov ne bomo mogli preprečiti. Lahko pa uporabimo talente, ki nam jih Bog daje, in vzpostavimo mrežo opazovalnic, ki bodo v prihodnje omejile škodo. Podobno, kot opazujemo vreme in se ustrezno pripravimo na neurje. Druga stvar, ki jo lahko naredimo, pa je pomoč prizadetim. Jezus svoje učence k temu izrecno poziva, saj ve, da Bog le izjemoma neposredno posega v naš svet. Od nas pa pričakuje in nam daje možnost za to, da delamo dobro. Apostol Janez pravi: "Boga ni nikoli nihče videl. Če se med seboj ljubimo, ostaja Bog v nas in je njegova ljubezen v nas postala popolna." Preneseno na tragedijo v Indijskem oceanu, bi lahko rekli: "Boga ni nikoli nihče videl. Tudi ne bomo nikoli razumeli, zakaj se je zgodilo tako uničujoč potres. V medsebojni solidarnosti pa Bog prihaja med nas ter nas dela bolj popolne."

Peter Lah

Kratke

Oratorij o p. Placido Corteseju

V Padovi za letošnji Dan spomina na holokavst pripravljajo oratorij o minoritu p. Placido Corteseju (1907-1944), ki je naši javnosti že dobro znan zaradi dela v korist slovenskih internirancev, vsakovrstnih preganjancev in upornikov proti nacizmu. Izdihnil je zaradi mučenja v "bunkerju" gestapa na Oberdankovem trgu v Trstu, ker ni hotel izdati sodelavcev. V ponedeljek, 31. januarja, bo v občinskem gledališču Verdi v Padovi premiera dela Olocausto del silenzio, Placido Cortese vittima del nazismo (Darovanje življenja zaradi molka - žrtve nacizma Placido Cortese). Dramo v dveh delih za igralce, zbor in orkester je napisal p. Luigi Francesco Ruffato. Glasbene dele je komponiral in jih bo dirigiral Gianandrea Pauletta, režijo pa je podpisal Filippo Crispo.

Na vabilu so kot prireditelji ali sponzorji zapisani Bazilika sv. Antona, Občina Padova, škofija Padova, Dežela Veneto, Kulturno središče Kolbe, založba Messaggero di S. Antonio in Pokrajina Padova.

Oratorij bodo ponovili za dijake padovanskih višjih srednjih šol v Avditoriju Modigliani 12. in 14. februarja dopoldne.

U

Slovenska karitas: pošiljka pomoči v Sri Lanko

S tiskovnega urada Slovenske škofovske konference so nas obvestili, da so na Slovenski karitas pripravili poročilo o zbrani materialni pomoči, ki so jo pred dobrim tednom iz Luke Koper odpremili na Sri Lanko. Zaključili so namreč prvo fazo zbiranja materialne pomoči za prvi kontejner za prizadete v Sri Lanki. Večji del materiala za pošiljko, ki vsebuje 20 ton, so podarila podjetja. Pošiljka vsebuje predvsem različne vrste orodja za postavitev zasilnih bivališč in druge najpotrebnejše osnovne pripomočke za življenje v tamkajšnjem okolju. Pošiljka vsebuje tudi osnovno opremo za tri šolske razrede. Ocenjena vrednost pošiljke znaša 18.000.000 SIT. Podjetju Intereuropa d.d. iz Kopra se Slovenska karitas zahvaljuje za organizacijo prevoza, skladiščenje, podporo pri odpremi pošiljke ter brezplačen prevoz do Sri Lanke. Pomoč bodo prejele Irske sestre v Wattali, ki imajo v svoji centrih na obali veliko število beguncev. Na začetku februarja, ko bo pošiljka prispela z ladjo na cilj, bo Sri Lanko obiskal tudi predstavnik Slovenske karitas. Tako bodo iz prve roke lahko ugotovili, kaj prizadeti potrebujejo. Na osnovi zbranih podatkov bodo pripravili novo pošiljko, nato pa se bodo vključili v različne oblike razvojne pomoči na prizadetih območjih.

Vse, ki bi se želeli vključiti v program posvojitve otrok iz Sri Lanke na daljavo, vabijo, da jim pošljete e-pošto na naslov info@karitas.si ali pokličete po telefonu na (00386) 1 3005960.

Prireditve v okviru razstave evropskih jaslic pri sv. Jožefu v Ljubljani

V cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani je do 13. februarja 2005 odprta velika Evropska razstava jaslic z naslovom Rojstvo družine, ki je odprta vsak dan od 9. do 19. ure. V okviru razstave potekajo različne spremljevalne prireditve: v četrtek, 27. januarja, ob 18. uri, bo v Arrupejevi dvorani okrogla miza z naslovom Vloga Cerkve pri povezovanju evropskih narodov; v soboto, 29. januarja, ob 15. uri, bo v cerkvi sv. Jožefa nastopil pevski zbor Mirabile, ob 17. uri pa pevski zbor Krik iz Slovenske Bistrice; v nedeljo, 30. januarja, ob 18. uri, bo v Marijini kapeli koncert zakoncev Bukovec; v soboto, 5. februarja, ob 20. uri, bo v cerkvi sv. Jožefa lutkovna predstava Osel Nazarenski in izvedbi Mini teatra iz Ljubljane; v četrtek, 10. februarja, ob 18. uri, bo v Arrupejevi dvorani okrogla miza z naslovom Kultura povezuje Evropo.

Več informacij dobite na tel. (00386) 1 4383987, elektronska pošta: razstava.jaslic@rkc.si ali na spletni strani http://jaslice.rkc.si.

Nadškof msgr. Alojz Uran sprejel člane diplomatskega zbora

V četrtek, 20. januarja zvečer, je ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran v prostorih nadškofijskega dvorca na Ciril-Metodovem trgu 4 v Ljubljani prvič sprejel člane diplomatskega zbora. Papež Janez Pavel II. ga je na mesto ljubljanskega nadškofa imenoval 25. oktobra lani, nadškofijo pa je prevzel 5. decembra. Nadškof se ob umestitvi ni mogel srečati z vsemi diplomati, zato jih je povabil na poseben sprejem. Navzoče je v angleškem jeziku najprej pozdravil apostolski nuncij v RS in dekan diplomatskega zbora nadškof msgr. Santos Abril y Castelló. Med drugim je poudaril, da ima ljubljanski nadškof v slovenskem prostoru pomembno vlogo. Diplomati so se pri nadškofu na uradnem srečanju zbrali prvič z namenom, da se med seboj bolje spoznajo. V imenu povabljenih se je nadškofu zahvalil za sprejem, mu voščil za njegov 60. rojstni dan, ki ga je obhajal 22. januarja, ter mu zaželel obilo blagoslova za zaupano poslanstvo.

Nadškof Uran se je članom diplomatskega zbora v angleškem jeziku zahvalil za odziv na vabilo v tako velikem številu in poudaril, da je ljubljansko nadškofijo prevzel v letu, ko se je Slovenija pridružila članicam Evropske unije. Krščanstvo je na Slovenskem že od začetka imelo pomembno vlogo tako za narodni napredek kot tudi za notranjo duhovno moč. Zunanje znamenje krščanske tradicije so številne cerkve po vaseh in grčih. Živimo v času, v katerem je prisotna kriza duhovnih in moralnih vrednot. To stanje se odraža v splošni ogroženosti življenja, ki jo zaznamujejo splavi, samomori in padec natalitete. Ljudem, ki danes bolj kot materialne potrebujejo duhovne dobrine, želi na poti iskanja življenjskega smisla dati novega upanja. Cerkev na Slovenskem želi prispevati svoj delež k blaginji vseh ljudi v Sloveniji in Evropi. Nadškof se je diplomatom priporočil za nadaljnje sodelovanje in izrazil pripravljenost za dialog s političnimi oblastmi tudi v prihodnje. Zbranim je zaželel srečno novo leto ter v starocerkvenoslovenskem jeziku zapel pesem Mnogajia ljeta.

Stranka Slovenska skupnost

Ob novem deželnem statutu

Dežela Furlanija-Juljska krajina valorizira jezikovno različnost kot skupno dobroto njenih prebivalcev. Tako piše v prvem odstavku 5. člena novega deželnega statuta, o katerem se v tem času razpravlja v deželnem svetu. Deželni svetnik Slovenske skupnosti Mirko Špacapan je v svojem posegu med začetno splošno razpravo poudaril, da se v tem odstavku skriva ves pomen novega pristopa naše dežele do jezikovnih in narodnih manjšin. Ovrjedniti jezikovno različnost pa seveda ne pomeni samo sestavljanje lepe fraze z besedami, ki jih italijanski jezik ima mnogo na razpolago, pač pa z resničnimi posegi in z dejanskim uresničevanjem pravic samih dati tisti pomen narodnostnim skupnostim, ki si ga zaslužijo. Državljan Furlanije-Juljske krajine, torej Italijan, ki spada v eno izmed jezikovnih manjšinskih skupnosti, se čuti doma v deželnih palači, ko na njej vidi napis tudi v lastnem jeziku, in se čuti v svojem kraju, ko ga ob vhodu v vas ali zaselek pozdravi prav tako napis v materinem jeziku. V istem kraju gotovo prebivajo tudi taki, ki jim domači jezik dosti ne pomeni ali so do njega celo sovražni, vendar tem istim odgovarja uradni napis kraja, ki je seveda v italijanskem jeziku, kateremu se nihče ne namerava odrekati. To se pravi, da problem manjšine so pridobitev njenih kolektivnih pravic, ki so drugačne od pravic posameznika, da uporabljajo manjšinski jezik, saj le-teh še fašizem ni uspel do kraja uničiti, pa čeprav je to poskušal in izvajal se poitalijančevanjem imen in priimkov, z agresivnostjo in včasih fizičnim obračunavanjem s tistimi, ki so si drznili v javnosti povedati kaj v jeziku, ki ni bil italijanski. V današnjem času

je zaznati manjše nasprotovanje do uporabe manjšinskega jezika tudi v vrstah desnice. Prav skupinske in javne oblike uporabe jezika - kot na primer v toponomastiki, napisih ali uradnih dokumentih - pa nekatere privedejo do zgražanja, druge do pritajene zadrege. Od kod ta strah? Kljub poskusu, da bi se istovetili z nasprotniki manjšin in njihovimi pogledi, temu ne vidim smisla. Resnica je, da je večjezičnost danes priložnost, ki predstavlja možnost resnične obogatitve. V tem ključu moramo obravnavati vse težnje, ki jih obsojamo kot željo po ločitvi ali razbitju v naši deželi, saj so v resnici samo poskus ovrednotenja in evidentiranja, klic po večjem upoštevanju in želja, da bi s svojim jezikom in kulturo bili v pomoč pri razvoju celotne skupnosti. Različnosti v deželi niso samo Furlanija in Trst, pač pa so prisotne povsod tam, kjer želi delavno in pozitivno naravnano prebivalstvo svojim otrokom nekaj dati v smislu kulturne ali jezikovne značilnosti, včasih družbene, posredovati značilnosti, na katerih osnovati boljše medčloveške in mednarodne, če je potrebno tudi medetnične odnose. Niso torej problem izdatki, kot nekateri radi trdijo, pač pa pomanjkanje občutljivosti in treznega razmišljanja, ki je večkrat prisotno med onimi, ki se upirajo večjezičnosti. Nanje se obračam predvsem z željo, da bi razumeli in cenili vsaj prednosti večjezičnosti za našo deželo; te so gospodarske narave, vezane na večjo turistično ponudbo, na boljše delovne in zaposlitvene pogoje, na vzpostavitev mednarodnih odnosov. Prav evroregija, za katero se poteguje naš deželni predsednik, bo uspešna, le če bodo narodne manjšine znale stskati primerno vez, naš statut pa naj ji bo v koristno podlago.

MŠ

40-letnica dramskega odseka PD Štandrež

Premiera Povšetovega dela Za blagoslov in rdeče zvezde

Prijatelji, dokler se spet ne spremo!

Te sladko pikre besede sklapajo slovenske noviteto, izvirno komedijo Za blagoslov in rdeče zvezde, ki jo je sktal režiser, pisatelj, publicist in avtor raznih dramskih besedil Janez Povše za častitljiv 40. jubilej dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež. Krstna izvedba te nove komedijske "enolončnice" - sestavin v njej je nič koliko - je bila v polnozasedeni župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu v soboto, 22. t.m., njena ponovitev pa v nedeljo, 23. t.m., v isti dvorani kot zadnja predstava letošnjega abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2004. Izvajali so jo neutrudni štandreški komedijanti, tokrat sicer brez žlahtne soigralka Majde Zavadlav. Po tridesetih režijah je Emil Aberšek iz osebnih vzrokov predal režijsko palčko igralcu Jožetu Hrovatu, članu SNG Nova Gorica, ki jo je zavil v pravo smer, saj je bilo na premieri smeha na pretek, ploskanja pa tudi.

Za blagoslov in rdeče zvezde, v gledališkem lističu in plakatu spravlivo-ironično prikazane kot božične zvezde, je že tretje gledališko delo, ki ga je avtor posvetil v zamejstvu in daleč naokrog najboljši ljubiteljski gledališki skupini. Ostali dve komediji, Milijonarji v oblakih in Kandidiraj, le kandidiraj! je sestavil ob 20- oz. 30-letnici priljubljenega dramskega odseka, ki se ob pomembnih mejnikih izkaže vedno bolj vztrajen in žilav. Za svoje najnoveše delo je avtor kot že za Kandidiraj, le kandidiraj!, s katerim ima kar nekaj analogij, zajemal snov iz našega, tudi po "padcu vseh zidov" in odpiranju v Evropo, še vedno ozko zatohlega zamejskega prostora, ki sicer v malem odslkava tudi politično podoben ozko zatohlega zamejskega prostora, ki sicer v malem odslkava tudi politično podobno Slovenijo. V dramski splet je postavil dve sosednji družini, katerima načelujeta gospodarja Pepi Ferfolja in Lučo Berlotti, ki se nenehno prepirata zaradi sosedskih malenkosti. Prva je krščansko usmerjena, druga pa levičarsko. Zaradi nekakšnih strateških interesov ob misli na

Foto DP

gradnjo majhnega upepeljevalnika se Berlottijevi prelevijo v pobožnjakarje, ki si poleg nabožnih znamenj v hišo dajo vgraditi še zvonček za učinkovito vabilo k molitvi. Ferfoljevi se čutijo izigrane in po nasvetu Ferda, Pepijevega sorodnika iz Ljubljane, se grejo zagrizene komuniste, dokler ne oboje sreča spet zdrava pamet. Vse se obrne na stare tirnice, le z razliko, da si bodo ob partizanskem gošču oz. potici, pršutu in pirih prijateljski, dokler jih prepri ne bo spet ločil.

V humorni štrni ni težko prepoznati naše večje in manjše zdrahe, ki se kar pogosto pojavljajo na našem ne prav jasnem političnem in gospodarskem obzorju. Dobrodušno priostrene bodice tudi tokrat letijo na naše lokalne politike, kulturnike in celo duhovnike. Največ jih sproži Pepi, ki ga je z vsem prekipajočim komedijskim žarom poosebil vrhunski štandreški ustvarjalec Božidar Tabaj. Z neprisiljeno mimiko, s kretnjami in z igro nasploh zna iz vsake še tako neznatne smešne iskric zaneti komedijantski ogenj, ki neustavljivo zažari na odru in se bliskovito razširi po dvorani. Pepiju-Božu je bila

kot njegova preudarnejša žena Vanda za pravo protiutež Danjela Puia, ki se je, tudi po zaslugi režiserja, otrsela nekaterih priučenih igralskih potez in bolje niansirala svoj umirjeni dramski lik. Njunjo hčer Magdo, predstavnicu mlade generacije, ki se ne preveč obremenjuje z ideologijami, je naravno in sproščeno, primerno distancirano izoblikovala Vanja Bastiani, ki skriva v sebi še mnogo neodkrite igralske sile. Njunega sina Štefana v nekakšni naivni delavski zagnanosti je dobro osvetlil David Vižintin, ki izboljšuje svoje odrske nastope. Sosedovo družino Berlottijevih sta v elegantnejši, vzajemno se dopolnjujoči držji, ki sicer v določenem trenutku vzkipi v vreščavi jezi, utelesila Marko Brajnik (Lučo) z veliko zmoglostjo hitrega izražanja menjaajočih se razpoloženskih stanj, in Federica Bello (Mikela), ki je, preobražena v dostojanstveno gospo, znala pravilno izpostaviti čustvene izpovedi in je kot vselej pazila na jasno izgovarjanje besedila. Izreden je bil Cristian Benedetti, ki se je kot malce zaostali, zarobljeni Rikardo, Lučev in Mikelin sin, izkazal v natančno naštudirani

obrazni mimiki z smeh zbujajočim izgubljenim pogledom. Marjan Breščak, v kričeči opravi, je izrazito izrisal ljubljana na Ferda.

Pri nastopajočih je bila opazna Hrovatova opora: igralec lahko namreč amaterjem pokaže kaj več kot sam režiser. Nova režijska roka in drugačen konceptualni pristop sta prinesla prevetritve, ki je po toliko letih ustaljenosti dobrodošla.

Zdraharsko ustrojeno predstavo je spremljala izvirna glasbena kulisa mojstra gledališke glasbe Mirka Vuksonoviča, ki je ob zvokih drumljice dobila maščevalni južnjaški prizvok. Nadrobno orisani realistični sceniski okvir sta po režiserjevi želji izdelala zelo delavna in hitra odrska mojstra Franko in Joško Kogoj. Kostume je kot vedno s pikolovsko marljivostjo in prirojenim okusom odbrala Snežica Černic. Za zastorom je kot že nštetokrat vestno šepetala Marinka Leban.

Režijski zamisli je pripadala tudi dobrodošlica, ki sta jo po stari slovanski navadi s kruhom in soljo izkazali zali dekleti v narodni noši, Aleksandra in Rosanna.

Iva Koršič

Razpis

Natečaj cerkvenega zborovskega petja

Prosvetno društvo Podgora organizira 1. natečaj cerkvenega zborovskega petja "Bogomir Špacapan".

1. Vpišejo se lahko mešani pevski zbori, ki gojijo cerkveno glasbo, brez omejitev v sestavi in številu pevcev.
2. Prednost bo dana zborom, ki redno nastopajo pri spremljanju svete maše.
3. Zbori lahko nastopijo s spremljavo glasbila ali "a cappella", na koru ali pred oltarjem.
4. Vsak zbor ima na razpolago desetminutni program.
5. Skladbe naj bodo primerne za spremljavo svete daritve skozi vse cerkveno leto, prednost naj bo dana izboru slovenskih avtorjev.
6. Nastopajoče zборе bo ocenjevala strokovna komisija, ki bo vsakemu dosodila oceno za izvedbo.
7. Na podlagi ocene bodo zbori uvrščeni po vrednostni lestvici, proti kateri ni možnosti ugovora.
8. Ocena bo temeljila na zahtevnosti predstavljenih skladb, njihove intonacije in interpretativne izvedbe ter na splošnem vtisu pevskega sestava.
9. Tekmovalo bo šest zborov, ki bodo izbrani na podlagi ocene organizatorjev.
10. Najbolje uvrščeni zbor bo dobitnik nagrade "Bogomir Špacapan" v znesku 500 evrov, drugouvrščeni bo prejel 300 evrov, tretjeouvrščeni pa 200 evrov. Vsi pevski sestavi bodo prejeli priznanje za udeležbo na tekmovanju.
11. Natečaj bo v župnijski cerkvi v Podgori v nedeljo, 3. aprila, ob 16. uri.
12. Rok vpisa zapade 1. marca 2005. Do tega datuma morajo zbori predstaviti organizatorjem program z notnim materialom na sledeči naslov:

PD Podgora, Ulica San Giusto 11, 34170 Piedimonte-Podgora, Gorizia-Gorica, Italia-Italija. Elektronska pošta: lidjarc@yahoo.it; mirkspac@virgilio.it (Zbor lahko pošlje organizatorjem tudi kaseto ali zgoščenko.)

Foto DPD

Slovenska konzulta pri goriški občini

V ospredju šola Trinko in Jeremitišče

Goriški občinski odbornik za javna dela Bruno Crocetti se je 19. januarja udeležil zasedanja slovenske konzulte na goriški občini in odgovarjal na številna vprašanja njenih članov. Največ govora je bilo o prostorih za srednjo šolo Ivan Trinko in o Jeremitišču. Glede šolskega poslopja je odbornik zagotovil, da bo dokončni sedež šole v Kapucin-

ski ulici. Finančna sredstva za obnovo stavbe si bo občina zagotovila delno s prodajo nepremičnin in delno s posojili. Večletni občinski finančni načrt bo postavko za šolo Trinko predvideval v letu 2006. V dveh letih naj bi stekla obnove dela. Glede začasne seilitve šole pa še ni dokončne odločitve. Odbornik je tudi zagotovil, da bodo kmalu začeli z

deli na šolskih poslopih vrtca in osnovne šole v ulici Brolo, da bi s tem pridobili dodatne prostore. Glede Jeremitišča je povedal, da je 90% pripravljene delo že opravljenega in da bo uprava predložila občinskemu svetu na eni od prihodnjih sej načrt urbanistične ureditve zaselka. Še pred tem bo odborništvo povabilo zainteresirane prebivalce Jeremitišča na srečanje, na katerem bo občina predstavila dokončni urbanistični načrt. Člani konzulte so odbornika opozorili še na druga vprašanja javnih del v raznih predelih občinskega ozemlja in tudi glede mestnega središča. Glede

Štandreža je bila izpostavljena zahteva po večjem nadzorstvu glede novih gradenj, ki spreminjajo podobo Štandreža, povzročajo prometne težave in ogrožajo varnost pešcev. Tudi v Podgori povzroča gost promet po glavni cesti težave. V tem kraju je še vedno nerešeno vprašanje odtoka voda, ki pronicajo iz hriba. Odbornik je obljubil, da bodo kmalu uredili razsvetljavo podgorskega mostu za pešce. V Pevni pa pričakujejo ureditev športnega centra in pokopališča. Občina se bo kmalu lotila del pri utrjevanju zemeljskih plazov, ki ogrožajo nekatere predele Štmavra in Oslavja.

Maša za časnikarje in tiskarje

Bodite korektni!

V informiranju bodite korektni! Bodite zrcalo, ki odseva stvarnost in je ne potvarja ali skriva. Kot kristjani posredujte ljudem veselo novico. Te spodludne besede je med mašo položil na srce časnikarjem in tiskarjem na praznik njihovega zavetnika sv. Frančiška Saleškega nadškofa Dino De Antoni, ki se z velikim navdušenjem pripravlja na skorajšnji obisk goriških misijonskih postojank na Slonokoščeni obali. Kot običajno je pozdrav v furlanščini prinesla učiteljica in sodelavka tednika Voce isontina Anna Bombig, v slovenskem jeziku pa naš urednik Andrej Bratuž.

Živahen večer in koncert na prenovljenih orglah

Orgle tudi za spodbudo kulture v Ronkah

V cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah, kjer enkrat mesečno poteka slovenska maša za versko skupnost v Laškem, so spet zazvenele z vsemi svojimi najboljšimi značilnostmi prenovljene orgle, kar je s pomočjo pastoralnega in finančnega sveta dosegel domači župnik Renzo Boscarol. Ta je pred kratkim končal obnovo župnišča in gradnjo hišice za potrebe občinske Karitas.

V sredo, 19. januarja, pa je v prisotnosti veliko ljubiteljev lepe glasbe slovesno blagoslovil prenovljene orgle, katere remont je v več tednih izvedlo podjetje Mascioni iz Vareseja.

To podjetje jih je tudi zgradilo leta 1929, svečano pa je naslednje leto nanje zaigral znani goriški organist Cesare Avgusto Seghizzi. Po 75 letih se je torej ponovilo veliko župnijsko praznovanje z izrednim koncertom. Zanj se je treba zahvaliti predvsem Mirku Butkoviču iz domače verske skupnosti, ki obiskuje tretje leto akademije za glasbo v Ljubljani; on je namreč povabil kakovostno organistko Renato Bauer, profesorico z iste akademije. Po uvodnih besedah nekdanjega župnika iz Romjana msgr. Attilia Dellamora, ki je prinesel pozdrave goriškega nadškofa, sta o pomembni pridobitvi

spregovorila župnik iz Zagreja Giovanni Sponton in pevodja iz Mirna Andrej Budin. Nato je zaigrala glavna protagonistka doživete večera, organistka in klavirski mojster Renata Bauer, ki je študirala klavir pri Hubertu Bergantu. V akustičnih prostorih so najprej zazvenele raznovrstne skladbe slovenskih in tujih avtorjev. Na velikem platnu ob oltarju je občinstvo lahko spremljalo izvedbo.

Na koncu je bilo še majhno presenečenje, saj je dve skladbi zaigral mladi in obetavni Mirko, dve skladbi pa je spremljal profesorico Bauer domači zbor Vox Julija. Skupaj sta izvedla Kirie in Sanctus iz maše "Missa Aquileiensis" C.A. Seghizzija ter Jesus bleibet mei-

ne Freude BWV 147 J.S. Bacha. Profesorica je tudi predlagala kakemu študentu, naj kaj zaigra. Sledilo je srečanje z vdovo Huberta Berganta, ki je od leta 1968 večkrat igral v omenjeni cerkvi, kamor ga je povabila organistka Iris Caruana. Večer se je končal s slovensko pesmijo pred cerkvijo, kjer so Slovenci čestitali domačinki, ki je tisti dan praznovala 85. rojstni dan.

Naj dodamo še, da se je s prenovljenimi orglami in uspehim večerom toplo veselila tudi voditeljica ženskega pevskega zbora iz Ronk ga. Marija Antonič iz Jamelj, ki z omenjenim zborom v tej cerkvi že več let spremlja mašo za slovenske vernike iz Laškega prav na te, sedaj prenovljene orgle.

6. in 9. januarja v Pevmi in Štmavru

Občutena kulturna dogodka

Na dan sv. Treh kraljev je bila v pevmski cerkvi (na sliki) posebno občutena in živa slovesnost. Oblikovali so jo domači ljudje in gostje, srečanje pa je zelo dobro uspelo, saj je bila domača cerkev sv. Silvestra nabito polna. Tradicionalno božično izmenjavo voščil, ki jo domači rajonski svet prireja običajno konec meseca decembra, so letos nekoliko zakasnil na dan sv. Treh kraljev; za priložnosti so povabili pihalni orkester Goriška Brda, ki ga vodi Stojan Ristovski. Skupina, ki se lahko ponaša z bogato in razvejano večdesetletno dejavnostjo, je dobesečno vžgala prisotne in izvedla s solistkama več zelo dobro sprejetih pesmi. Ob briški godbi je večer popestril tudi domači cerkveni pevski zbor iz Pevme, ki ga vodi Franc Valentinčič. Priložnost so izkoristili tudi za uradno predstavitev knjižice o Kraljevih prvih poslikavah v pevmski cerkvi (1934), saj je leta 2004 potekala okrogla obletnica, ob kateri so v Pevmi poskrbeli za priložnostno knjižico, ki vsebuje ob tekstu tudi fotografije vseh Kraljevih fresk, ki so na razpolago tudi v obliki razglednic. O knjižici je poglobljeno spregovoril domačin in prosvetni delavec Vili Prinčič.

Naslednjo nedeljo, 9. januarja, pa je bilo zelo prisrčno in domače v nekdanji osnovni šoli v Štmavru, kjer domuje društvo Sabotin. Na ta dan so predstavili izsledke natečaja, ki ga prirejajo že deset let z naslovom *Jaslice pri nas doma*. Na letošnjo izvedbo se je prijavilo kar 32 skupin, družin in ustanov, pri čemer je imela pobuda velik uspeh. V sliki, in sicer s fotografijami, ki so bile vsem prisotnim na ogled na posebnih panojih, z diapozitivi, pa tudi s filmom je komisija, ki so jo sestavljali Maurizio Corsi, Irenka Ferlat in Betty Marussi in ki je obiskala v pobožičnih dneh vse domove, predstavila vsake jaslice posebej ter nagradila tiste, ki so se najbolj izkazali v različnih panogah. Prva tri mesta so zaslužili Mauro Feri, Denis in Andrea Corsi ter Mirko Radinja, za "prvi vtis" se je izkazal Filip Princi, za ustvarjalnost Janez in Mojca Pintar, za mah Sebastjan Valentinčič, za animacijo Denis, Martin, Andrea in Sandi, za luči pa Majda Klanjšček.

pa je bilo zelo prisrčno in domače v nekdanji osnovni šoli v Štmavru, kjer domuje društvo Sabotin. Na ta dan so predstavili izsledke natečaja, ki ga prirejajo že deset let z naslovom *Jaslice pri nas doma*. Na letošnjo izvedbo se je prijavilo kar 32 skupin, družin in ustanov, pri čemer je imela pobuda velik uspeh. V sliki, in sicer s fotografijami, ki so bile vsem prisotnim na ogled na posebnih panojih, z diapozitivi, pa tudi s filmom je komisija, ki so jo sestavljali Maurizio Corsi, Irenka Ferlat in Betty Marussi in ki je obiskala v pobožičnih dneh vse domove, predstavila vsake jaslice posebej ter nagradila tiste, ki so se najbolj izkazali v različnih panogah. Prva tri mesta so zaslužili Mauro Feri, Denis in Andrea Corsi ter Mirko Radinja, za "prvi vtis" se je izkazal Filip Princi, za ustvarjalnost Janez in Mojca Pintar, za mah Sebastjan Valentinčič, za animacijo Denis, Martin, Andrea in Sandi, za luči pa Majda Klanjšček.

Prejeli smo

Društvo Tržič

Spoštovani odgovorni urednik Novega glasa, g. Jurij Paljk! Prosim vas, da objavite v Novem glasu kot pismo uredništvu. Hvala lepa!

Spoštovane bralke in bralci Novega glasa! Oglašam se iz italijanskega Tržiča (Monfalcone), kjer živi nad 27.000 ljudi, med katerimi nas je približno 1.000 Slovencev - po raziskavi dr. Bufona iz leta 1985.

Leta 1998 smo po skoraj 50 letih molka ustanovili naše, slovensko društvo - društvo TRŽIČ, ki od vsega začetka redno deluje predvsem na kulturnem področju. Širi slovenski jezik in kulturo tudi med italijanskim prebivalstvom, saj potekajo naše večje prireditve v občinskem gledališču tudi za italijansko publiko, ki je naša zvesta spremljevalka. V sedmih letih je naše društvo doseglo kar lepe uspehe (seveda z velikim naporom in trdom), saj je občinska uprava priznala z zakonom 482/99 najprej našo zgodovinsko prisotnost, nato je vključila v svoje območje še zaščitni zakon 38/01. S prispevki iz zakona 482/99 je zaposlila slovensko prevajalko in odprla celo slovensko okence na svojem glavnem sedežu na Trgu republike. Pa še mnogo drugega se je pripetilo v sedmih letih delovanja našega društva v mestu, ki je v Furlaniji-Juljski krajini peto po številu prebivalstva.

A žal je mesto Tržič preveč "oddaljeno" od Gorice, kjer se piše Novi glas, in pride zato večkrat do "pozabe" tudi zelo važnih dogodkov, ki so pomembni ne samo za nas tržiške Slovence, ampak tudi za celotno slovensko narodno skupnost. Zadnji primer, ki me je privedel do teh vrstic, je živ dokaz take tipične "pozabe".

Kot predsednica društva TRŽIČ moram zapolniti vsaj zadnjo vrzel Novega glasa glede važnega dogodka, ki smo ga doživeli Slovenci iz Tržiča (in vsa slovenska narodna skupnost v deželi) v občinski sejni dvorani 20.12.2004. Tega dne je namreč Občina Tržič predstavila javnosti slovenski prevod občinskega statuta. To dejanje naših upraviteljev je še posebej hvalevredno, saj je to prvi statut neke pretežno italijanske občine iz naše dežele preveden v slovenščino.

Tako važen, enkratni zgodovinski dogodek, tudi politično zelo pomemben za celotno slovensko narodno skupnost Furlanije-Juljske krajine ni bil omembe vreden v Novem glasu?

Društvo TRŽIČ je želelo obeležiti ta dogodek s kratkim kulturnim programom, ki sta ga izoblikovala moška pevska skupina AKORD iz Podgore pod vodstvom Mirka Špacapana in Nobelov kandidat, pisatelj Boris Pahor, ki je s svojo prisotnostjo in slavnostnim govorom povzdignil ugled slovenskega človeka. Njemu in pevskega zboru naj gre iskrena zahvala in pohvala s strani vseh laških Slovencev in društva TRŽIČ.

Toliko v informaciji, spoštovani bralci, saj menim, da bi bil v nebo vpijoč greh zamolčati novice takega pomena in razsežnosti. Zdi se, da je zanimanje za Coppijevo razstavo, ki je zabeleženo na 7. strani Novega glasa iz dne 13. januarja, mnogo bolj važno!

Hvala vam za pozornost in lep pozdrav vsem.
Tržič, 22. januarja 2005
Predsednica

Bernardka Radetič
tel. 3395832592

P.S.: In potem naj se šepeta, da vedno nekaj godrnjam! Če sem pogostoma prisiljena izvajati tudi dolžnosti drugih, ni moja krivda.

Pripis uredništva:

Pismu gospe Bernardke Radetič ni potrebno veliko dodajati, ker ima prav, ko trdi, da nas na tako pomembnem dogodku ni bilo zraven. Našim bralkam in bralcem pa bomo vseeno povedali, da smo 20. decembra lanske leto bili vsi, kar nas je zaposlenih pri Novem glasu, v Gorici v uredništvu preprosto zato, ker je to bil ponedeljek, ko smo praznično številko Novega glasa oddajali v tisk, delali pa smo tudi v nedeljo, 19. decembra, zaradi znanih zamud italijanske pošte z dostavo našega tednika. Izšli smo dan prej, da bi naši bralci prejeli tednik pred Božičem.

Res smo si včasih (pre)daleč drug drugemu, dopisnika pa v Tržiču na žalost, vsaj vestnega ne, nimamo nobenega. Delovanju društva Tržič skušamo posvetiti potrebno pozornost, kolikor pač zmoremo.

Jup

Obvestila

Novi glas vabi na osemdnevno potovanje z avtobusom od 17. do vključno 24. maja 2005. Pot nas bo vodila po sledeh sv. bratov Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško. Odhod iz Trsta in Gorice preko Gradca do Bratislave. Obiskali bomo glavno slovaško mesto Bratislavo, nato Brno, Velehrad, Mikulčice in Staro mesto. Pot nas bo vodila tudi do glavnega moravskega mesta Brna, nato Olomouca in drugih znamenitosti. Končno bomo obiskali tudi Prago, kateri smo namenili dva dni našega obiska. Na poti domov bomo obiskali tudi Solnograd-Salzburg. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi so na razpolago programi celotnega potovanja. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino. Z vpisom, prosimo, pohitite!

Naslednja otroška urica v Feiglovi knjižnici bo v ponedeljek, 31. t.m., ob 17. uri. Pravljico "A veš, koliko te imam rad" bo pripovedovala Katja Ožbot, sodelovali bosta Martina in Sara Cocetta.

Prosvetno društvo Rupa-Peč prireja izlet na sneg v Badkleinkirchheim v Avstriji v nedeljo, 27. februarja 2005. Vpisovanje in informacije: Ivo Kovic, tel. 0481 882285.

Darovi

Za Novi glas: Dušan Bratina 2,00; N.N. 5,00; B.B. 5,00 evrov.
Za cerkev v Rupi: N.N. 50,00; Dragica Pahor 50,00 evrov.
Za potresence v Aziji: N.N. z Vrha 100,00 evrov.

Čestitke

Dr. Damjanu Paulinu iskreno čestitajo ob prejemu Tischlerjeve nagrade člani uredništva in uprave Novega glasa. Kulturni center Lojze Bratuž

čestita **dr. Damjanu Paulinu**, ki je v Celovcu prejel Tischlerjevo nagrado. Zadruga Goriška Mohorjeva čestita predsedniku **dr. Damjanu Paulinu** za prejem Tischlerjeve nagrade.

Zveza slovenske katoliške prosvete čestita svojemu dolgoletnemu predsedniku **dr. Damjanu Paulinu ob prejetju Tischlerjeve nagrade**.

Čestitkam **dr. Damjanu Paulinu** se pridružujejo tudi združenje ARS, Katoliško tiskovno društvo, Katoliška knjigarna, Skupnost družin Sončnica in skupina goriških prijateljev.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 28.1. do 3.2.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 28. januarja (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 31. januarja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 1. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 2. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ekološka slika Alp. - Izbor melodij.

Četrtek, 3. februarja: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

▪ Nedelja, 30. januarja 2005, ob 17. uri

Janez Povše

ZA BLAGOSLOV IN

RDEČE ZVEZDE

Režija: Jože Hrovat

Dramski odsek PD

Štandrež

▪ Sreda, 2. februarja 2005,

ob 20. uri

Nagrajevanje Mladi oder

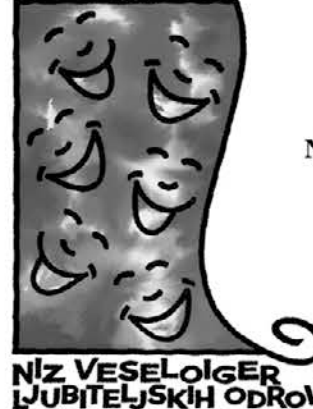
...

ČRNO IN BELO

Režija: Marko Černic

Oder 90

ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH

VELIKA DVORANA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

SLAVNOSTNA PROSLAVA OB 40-LETNICI DRAMSKEGA ODSEKA

Sobota, 29. januarja 2005, ob 20.30

ŽUPNIJSKA DVORANA ANTON GREGORČIČ

v ŠTANDREŽU

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Vsak dan
preberite sveži
slovenski tisk v

Kavarni
Vittoria

Goriška Mohorjeva družba / Tatjana Rojc: Lettere slovene

Občutljiva odprtost in sintetični prikaz odlika knjižnega dela

Pri GMD je ob koncu prejšnjega leta izšlo zanimivo in dragoceno delo prof. Tatjane Rojc *Le lettere slovene dalle origini all'età contemporanea* (Pregled slovenskega literarnega ustvarjanja od začetkov do današnjih dni), ki predstavlja nadvse prizadeven premik v našem prostoru, na zgodovinskem stičišču dveh kultur. Avtorica je z občutljivo odprtostjo in smislom za sintetični prikaz želela predstaviti italijanskemu bralcu ne le razvojni lok slovenskega besednega ustvarjanja od prvih nastankov ljudskega izročila pa do današnjega literarnega utripa, ampak tudi močan tok splošno kulturnega življenja.

V svojem delu nam najprej razgrinja historično ozadje, ko je usoda vodila Slovence iz Zakarpattja v naše kraje in jih pripeljala v stik z zahodno krščansko kulturo. Pravi steber v tem kontekstu predstavlja seveda neizbrisna sled svetih bratov Cirila in Me-

Foto DPD

toda, ki sta bila v veliko pomoč slovanskemu ljudstvu, ko se je njihova vera iz poganstva čutenja približevala krščanskemu monoteizmu, tako da se je že sam papež zavedal velikega napora slovanskih bratov in z odprtostjo nakazal razpoložljivost Cerkev do slovanskega jezika: "Litteras denique Slavicis ... iure laudamus..." In res je tradicija slovanskega bogoslužja še dolgo prevladovala v vseh tistih okrajih, v katerih je sled glagoljašev ostala neizbrisna do današnjih dni.

Literarno-zgodovinski pregled se nato nadaljuje z obdobjem prvih pisanih poročil, ob katerih ne gre prezreti natančne poglobitve zgodovinskega nastanka besedil samih. Vzpostavljeno s prvimi pisanimi poročili pa je naša kulturna zakladnica prepojena tudi z bogatim ljudskim izročilom, ki je našlo na širok odmev tako pri besednih kot pri glasbenih ustvarjalcih, saj so se eni in drugi bodisi pri svojem besednem kot skladateljskem delu zelo radi zatekali v ljudsko umetnost. Tudi glasbeni aspekt, ki ga Rojčeva v svojem delu marsikdaj prepleta z literarnim dogajanjem, se kaže kot neizbežna poanta naše kulture, saj nudi literarnemu ustvarjanju trdnjše zaledje in kaže na posamezna obdobja, ko se slovenska beseda vzvišeno spaja z glasbeno govorico.

Ob koncu srednjega veka pa prihaja do vidnih družbenih in gospodarskih sprememb, ki vodijo do kmečkih uporov in povzročajo dokajšnjo vzemirjenost ter od slovenskega človeka zahtevajo ogromno samozavesti, poguma in moči. Pred nami se nato odpira ob-

dobje izredno plodnega in razgibanega protestantskega gibanja, ki je vtisnilo pečat našemu knjižnemu jeziku, saj je od takrat dalje ostal za vselej vpeljan v sfero evropskih jezikov. Slovenski jezik je tako postal gonilna silnica slovenske besede in je kot izrazno sredstvo nudil možnost lastnega izpovedovanja bistvenih življenjskih vprašanj, in to v li-

pribljžal ljudskim množicam in jih v duhu narodnega in verskega čutenja vzdignil k zavesti lastne identitete. Leto 1848, znano kot pomlad narodov, je za nas pomenilo pravo kulturno-literarno sprostitev, saj so kulturni utrip zaznamovale številne proslave, na katerih sta se prepletali besedna in glasbena govorica.

Druga polovica 19. stoletja nam odpira nove razvojne poti v slovenski književnosti, ki jih označujejo različni oblikovni in slogovni pojavi. Prišlo je do nastanka realizma pa še do njegove radikalizacije, to je do naturalizma. Na vzpon realistično usmerjene proze je vplival predhodni literarni položaj, saj je že evropski prostor dajal prednost proznemu ustvarjanju, kar je pogojevalo tudi slovensko literarno dejavnost. Začetek 20. stoletja pa označujejo že vse zvrsti slo-

venske literature: lirika, proza in dramatika, do opazne mere se razvije tudi literarna kritika. V obdobju moderne se srečamo z glavnimi srebri tedanjega literarnega razvoja, ki kažejo preobrat v smeri subjektivizma, ob robu njihovega ustvarjanja je še vedno čutiti utrip

movala tudi naslednje rodove literarnih ustvarjalcev in se nato še okrepila z ekspresionizmom in socialnim realizmom. Najpoudarim, da se je Rojčeva približala obdobju pred prvo svetovno vojno in med obema vojnoma z občutljivo natančnostjo, saj je poleg literarnega ustvarjanja izpostavila tudi zgodovinsko in politično delovanje tako na Tržaškem in Goriškem kot v Benečiji, in to vse do časa, ko je fašistični imperativ kruto posegel v naše delo ter ga močno okrnil in ponekod celo uničil.

20. stoletje je torej doba velikih nemirov, doba, ko so se zamajala tla številnim ideologijam in tako porinila Evropo v krvave boje in tragedije. Tudi umetnost se ne more izogniti tej stiski, zato se ustvarjalci rešujejo tesnobnih muk in dilem na najrazličnejše načine. V literarnem ustvarjanju gre tu predvsem za ekspresionistično občutje, ki je pri nekaterih avtorjih ovito v religiozno čutenje, pri drugih pa v socialno doživljanje družbenega dogajanja.

Povojno literarno ustvarjanje izstopa le v strnjem prikazu nekaterih markantnejših avtorjev, ki so stopali po individualnih poteh in se na različne načine vključevali v literarni razvojni proces, saj gre za obdobje, ki je v nenehni evoluciji in je zato nemogoče spregovoriti o enovitosti literarnih vsebin. Za to literarno ustvarjanje tako v osrednji matici kot v obmejnih pokrajinah zamejskega prostora je Rojčeva pokazala viden smisel za sintezo, saj je jasno, da se ob tako kompleksnih in večplastnih literarnih procesih ni mogla s temeljitostjo zaustaviti pri vseh tistih književnikih, ki so tako včeraj kot danes krojili usodo slovenski umetniški besedi. V našem prostoru se je omejila predvsem na Borisa

Pahorja in Alojza Rebulo, ki sta se najbolj pogumno spopadla s specifično zgodovinskega in družbenega dogajanja v naših krajih, saj bo italijanski bralec v njih delih najboljše razkril našo preteklost, spoznal našo bit in si prizadeval za premostitev ovir med tu živčima narodom. Morda se bo tudi ob tem tako izčrpnem kulturno-literarnem prikazu zavedal, da ob njegovi literaturi živi tudi močan besedni utrip sosednjega naroda, ki ga je zgodovina vse preveč potiskala v ozadje. To mislim, da je bila tudi želja Tatjane Rojc, ki je svojemu delu na sklepnih straneh dodala še poglavje o razvoju slovenskega knjižnega jezika, da bi človeku italijanske narodnosti, mlajšemu ali starejšemu, povedala, kdo pravzaprav smo Slovenci, od kod smo prišli in kolikšen je naš kulturni in literarni delež v mozaiku evropskih narodov.

Jadranka Cergol

Knjižna novost

Nova publikacija založbe Mladika

Bolezni in motnje, zrcalo naše duše - Pogled v psihosomatiko in grafologijo:

dr. Andrej Zaghet je diplomiral iz psihologije na tržaški univerzi, nato je opravil specializacijo iz psihosomatike na milanskem inštitutu za psihosomatsko medicino Riza. Že med rednim študijem je pridobil di-

plomo iz grafologije. Delo Bolezni in motnje, zrcalo naše duše je nastalo z namenom, da se širšemu krogu bralcev predstavijo poglobitve značilnosti psihosomatike in grafologije na pregleden in poljuden način.

Knjiga se deli na tri dele: v prvem obravnava avtor splošne značilnosti psihosomatike in grafologije, v osrednjem delu opisuje motnje in bolezni, ki se pojavljajo na omejenem telesnem predelu, v zadnjih poglavjih pa analizira patologije bolj

splošnega značaja. Avtor pa sproti bralcu predoča nekaj kratkih shem, v katerih je strnil simbolični vidik obravnavane patologije in opis nekaterih bolnikovih značajskih potez. V vsakem poglavju se dr. Zaghet dotika tudi mitoloških prizorov, ki so lahko za obravnavano motnjo v sorodu. Vsako poglavje se zaključuje z opisom določenih grafoloških znakov, ki se nanašajo na omenjene motnje in značajske poteze. Knjigo zaključuje bogata bibliografija slovenskih, italijanskih in tujih avtorjev.

Ob 1. obletnici smrti

Spomin na Marka Vuka

Pred enim letom nas je zapustil Marko Vuk (1947-2004), prijatelj in sodelavec, pomembna osebnost v našem kulturnem življenju. Njegova smrt je hudo prizadela tudi v zamejstvu živeče rojake.

Marko Vuk je bil aktiven na raznih kulturnih področjih, zlasti na tistem, kateremu je poklicno pripadal, in sicer na umetnostnozgodovinskem, in na glasbenem v širokem pomenu besede. Živo se je zanimal za politične razmere tako v Sloveniji kot pri nas. Njegovi stiki z Gorico so bili skoraj vsakdanji. K nam je redno prihajal na kratek obisk in pomenek ali po opravkih. Večkrat je prihajal celo k slovenski maši na Travniki, potem ko je že orgljal v domači cerkvi v Mirnu. Pri naši maši je pomagal pri petju, potem pa se je zadržal v družbi prijateljev za prijeten in zanimiv razgovor o razmerah doma in pri nas, o načrtih, o svojem delovanju itd. Rad je komentiral slovensko politično dogajanje (v domačem kraju je bil politično aktiven) kot fin in živahen opazovalec, demokratično usmerjen in prepričan Slovenec.

Še vedno ga zelo pogrešamo in se ga spominjamo kot navdušenega organista in pevca od rodnega Mirna do Svete Gore. Kakor je znano, je dolgo sodeloval pri Novem listu in potem pri Novem glasu, za kar smo mu iskreno hvaležni. Dragocene so nam tudi njegove študije na področju likovne umetnosti.

Spomin na dragega prijatelja živi in bo živel med nami. / AB

Za naš jezik

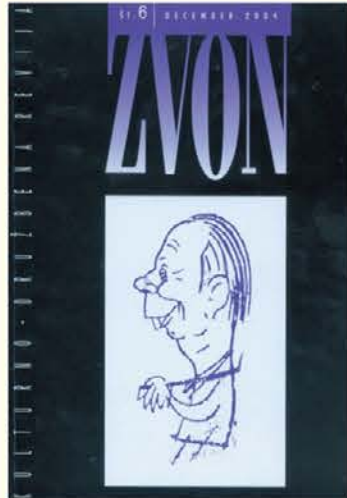
Prefektka?

Mesto tržaškega prefekta je pred kratkim zasedla ženska in s tem povzročila jezikovni problem, kako ustvariti žensko obliko samostalnika 'prefekt', saj je doslej v slovenskem jeziku ni bilo in je torej ni ne v slovarju ne v pravopisu. V italijanščini tega problema ni, ker se navadno imena, ki zaznamujejo visoke funkcije, ohranjajo kar v moški obliki tudi za ženske; kvečjemu se spremeni člen ob nespremenjenem samostalniku: il preside/la preside. Slovenščina pa je v splošni rabi bolj pozorna na enakopravnost spolov in skuša najti ustrezno žensko obliko, torej poiskati ustrezno obrazilo. S tem so se spoprijeli časniki, ki so poročali o novem tržaškem prefektu. Med vsemi možnimi formanti so izbrali žensko obrazilo na -ka: prefektka. Verjetno pa ta izbira ni najboljše in ne bo prestala krsta splošne rabe. Konzonantne skupine -k- namreč v našem jeziku ni in je težko izgovorljiva. Vsak neologizem se mora prijeti v živi rabi, da lahko pride v slovar, in dvomim, da bo 'prefektka' pozitivno opravila sprejemni izpit. Zakaj ne bi poiskali kaj lažje izgovorljivega? Ali ne bi bila raje 'prefektinja'?

Kratke

Decembrska številka Zvona

Narediti konec je naslov uvodnika, ki ga je tokrat napisal Ivan Puc in v katerem opisuje besede, delo in značaj bivšega ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta. Spoznal ga je, zahvaljujoč s dvema intervjujema, ki mu jih je naredil.

V šesti številki Zvona dobimo tudi poezije Dušana Ludvika, Apolonije Klančar Kobal in Branka Rebozova. Alojz Rebula nam ponuja tretji del svojega Dnevnika iz leta 1991. Poleg tega je v reviji še polno odlomkov iz proze raznoraznih slovenskih ustvarjalcev in ustvarjalk. Med pričevanji sta Nedeljska prijateljica Janka Modra in študent na akademiji Janeza Bitenca.

Štiri eseje podpisujejo Barbara Savenc, Boštjan Žekš, Vladimir Kos in Jože Hlebš.

Na koncu pa seveda niti tokrat ne manjkajo ocene in prikazi raznih knjig. Tadeja Krečič nam predstavlja knjigo Edvard Kocbek, ki sta jo napisala France Pibernik in Jurij Kocbek, Igor Gedrih ocenjuje dve knjigi, in sicer Gorazda Kocijančiča Tistim zunaj in Žarka Petana Igre in igrice, na zadnje pa nam Gašper Blažič še prikaže knjigo Razdvojeni narod Dr. Tamare Griesser Pečar.

Razpis za literarno nagrado mlado kristalno pero Vilenica 2005 za najboljšo pesem

V veliko zadovoljstvo nam je, da lahko že petič zapored razpišemo literarno nagrado Mlado kristalno pero Vilenica za najboljšo pesem za mlade, osnovnošolske literarne ustvarjalce. Podeljeni bosta dve nagradi:

- ena za starostno skupino od 6 do 10 let (od 1. do 5. razreda devetletke oziroma od 1. do 4. razreda osemletke)
- ena za starostno skupino od 11 do 14 let (od 6. do 9. razreda devetletke oziroma od 5. do 8. razreda osemletke).

Pesmi izbranih avtorjev bodo objavljene v knjižnem zborniku 5. Mlada Vilenica 2005.

Pogoji razpisa:

Sodelujejo lahko učenci osnovnih šol iz Slovenije in slovenskega zamejstva s svojimi pesmimi. Vsak udeleženec lahko sodeluje z največ tremi (3) pesmimi. Tema je prosta. Vsaka pesem naj bo podpisana z imenom in priimkom, letnico rojstva, razredom, ki ga učenec obiskuje, in imenom osnovne šole. Pesmi je treba poslati na disketi ali zgoščenki in izpisane na papirju na naslov JSKD - OI Sežana, Kosovelova 4A, 6210 Sežana s pripisom 5. MLADA VILENICA 2005. Zaželeno je, da šole svoje prispevke pošljejo z eno pošto pošiljko s priloženim seznamom sodelujočih učencev za vsako starostno skupino posebej. Pesmi lahko pošljete tudi po e-pošti oi.sezana@jskd.si, seveda s priloženim seznamom udeležencev. Mentorje vlijudno prosimo, da že sami opravijo prvi izbor najboljših mladih pesnikov!

Rok za oddajo prispevkov je 1. marec 2005. Dodatne informacije o razpisu lahko dobite na tel. št. 05 731 00 90 ali zaprosite zanje po e-pošti oi.sezana@jskd.si.

Umrla legendarna pevka Marjana Deržaj

V 69. letu starosti je po poročanju Slovenske tiskovne agencije v torek, 18. t.m., umrla legenda slovenske zabavne glasbe Marjana Deržaj, ki je dejansko slovensko popevko dvignila na več kot le dostojno raven. Marjana Deržaj je zmagala na festivalih slovenske popevke v Opatiji in na Bledu, ko se je s pesmima Vozi me vlak v daljave in Poletna noč vtisnila v srca mnogim generacijam Slovencev. Veljala je za nesporno prvo damo slovenske popevke. Zaslovela je tudi z drugimi pesmimi, kot so Zemlja pleše, Orion in Ne čakaj na maj. Marjana Deržaj se je rodila maja leta 1936 v Ljubljani. Glasbeno pot je začela v ljubljanskih klubih,

kjer je pela priredbe tujih uspešnic. S svojimi interpretacijami je zaznamovala zlato dobo slovenskega popevkarstva, v času, ko so nastale nepozabne melodije avtorjev, kot so Jože Privšek, Jure Robežnik, Mojmir Sepe in drugi.

Marjana Deržaj, ki so jo nekateri primerjali s slavno ameriško pevko Doris Day, je na Bledu leta 1964 zmagala s Sepetovo Poletno nočjo, za katero je besedilo napisala Elza Budau, leta 1966 s pesmijo Ples oblakov, leta 1975 pa je v duetu z Bracom Korenom prejela nagrado občinstva za skladbo Mi smo taki. Marjana Deržaj se je v 60-ih letih udeleževala tudi tekmovanj za izbor pesmi za Evrovizijo. Leta 1961 je nastopila v duetu s Stanetom Mancinijem s pesmijo Kako sva si različna, leta 1964 pa je s pesmijo Zlati april celo delila prvo mesto.

Marjana Deržaj je posnela več kaset in plošč, med drugim Kitare iz Meksika, Ptičje strašilo, Vrni se kdaj v Ljubljano, Življenje s pesmijo in Pesmi od srca. Pela je tudi narodnozabavno glasbo z ansamblom Dobri znanci in bila redna gostja razvedrilnih oddaj na TV Slovenija.

Celovec / Tischlerjeva nagrada

Korenine slovenske lipe

Podelitev Tischlerjeve nagrade je za koroške Slovence priložnost, da obeležijo lik dr. Janka Tischlerja, neumornega kulturnega in političnega delavca, s tem da podelijo priznanje tistim, ki v njegovem duhu nadaljujejo poslanstvo v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tischlerjevo nagrado podeljuje Krščanska kulturna zveza (KKZ) in Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) kot najvišje priznanje obih organizacij. Nagrado prejmejo kulturni in politični delavci za vrhunske prispevke na področju umetnosti, znanosti, kulture in politike, ki so pomemben prispevek k zakladnici slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Nagradenec dobi nagrado lahko tudi za posebne zasluge pri širjenju in utrjevanju narodne zavesti in ugleda koroških Slovencev bodisi doma ali v tujini.

Prvi Tischlerjev nagradenec je bil leta 1979 žal prezgodaj preminuli glasbenik Lajko Milisavljevič, v naslednjih letih pa so nagrado prejeli tako koroški Slovenci kot Slovenci iz matice in zdomstva.

Tudi stiki z zamejstvom v Italiji so pripomogli, da sta se kulturno delovanje in zavest skupnega slovenskega prostora razvila in utrčila tudi na Koroškem. Več kot dvajsetletno neprekinjeno sodelovanje na kulturnem področju Krščanske kulturne zveze s Slovensko prosveto iz Trsta ter z Zvezo slovenske katoliške prosvete v Gorici, in sicer s prirejanjem Primorskih dnevnov na Koroškem in Koroških kulturnih dnevnov na Primorskem so bili povod, da so v petek, 21. januarja 2005, letošnji Tischlerjevo nagrado podelili dr. Damjanu Paulinu in prof. Mariju Maverju.

V nabito polni Tischlerjevi dvorani Smodškovega doma v Celovcu (med številnimi gosti sta se svečanosti udeležila tudi generalni konzula RS v Celovcu Jure Žmavc in državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič, ki je pozdravil nagrajence in prisotne v imenu slovenske vlade) je najprej pozdravil predsednik NSKS Jože Wakounig, ki je poudaril, da nagrajenca dokazuje, da kultura in politika ne le nista v nasprotju, temveč da brez ustrezne politike - torej daljnoročne vizije za skupno dobro - ni kulture, predvsem pa da ni mogoče dobra politika. Letos je imela žirija veliko dela, saj je prvič podelila dve prvi nagradi, in sicer lanski zmagovalki Tanji Glogovič, dijakinji 7. A razreda Slovenske gimnazije, ter Dominiku Pippu, dijakku 5. letnika Zvezne trgovske akademije, tretjo nagrado pa so podelili Poloni Jencič, dijakinji

Z leve: Janko Zerzer, Marij Maver, Damjan Paulin, Jože Wakounig (foto DPD)

kakor na političnem nivoju, sad tudi iskrenih osebnih prijateljev. Podelitev Tischlerjeve nagrade je tudi priložnost za razmislek o sedanjem političnem položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Wakounig je v nadaljevanju svojega govora izhajal iz nove razsodbe ustavnega sodišča, ki je zavrnilo pritožbo 44 občanov iz Libuč, ki so za svoj kraj zahtevali dvojezične tabele. Ustavno sodišče meni, da pravica do slovenskega napisa poleg nemškega ni individualna pravica.

Wakounig je prav zaradi tega napovedal, da se bodo v specifičnem libuškem vprašanju poslužili še evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgu. Wakounig je izrazil željo in prepričanje, da je potrebno, da koroški Slovenci imajo skupno pluralno predstavništvo, ki bi lahko z večjo težo zavzelo stališča v prid slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Da bi podčrtali Tischlerjevo skrb za dijaško mladino in da bi slednjo spodbujali k javnemu nastopanju, vsako leto razpiše prireditelj nagrade tudi govorniški natečaj, ki so se ga letos udeležili učenci in učenci Zvezne gimnazije in zvezne realne gimnazije za Slovence, Dvojezične zvezne trgovske akademije in Višje šole za gospodarske poklice v št. Petru. Letos je imela žirija veliko dela, saj je prvič podelila dve prvi nagradi, in sicer lanski zmagovalki Tanji Glogovič, dijakinji 7. A razreda Slovenske gimnazije, ter Dominiku Pippu, dijakku 5. letnika Zvezne trgovske akademije, tretjo nagrado pa so podelili Poloni Jencič, dijakinji

3. letnika Višje šole za gospodarske poklice v št. Petru. Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer je v svojem nagovoru zelo osebno prikazal, kako je že kot dijak preko Vere in Doma, katerega tržaški urednik je bil prof. Jože Peterlin, bral prispevke o kulturnem delovanju tržaških in goriških Slovencev, in kako je prav preko tega časopisa bral prvič novelo Tržaško dekle, ki je nastala izpod peresa Marija Maverja.

Stiki med tržaško in koroško mladino so bili v povojnih letih zelo močni. Na eni in na drugi strani so mladini stali ob strani izkušeni mentorji, v Trstu Jože Peterlin in Maks Šah, v Gorici Mirko Filej in Viktor Prašnik, na Koroškem pa Joško Tischler, Vinko Zwitter, France Cigan in dr. Inzko.

Mladina iz Trsta in Koroške se je srečevala tako v Kanalski dolini kot v Trstu ali pa v Celovcu. Tudi stiki med goriško mladino in Koroško niso bili manj intenzivni. Dr. Zerzer je v predstavitvi nagrajencev poudaril, da povezanost dr. Damjana Paulina s Koroško sega prav tako v študentska leta, ko se je kot predsednik študentske organizacije redno srečeval s sovrstniki Koroške dijaške zveze. Takrat je spoznal tudi dr. Tischlerja, ki je nanj napravil zelo globok vtis, saj je bilo njegovo poznanje in ocenjevanje razmer na Koroškem in na Primorskem izredno natančno in poglobljeno in njegovo navdušenje izvajanje za mlade poslušalce vzpodbudno. Kot predsednik Prosvetnega društva Štandrež je Paulin nešteto gostoval na Koroškem, aktivno sodeloval kot igralec in pevec.

Glasbeni okvir večera sta oblikovali sopranistka Aleksandra Schettino (ob klavirski spremljavi prof. Neve Klanjšček) ter MePZ PD Sele. Izбира zbor iz Sel ni bila naključna, saj je to kraj, s katerim imajo člani Prosvetnega društva Štandrež največ stikov.

Tako dr. Zerzer kot nagrajenca v svoji zahvali so izrazili željo, da bi se taka kulturna in tudi prijateljska srečanja med Koroško in Primorsko nadaljevala še naprej.

Od vsakega izmed nas je odvisno, če bodo te besede naletale na plodna tla. Kulturno bogastvo, ki ga premorejo društva in posamezniki tako na Koroškem kot tudi pri nas, so zaklad, ki ga preveč pogosto sebično skrivamo pred drugimi. Samo če smo zmogni, da se odpremo drugim in razkažemo tisto, kar zmoremo in smo, bomo lahko še bogatejši, in sicer z novimi izkušnjami in spoznanji. Letošnja Tischlerjeva nagrajenca sta dokaz, da je na področju ljubiteljske kulture potrebno predvsem zares ljubiti kulturo, zanjo živeti in dihati. Tega se človek nauči kot veliko drugih stvari v življenju, še kot otrok ali najstnik. Kasneje pa to, kar smo prej sprejemali v obliki igre, postane tudi del našega odnosa do sveta. Od nas je odvisno, ali bomo pasivni gledalci ali akterji. Zavedati pa se moramo, da bo naša odločitev tudi zgled za naše vrstnike in za mlajše generacije. Tischlerjeva nagrada je znak, da so vrednote slovenstva še vedno aktualne in prisotne povsod, kjer ima slovenska lipa svoje korenine.

Peter Rustja

Knjižna novost Dušana Jelinčiča

Človek, ki se je pogovarjal z vetrom

Literarna kritičarka Ines Cergol je na predstavitvi zadnjega literarnega dela Dušana Jelinčiča Legenda o Človeku, ki je govoril z vetrom (Lipa-Koper), ki je potekala v razstavnem prostoru Tržaške knjižarne v Trstu, povedala, da je Jelinčičeva pisateljska figura večplastna, saj "se v vsakem njegovem romanu zrcali del njegove osebnosti": Jelinčič je namreč novinar, alpinist, pisatelj, esejist in še bi lahko naštevali. Vsi ga sicer bolje poznajo po nje-

govih literarnih delih, manj znana pa je njegova preteklost pri šahovskem agonizmu. Ta plat Jelinčičevega življenja je sicer tako pomembna kot tista, ki zadeva literaturo, ravno zato, ker je ljubezen za svetla in temna polja, po katerih se s skrivnostnimi potezami premikajo figure, opustil, ko se je zavedal, da je ta igra neskončno manj zanimiva od književnosti.

To spoznanje je namreč eden od razlogov, ki je Jelinčiča popeljalo k pisanju njegovega pr-

vega romana. Zadeva je tako bolj zapletena, saj bi lahko rekli, da je bil njegov prvi literarni poskus istočasno tudi zadnje delo, ki so ga minuli teden predstavili tržaškemu občinstvu...

Začnimo po vrsti. Jelinčič je bil star komaj 22 let, ko je iz Trsta odpotoval na šahovski turnir v Reggio Emilia. Na poti pa ga je prešinila misel, da je šah v primerjavi z literarno igro poražen! Lotil se je tako branja Shakespearovega Romea in Julije in se odločil za nenačrtovano "letovanje" v Verono. 10 dni je mladenič prebil med klošarji, saj denarja ni imel, in takrat se mu je porodila zamisel za zgodbo oziroma Legendo. Prvi del romana je tako nastal ravno takrat. "Leta 1997 sem mlad-

ski zapis dobil, mu dodal še dve poglavji, tako da je bil prvi del knjige končan". Nato je avtor prvemu dodal še drugi del z naslovom Legenda o nastanku legende ali po sledovih Romea in Julije, ki je v bistvu opis procesa pisanja zgodbe, s katero se knjiga začne.

Med seboj slogovno raznovrstna dela tudi dvopomensko prikazujeta legendo, najprej v etološkem pomenu, nato pa kot ključ do branja. Prvi del je "mladinsko faustovsko" obarvan s fantastičnimi niansami, drugi pa realistični sanjski. Roman, ki je po mnenju Matejke Grgič "newagevske naravnane", je tako prikaz slasti človeške duše po znanju, obenem pa tudi po globoki želji kesanja.

Igor Gregori

Kratke

V DSI o knjigi Razdvojeni narod

Zgodovinarica dr. Tamara Griesser-Pečar bo v ponedeljek, 31. januarja, gostja Društva slovenskih izobražencev in Knjižnice Dušana Černeta. Ob 20.30 bo namreč v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3 v Trstu predstavitev njene monografije *Razdvojeni narod*, ki je izšla jeseni v znani knjižni zbirki Mladinske knjige v Ljubljani. Premiki in takoj postala eno izmed temeljnih del za preučevanje dogajanja med II. svetovno vojno na Slovenskem.

Delo, ki obsega 556 strani, je najprej izšlo v nemščini pri založbi Boehlau na Dunaju, kjer avtorica tudi živi zadnja leta. Njegovo vsebino zgovorno označuje podnaslov: *Slovenija 1941-1945, Okupacija, kolaboracija, državljanska vojna, revolucija*. Gre za podroben, kritičen opis vseh skupin in dogodkov, ki so zaznamovali usodni notranjeslovenski spor med zadnjo vojno, pri čemer se dr. Griesserjeva opira na objavljeno literaturo, pričevanja, predvsem pa na arhivsko gradivo iz Ljubljane, Avstrije in Nemčije.

Zgodovinarica, ki zdaj dokončuje obsežno študijo o povojnem preganjanju duhovščine na Slovenskem, je v domovini že objavila odmevni knjigi *Rožmanov proces* (skupno z dr. Francetom M. Dolinarjem, 1996) in Stanislav Lenič - življenjepis iz zapore (1997) ter vrsto razprav. V nemščini pa je pred tem izdala dve knjigi o Habsburžanih. Njena biografija cesarice Cite iz leta 1985 je doživela enajst izdaj in prevodov, tudi v češčino in japonščino.

Odstop odbornika Ferrare / Nedopustno ravnanje župana glede okoljevarstvenih posegov

Minuli teden je tržaška občinska uprava utrpela v svoji sredi manjši potres, saj je občinski odbornik za okolje Maurizio

Ferrara odstopil po hudi polemiki z županom Dipiazzo. Iz besed, ki jih je odbornik ves prejšnji teden ponujal javnosti, je bilo razbrati, da celotna uprava z županom na čelu ni že vse od vsega začetka nudila odborniku pravih pogojev za nemoteno in suvereno izvajanje njegovih pristojnosti.

Po mnenju bivšega odbornika je bila podpora župana in celotne upravne ekipe glede okoljevarstvenih načrtov dokaj pod pričakovani. Kaže namreč, da so bili spori v mestni

Foto Kroma

upravi niti tehničnega in niti finančnega značaja, temveč političnega. Ferrari se je vedenje župana glede spoštovanja podpisanega sporazuma, ki je določalo začasno prekinitev prometa v slučaju prekomernega zračnega onesnaževanja, zdelo nedopustno. Dogovor je bil namreč že lani soglasno sklenjen s številnimi okoljevarstvenimi združenji in najvplivnejšimi stanovskimi organizacijami.

Zadeva je presegla vsako mero, ko ni župan pred nedavnim odredil prepovedi prometa, čeprav so naprave za merjenje dovoljene nasičenosti zraka z delci PM10 že več dni zapored kazale, da je varnostna stopnja prekoračila mejo.

Ker ni Ferrara imel podpore niti iz svojih vrst, je sklenil, da zapusti tudi stranko UdC in da se bo v občinskem svetu raje boril za svoja prepričanja kot pripadnik mešane skupine.

Dan slovenske kulture v Barkovljah

Minulo nedeljo je v prostorih barkovljanskega društva v ul. Bonafata potekal praznik slovenske kulture. Dogodek, ki je nastal pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete in ZSKD, so sooblikovali Oktet Škofije pod vodstvom Vladislava Korošca, učenci OŠ F.S. Finžgar s pesmijo Svet, avtorja Tomaža Baldassija, ki je na klavirju spremljal Aleksandro Pertot pri vodenju osnovnošolskega zborčka. Vesna Hrovatin pa je poskrbela za recitacije. Priložnostno misel je v barkovljansko sredo prinesel prof. Miran Košuta in v svojem posegu izpostavil zaskrbljujoč

Foto Kroma

položaj kulture v današnjem svetu, saj imajo svojo veljavo le še materializem, dominanca, standardizacija in celo preventivna vojna: vsemu gospoduje le denar, zato je postala kultura le proračunski neobdobje.

Umetnine Dajane Kočevar v NŠK

V prostorih Narodne in študijske knjižnice so minuli četrtek otvorili likovno razstavo mlade ustvarjalke Dajane Kočevar. Kot je v svojem predstavitevni posegu poudarila likovna kritičarka Jasna Merku, se njena dela, ki slonijo predvsem na literarnih in filmskih likih, prikupijo opazovalcu predvsem zaradi odlične kompozicijske postavitve in tudi zaradi nežnih barvnih kontrastov.

KDGH - SSO Predsednik DZ RS gost krovnih organizacij

Kulturna in nacionalna Slovenija je širša od meja

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije France Cukjati se je minuli ponedeljek srečal na sedežu Sveta slovenskih organizacij s predsednikoma krovnih organizacij Sergijem Pahorjem (SSO) in Rudijem Pavšičem (SKGZ). Šlo je za prvo uradno srečanje predstavnikov krovnih organizacij s predsednikom slovenskega parlamenta. Ob predsedniku Cukjati sta sedela tudi generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj in konzul Zorko Pelikan. Pavšiča in Pahorja sta spremljala tržaška predsednika obeh organizacij Marij Maver in Igor Gabrovec. Srečanje je bilo gotovo formalno-institucionalnega značaja, mestoma pa je prišla do izraza srčnost, s katero so bile obarvane besede tržaških sogovornikov: morda je bil to tudi pravi način, s katerim se je predsednik DZ RS krstno seznanil s težavami naše skupnosti.

V uvodnih posegih sta deželnata tajnika obeh krovnih organizacij poudarila težave, ki se danes, po štirih letih, onemogočajo udejanjenje zaščitnega zakona. "Tako manjšina izgublja čas za napore, ki niso potrebni," je dejal Sergij Pahor. Pavšič je dodal, da je ponekod vendar čuti znake odprtosti do naše manjšine, in to tudi pri nekaterih krajevnih političnih krogih vsedržavne vladajoče koalicije; "naj omenimo le občino Trbiž in videmsko pokrajino". Veliko pozitivnih korakov je bilo po Pavšičevem mnenju storjenih tudi v okviru nove deželne vlade F-Jk, tudi zaradi delovanja petih slovenskih svetovancev. "V Trstu pa žal prevladuje stara logika," kar je bilo začititi predvsem maja lani, ko so v

Gorici proslavljali pristop Slovenije k EU, medtem pa so v tribarvnem Trstu nekateri desničarski skrajneži protestirali pod konzulatom RS. Na isti liniji sta nastopila tudi pokrajinska predsednika SSO

nimanja tudi pri nas," je zagotovil predsednik Cukjati.

"Pri tem pa je še toliko bolj pomembno, da nastopite Slovenci v zamejstvu enotno in da prinesete s seboj enotno idejo reševanja še ne

Foto IG

in SKGZ. Maver je predložil, da bi lahko znatno zmanjšali razdaljo med zamejstvom in slovensko državo: gre namreč za problem večje prisotnosti naše stvarnosti v slovenskih medijih in vidljivosti slovenske televizije na ozemlju F-Jk nasploh. Opozoril je tudi na problem državljanstva in okrepitev vloge univerze na Primorskem, "ki bi gotovo lahko imela velik vpliv na našo mladino". Gabrovec se je vrnil k tržaški stvarnosti in zaželel, da bi nas ljudje večinskega naroda sprejeli "ne kot osvajalce, temveč kot domačine".

Tržaški predstavniki so visokega gosta opozorili, da manjšina z velikim zaupanjem pričakuje odobritev zakona o Slovincih zunaj meja Slovenije. "Zakon je deležen velikega za-

razrešenih vprašanj!" je poudaril gost. Dodal je še, da je odnos Italije in Avstrije do manjšin globoko pod pričakovani, celo negativen!

"Prepričan pa sem, da se bodo odnosi spremenili, saj danes vsi skupaj sedimo v Bruslju in politika že čuti to povezanost; problemi so sedaj evropski". Povsem drugačno bo torej ozračje po letu 2008, ko bo Slovenija vodila EU: "Takrat bodo vsi doživljali našo državo kot del Evropske unije" in v tej luči posledično tudi slovensko manjšino v Italiji. Predsednik Cukjati je izpostavil pomen novega načina vzdrževanja stikov med manjšinci in ljubljanskimi vladajočimi krogi: v mislih je imel pojem stalne, kakovostne komunikacije, po kateri naj bi bili zamejci sou-

deleženi pri načrtovanju politike, ki se nas tiče. Pomembno bi bilo, da bi bili mi neposredni snovalci omenjenega zakona. Predstavnik manjšine naj bi sedel v Državnem zboru, sicer brez pravice do glasovanja, a z možnostjo udeležbe pri razpravi: "Ko bi debate DZ predvajali po televiziji, bi manjšinska problematika neposredno postala vsedržavno vprašanje." Cukjati pa se obenevni zaveda, da je vidljivost zamejskih Slovencev doma majhna zaradi premajhnega prizadevanja medijev: "Zavedamo pa se, da je kulturna in nacionalna Slovenija širša od državnih meja," je dodal predsednik, ki se je nato udeležil večera DSI.

Sergij Pahor je večer povezoval in predsedniku Cukjati postavljal vprašanja, ki so se dotikala najrazličnejših tem, od državnosti in problema rodosti do morebitnih pravnih dejanj z Italijo. Predsednik DZ je poudaril, da je treba z vzgojo ljubezni do domovine in državljanosti začeti že v družinskem krogu: "V Sloveniji smo ta pojem preveč zanemarjali; to je videti v odnosu, ki ga imajo Slovenci do rojakov izven meja". Glede socialne je Cukjati povedal, da se je naša domovina v ustavi jasno zavzela za negovanje slehernega državljanca, kar pa ne sme nikdar priti navzkriž s podjetnostjo posameznika. Ostro pa je Cukjati nastopil proti delodajalcem, ki delojemalcem ponujajo pri zaposlitvi nečloveške delovne razmere in pogoje: "Treba je dobiti ravnotežje med podjetniško pobudo in negovanjem socialne varnosti". Le tako bo mogoče zagotoviti mladim gotovost, na kateri si bodo lahko zgradili družino. Kaj pa sprava med Italijo in Slovenijo glede preteklih nerazrešenih hudih dogodkov? Cukjati je bil glede tega dokaj hladen, saj: "Italijani niti zgodovinske resnice ne sprejemajo! Za zdaj so časi še nezreli."

Igor Gregori

Milje Hvalevredni načrt

Približevanje slovenske manjšine italijanski večini

Slovenska narodnostna skupnost je, kot vemo, dokaj homogeno razporejena po pokrajinskem območju. Našo prisotnost je globoko občutiti po kraških okoliških vaseh, v Bregu in v mestu. Nekoliko manj opazni pa smo na miljskem robu, kjer pa našo prisotnost vsekakor izpričujejo sam obstoj in delovanje slovenske osnovne šole Albina Bubniča. Miljska občinska uprava je, kot znano, v rokah desnosredinske koalicije in se je v vsem tem času bolj malo prizadevala za naš življenjski delu Istre, ki pripada Italiji.

Pred nedavnim pa se je nekaj vendar premaknilo v pravo smer, sicer ne po zaslugi Gasperinijeve uprave, temveč zaradi prizadevanosti novega kadra občinske knjižnice, ki je pred nekaj tedni odobril zanimiv in potreben načrt, ki ga je komisiji knjižničarske ustanove predstavila Tanja Sturman.

Sturmanova je domačinka iz Milja, po poklicu je učiteljica: že deset let uči na slovenskih osnovnih šolah. Dolgo let je bila zaposlena v dolinskem didaktičnem ravnateljstvu, od začetka tekočega šolskega leta pa uči pri Sv. Ivanu. Letos pa je

postala tudi članica komisije miljske knjižnice.

"Preko šole so me vprašali, ali bi lahko predstavljala Slovence v komisiji občinske knjižnice", nam je povedala učiteljica. "Gre sicer za prostovoljno delo in, tudi ker se nihče drug ni oglašil, sem to sprejela. Takoj pa sem se zavedela, da pod takratnimi obstoječimi pogoji nisem imela v tisti sredi sploh kaj početi, saj v knjižnici niso nikoli skrbeli za slovensko komponento miljske skupnosti: na policah je sameval le en sam slovenski slovar!" Sturmanova pa je ponudbo sprejela, si zavihala rokave in pričela z delom, ki je privedlo do tega, da bodo na polici knjižnice odslej prisotne tudi slovenske knjige!

"Dobro znano mi je, da sedijo v občinski palači desno usmerjeni upravitelji. Vsekakor sem po svoji uvidevnosti in močeh sestavila načrt in ga nato predstavila knjižničarski komisiji. Povedati moram, da sva bila knjižničar in jaz prepričana, da nam bodo predlog zavrnil, kot so sicer storili že druga leta. Presenečena sem zato bi-

la, ko so načrt takoj odobrili." Razlog za takojšnji sprejem predlaganega je videti v razgledanosti novega predsednika miljske knjižnice, dr. G. Cusci-

Foto Kroma

ta, profesorja srednjeveške in krščanske arheologije na tržaški univerzi. "Po njegovem pozitivnem odzivu so tudi ostali člani komisije, to se pravi glavni knjižničar Nicola Soia, dr. Ferretti, odgovoren za vzgojne, šolske in kulturne službe na območju miljske občine, kulturni odbornik in hkrati miljski župan Lorenzo

Gasparini, predstavnici italijanskih osnovnih in srednjih šol in predstavnik Istranov, moj predlog soglasno potrdili." Kaj pa Gasparini, ali je tudi on takoj odobril vaš predlog? "Je, podobno kot ostali." Ampak, kakšen odnos ima miljski župan do Slovencev, ki v Miljah živite? "Do sedaj nas je popolnoma prezrl, kratka, ni nas upošteval, delal je, kakor da nas ne bi bilo! Vzemi mo vedno kot primer knjižnico. Ta ustanova bi morala odražati in prikazati delovanje ter ustrezati potrebam sleherne komponente miljske skupnosti. Z našim načrtom skušamo končno to doseči."

Gre vendar za dolgoročno delo, začeli so komaj z zbiranjem knjižnega materiala. "Radi bi najprej nakupili otroško in mladinsko literaturo, ravno zato, ker je v Miljah prisotna osnovna šola. Želeli bi tudi, da bi na policah zainteresirani dobili tudi italijanske prevode slovenskih avtorjev, kot so Pahor, Rebula itd. Naša prizadevanja gredo namreč v dve smeri: hoteli bi, da bi slovenska skupnost imela določene usluge s strani knjižnice; sočasno pa bi radi, da bi italijanska večina spoznala slovensko kulturo. Pri tem pa", je sklenila Sturmanova, "bi rabili pomoč tudi vseh slovenskih ustanov."

DSI Knjižna predstavitev novitete Petra Merkuja

Mednarodna diplomacija sprave

“Knjiga bo uporabna in koristna za zgodovinarja, novinarja, politologa, politika in ne nazadnje diplomata.” Tako se glasi zadnji stavek, ki ga je zgodovinar dr. Gorazd Bajc zapisal v svojem predgovoru knjigi inž. Petra Merkuja z naslovom Mednarodna diplomacija sprave (Mladika).

V neoporečnem Bajčevem sklepu je videti namen Merkujevega dela, ki se loteva izredno delikatne, a hkrati še danes nadvse aktualne tematike, in sicer postopka, po katerem bi morala potekati meddržavna pravna dejanja. Knjiga, ki je nastala na podlagi več kot štiri-letnega temeljitega raziskovanja po številnih virih (v prvi vrsti nemških, pa tudi italijanskih in angleških), je nastala na Nemškem, kamor se je inž. Merku’ že pred štiridesetimi leti preselil z ženo Mirello zaradi poklicnih obveznosti. Obenem je inženirjeva soproga besedilo, ki ga je mož napisal v njemu zaradi okoliščin bližjem nemškem jeziku, poslovenila. Publikacijo so predstavili v četrtek minulega tedna v prostoru Društva slovenskih izobražencev. Omizje so sestavljali avtor sam in soproga, ob njiju pa je sedel dr. Bajc, ki je temo knjige predstavil in dodal

Foto Kroma

osebno presojo Merkujeve študije, v kateri “je odsoten kakršenkoli poskus viktimizma in samopomilovanja, saj sta ta pojma pri tako pomembnem raziskovanju močno škodljiva”.

Relacija, po kateri se avtor v knjigi giblje, je tlakovana z izredno globokimi vrlinami in pojmi, kot so civilna religija, civilna poroka, historizacija in morala, trivializacija, sprava ter odpustanje. Ti pojmi so obdelani v prvih šestih poglavjih knjige, v zadnjih treh pa so navedeni primeri, ki konkretno izpričujejo odnos do pravih dejanj: primer nemškega Dresdna, ki je za časa druge svetovne vojne utrpel peklenški vojni napad angleškega letalstva in postal tako simbol povračilnega nasilja; japonski primer di-

plomacije sprave; in še primer meae culpae papeža Janeza Pavla II. za krivice, ki jih je Cerkv v stoletjih storila v svojem imenu.

Prvi del knjige pa je tako namenjen bolj tehničnemu postopku pravnega dejanja v mednarodni diplomaciji, ki mora izpolnjevati točno določene predpise. Prvi je nedvomno tisti, ki zadeva historizacijo, to je čim bolj temeljito raziskovanje preteklosti, pri kateri mora dokazati globoko željo po resnici tista država, ki je zlo storila. To, kar je zgodovinsko raziskovanje dokazalo, mora ‘država-agresor’ z velikim prizadevanjem nato neoporečno predočiti svojemu prebivalstvu; temu se pravi trivializacija. Šele na teh temeljih, ki slonijo tudi na religioz-

nih elementih in na opravičevalnih dejanjih, lahko vzklikata odpustanje in dokončna sprava.

Če pa je bila tovrstnega postopka zmožna Nemčija, ki je jasno izpričala svoje obžalovanje do tega, kar je med 2. svetovno vojno počela npr. do sosednjih Poljakov (7. decembra 1970 je nemški kancler Willy Brandt pokleknil pred spomenikom vstaje varšavskega geta), je Italija še vedno zvesta načelu ‘relativizacije zločinov’, to je vključevanja lastnih izgub v skupno žaro žrtev drugega svetovnega kon-

flikta, da bi omilila lastno odgovornost. Lahko bi trdili, da naša domicilna država ni zmožna dostojno izpeljati niti historizacijskega postopka.

Ravno zato se avtor knjige ne strinja s predlogom predsednika F-Jk Illyja, po katerem naj bi prišlo do pravnega dejanja med predsedniki Italije, Slovenije in Hrvaške v Rižarni, saj ima ta prostor malo skupnega s slovensko-italijansko-hrvaškimi odnosi. V takem primeru bi obstajala nevarnost, da ne bi več razumeli, kdo se komu oprostja. Dobro pa bi bilo, ko bi se italijanski vladni ali državni predsednik oprostil našemu življu na kateri izmed lokacij na državnem ozemlju Slovenije, kjer je Italija tlačila slovenski narod.

Igor Gregori

Obvestila

Novi glas vabi na osemdnevno potovanje z avtobusom od 17. do vključno 24. maja 2005. Pot nas bo vodila po sledih sv. bratov Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško. Odhod iz Trsta in Gorice preko Gradca do Bratislave. Obiskali bomo glavno slovaško mesto Bratislavo, nato Brno, Velehrad, Mikulčice in Staro mesto. Pot nas bo vodila tudi do glavnega moravskega mesta Brna, nato Olomouca in drugih znamenitosti. Končno bomo obiskali tudi Prago, kateri smo namenili dva dni našega obiska. Na poti domov bomo obiskali tudi Solnograd-Salzburg. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi so na razpolago programi celotnega potovanja. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino. Z vpisom, prosimo, pohitite!

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 31. januarja, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano (ul. Donizetti 3), na predstavitev knjige dr. Tamare Grieser-Pečar Razdvojeni narod.

Klub prijateljstva vabi v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 na veselo srečanje na pustni četrtek, 3. februarja, ob 18. uri. Na harmoniko bo igral vesele viže Dean Rebecchi, mladi gledališki skupine Slovenskega kulturnega kluba pod vodstvom Lučke Susič pa nas bodo zabavali s komičnim prizorom Lepi zdravnik.

Darovi

V spomin na svoje pokojne daruje Marija Smotlak 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na svoje pokojne Marc daruje Marija Lalkova 25,00 za cerkev v Bazovici.

Ob obletnici smrti moža Angela daruje žena Lidija 30,00 evrov za cerkev na Padričah.

Za Društvo Rojanski Marijin dom daruje žena Jelka v spomin na moža Maksa Šaha 25,00 evrov.

Cestitke

V imenu uredništva, uprave, bralk in bralcev Novega glasa iskrene čestitke **Mariju Maverju** ob prejetju Tischlerjeve nagrade.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

ORGELSKI KONCERT,

ki bo v nedeljo, 30. januarja 2005, ob 16. uri v Marijinem svetišču na Repentabru.

Organist Andrej Pegan bo izvajal skladbe J.S. Bacha, J.A. Guilaina, S. Premrla in C. Francka.

Petnajst let delovanja Kluba prijateljstva

Ali veste, kaj je Klub prijateljstva?

Najprej naj povem, kaj ni. Ni tiste vrste klub, kamor lahko vstopiš le z drago plačano člansko izkaznico. Tu ni ne članarine ne vstopnine. Ustanovljen je bil 3. januarja 1990. leta na pobudo Socialne komisije Slovenske skupnosti v okrilju Slokada, Slovenskega dobrodelnega društva in Slovenske Vincencijeve konference. Na prvem

srečanju se je zbralo veliko število starejših oseb in navdušeno sprejelo program, ki je predvideval srečanja kulturnega in družabnega značaja ter izlete z namenom, da bi udeleženci bili drug drugemu v družbo in pomoč. Ime smo izbrali na prvem izletu, ko smo potovali na Koroško, zibelko slovenske samobitnosti.

Padlo je več predlogov. Zmagalo je ime Klub prijateljstva, ki dobro izraža namen društva: socializacija v prijateljstvu. V 15 letih delovanja se je zvrstilo mnogo kulturnih in družabnih srečanj ter izletov. S takim programom bomo nadaljevali. V februarju bomo imeli dve srečanja v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3, obe z začetkom ob 16. uri. Na pustni četrtek, 3. februarja, nas bodo zabavali harmonikar Dean Rebecchi z veselimi melodijami in mladi igralci s komičnim prizorom Lepi zdravnik. V drugi polovici februarja

imamo na programu Dan kulture. Točen datum in program bomo objavili v slovenskem časopisu in po radiu. Sredi marca se bomo skupno s Slovensko Vincencijevo konferenco udeležili duhovne priprave na Veliko noč - tako, kot smo to storili tudi pred Božičem, ko je prišel maševat tržaški škof msgr. Evgen Ravignani (*na sliki*). Gostile so nas svetoivanske šolske sestre. Pripravljamo že tudi prvi pomladanski izlet. Upam, da se bo nam, starim, pridružilo pri srečanjih in izletih še mnogo novih obiskovalcev. Dobrodošli!

Nada Martelanc

Foto IG

Zgoniški kulturni center

Kraški ovčarji slovesno proslavili deseto obletnico delovanja

Kraški ovčar je divji, močan, vendar z otroki prijazen pes rjave in črne barve. Tako je zapisano na spletni strani skupine, ki nosi ime ravno po štirinožni živali naših krajev. Kraški ovčarji so v našem okolju priljubljena skupina, ki je razveselila marsikatero veselico s svojo glasbo, ki se napaja ob bogati zakladnici balkanskega glasbenega izročila, katerega bogatijo še primesi židovskega in ciganskega sveta. Zmagali so kar nekaj glasbenih natečajev, najpomembnejši je bil gotovo Arezzo Wave leta 1999: nagrada je bila v bistvu turneja oziroma možnost dvotedenskega nastopanja po Južni Italiji.

Skupina je v zgoniški telovadnici minulo nedeljo praznovala jubilejno deseto obletnico delovanja, in to s koncertom, na katerem je sodelovalo kar nekaj ‘glasbenih prijateljev’, ki

so si jih Ovčarji pridobili na dolgi ustvarjalni poti. Športna dvorana je bila tako polna fanov skupine, ki so z zanimanjem prisluhnili pesmim znanega slovenskega kantavtorja Vlada Kreslina in pevca skupine Parni valjak Akija Rahimovskega, mešanemu pevske-mu zboru Devin/Rdeča zvezda Salež pod vodstvom Rada Miliča in pihalnemu orkestru Godbenega društva Viktor Parma iz Trebč pod vodstvom Leandra Pegana in Luke Carlja, na koncu pa seveda živahnemu žuborenju not Aljoševe kitare, Iztokove violine, Matejevih klavir, Danilovi bas kitari, Markovim bobnom, Igorjeve-mu klarinetu in Martinovi trobenti.

Da bi nekoliko bolje spoznali preteklost Kraških ovčarjev, smo se pogovorili s pevcem in osrednjim skladateljem skupine, Aljošo Saksido, in ga najprej

vprašali o začetnem obdobju, ko je imel ansambel krepko drugačen sestav kot danes. “Na začetku smo bili štirje. Posvečali smo se le rock glasbi (igrali smo razne šankrocke itd.). Povedati pa je treba, da smo že od vsega začetka igrali tudi naše pesmi. Kar pa se glasbene usmeritve tiče, smo se po treh oz. štirih letih odločili za balkansko glasbo. Ta preobrat sva si v glavnem želela Matej in jaz; takoj se nam je pridružil Iztok s svojo violino, tako da je naša glasba dobila vedno bolj etničen prizvok. Mitja Košuta, ki je bil prvi bobnar skupine, se s takim preobratom ni strinjal, saj on je bil bolj rockersko usmerjen. Njegovo mesto je prevzel Marko Mattiotti.”

Ovčarjem so se nato pridružili tudi drugi izvajalci, ki igrajo bolj akustične instrumente. S skupino je dalje začela sodelovati tudi pevka Martina Feri.

Foto Kroma

Tako so Ovčarji postali balkan skupina, čeprav, kot pravi Aljoša, “na koncu vsakega koncerta igramo tudi kakšno rock pesem”. Kaj pa skupini balkan glasba pomeni, kako jo doživljajo? “Meni je osebno zelo blizu predvsem zaradi družinskih vezi, saj je moja mama Hrvatica oziroma Dalmatinka. Balkan glasba je tudi izredno ljudskega značaja in je zato tudi zelo zabavna: ogromno možnosti imaš pri improvizaciji, kar ni mogoče pri narodno-zabavni glasbi, ki se tesno drži zapisanih not. Balkan glasba je s tega

vidika veliko bolj prosta.” Tudi ko Aljoša piše pesmi, rad dopušča svojim glasbenikom možnost, da improvizirajo in da se tako tudi ob tem veselijo. “Bistvenega pomena je, da glasbenik pri izvajanju tega tipa glasbe dodaja kaj svojega.” A ni balkanska glasba hkrati obarvana tudi z žalostnimi niansami? “Res je. Ta vrsta glasbe je polna harmonij v molu, to se pravi lestvici minore. Razlaga je v sami zgodovini Balkana: njegova ljudstva so v preteklosti marsikaj hudega utrpela, veliko je bilo vojn, ki so polotok pustošile.”

Na koncertih igra skupina večina svoje pesmi, tretjino pa drugih avtorjev, čeprav skušajo Ovčarji ta delež čim bolj zmanjšati. “Večino glasbe in besedil, ki so v hrvaščini, pišem sam, nekaj pesmi pa je nastalo izpod Matejevega peresa, trudi se tudi naš violinist”, je povedal Saksida in glede možnosti preživljanja le z glasbeno dejavnostjo dodal, da “dosedanje izkušnje so nas prepričale, da je za zdaj nekaj denarja z glasbo vendar mogoče zaslužiti. Letno imamo okrog 40 koncertov. Sicer da bi nekaj več dosegli, bi morali glasbi posvetiti veliko več časa, kot ga do sedaj.”

Kraški ovčarji so nedeljsko veselico izbrali tudi zato, da so občinstvu predstavili CD, ki so ga ravnokar posneli. “Vezna nit, oziroma tema, ki veže posamezne pesmi CD-ja je naš odnos do ženskega spola. Kar se glasbenih nians tiče, bi povedal, da je plošča zelo raznovrstna, saj je prisotnih od ciganskih motivov do zvokov kletkmer in srbske glasbe. Vstavili smo res različne stile, da bi dokazali, od kod črpamo vplive.”

Kürschnerjev nemški literarni koledar 2004 - 2005 z zapisi o slovenskih dvojezičnih avtorjih

Kažipot na razvejano področje nemškega literarnega delovanja

Pri založbi K. G. Saur v Münchnu in v Leipzigu je pravkar izšel (z letnico 2005) štirinšestdeseti letnik priročnega leksikalnega seznama biografskih in bibliografskih podatkov vseh živčnih leposlovnih avtoric in avtorjev, ki pišejo v nemškem jeziku. Publikacija izhaja pod tradicionalnim naslovom Kürschners Deutscher Literatur-Kalender (Kürschnerjev nemški literarni koledar) v različnih časovnih razmakih že od leta 1879, ko sta brata Hart izdala prvi priročni koledar nemške literature. Ta se je zgledoval po podobnem angleškem bio - bibliografskem priročniku, ki je pod naslovom Who's who izšel prvič leta 1849 v Londonu. Najnovejša izdaja v dveh zajet-

Švice, Južne Tirolske in Italiji, Liechtensteina, nemškega dela Belgije, Luksemburga in iz nekaterih drugih predelov, ki so poseljeni z nemško govorečim manjšinskim prebivalstvom, temveč tudi avtorji drugih narodnosti, ki iz različnih razlogov v celoti ali delno pišejo v nemškem jeziku. V tem kontekstu je zanimivo, da je v novi Kürschnerjev nemški literarni koledar spet vključeno - podobno kot že v prejšnjih letnikih - več sloven-

ljenjepisi sedmih dvojezičnih avtoric in avtorjev z dodanimi sezname njihovih nemških ali dvojezičnih knjižnih del in različnih drugih važnejših literarnih objav v revijah ali časopisih, poleg tega so omenjene pomembnejše kritike in recenzije posameznih literarnih del ter razna priporočila in nagrade. Upoštevani so Milena Merlak Detela (29 vrstic), Jan-ko Ferk (74 vrstic), Maja Haderlap (35 vrstic), Habjan Hafner (19 vrstic), Sandra - Saška

priročniku še upoštevan kot avtor in kot prevajalec (v posebnem članku s 33 vrsticami), je tokrat samo registriran z zvezdico ob imenu, kar pomeni, da uredništvo literarnega priročnika ni prejelo aktualnih novih podatkov o njegovem življenju in delu. V posebnem seznamu literarnih prevajalcev (iz najrazličnejših jezikov) je dodatno in posebej navedenih kar 21 prevajalcev iz slovenščine v nemščino, in sicer: Barbara

precej imen, na primer tako znani prevajalci iz slovenščine v nemščino, kot so Erwin Köstler, Klaus Detlef Olof, Peter Scherber, Ludwig Hartinger ali Joze Strutz. Poleg tega pogrešamo imena prevajalcev, ki živijo v Sloveniji. Med različnimi prilogami, objavljenimi v zadnjem delu druge knjige literarnega priročnika, bo za mnoge zanimiv pregled založb celotnega nemškega jezikovnega prostora, kjer je med 1625 naslovi

torjih, ki pišejo v nemškem jeziku. V posebni prilogi Nekrolog je registriranih 232 pisateljev, ki so umrli po prejšnji izdaji literarnega priročnika v letu 2002. Na novo je vključenih 1.231 pišočin v nemškem jeziku. Posebej je dokumentirano delo 678 literarnih prevajalcev v nemščino. Uporabniki priročnika se lahko poleg tega seznani z razvejanim številom literarnih nagrad in preglednimi sezname literarnih društev, družb, akademij ter literarnih agencij. Med 444 literarnimi in kulturnimi revijami je omenjena tudi dunajska posredniška literarna revija LOG, ki je ob koncu leta 2004 dosegla že 104. številko. Za mnoge bodo zanimivi podatki o kulturnih uredništvih glavnih časopisov v

Nemčiji, Avstriji in Švici ter o kulturnih oddelkih različnih nemških radijskih postaj. Vsi v priročniku upoštevani avtorji so na koncu druge knjige vključeni še v zelo obsežen geografski imenik, iz katerega je razvidno, da mnogi nemško pišeči avtorji ne živijo na nemškem prostoru.

Z leve:
Janko Ferk,
Florjan Lipuš,
Gustav Januš
in Ludwig Hartinger.

Foto: DPD

nih knjigah na 1748 straneh je nekakšen jubilej, saj je izšla točno 125 let po prvi izdaji, iz katere se je v drugi polovici 19. stoletja v uredništvu pozitivistično prizadevnega Josepha Kürschnerja razvil vodilni leksikografski literarni priročnik celotnega nemškega jezikovnega prostora.

Nova izdaja dokaj natančno dokumentira aktualno stanje literarnega delovanja v nemškem jeziku v zadnjih letih. V publikaciji namreč niso upoštevani le "avtohtoni" nemški pisatelji iz Nemčije, Avstrije,

skih avtoric in avtorjev iz Avstrije. Bikulturnost in bilingvalnost sta namreč specifičnost slovenske in mnogih drugih manjšinskih literatur, saj avtorji le-teh delujejo v posebnih in velikokrat zelo kompleksnih razmerah med različnimi jezikovnimi prostori in se velikokrat uveljavljajo tudi kot koristni posredniki med različnimi kulturami in literaturami. S slovensko - avstrijskega področja so v tej zvezi po abecednem redu poleg sestavka o avtorju tega zapisa (ki obsega 97 vrstic) objavljeni še živ-

- Innerwinkler (6 vrstic), Jan-ko Messner (53 vrstic) in Jani Oswald (5 vrstic). Florjan Lipuš in Gustav Januš v tem sklopu nista navedena, ker pišeta le v slovenščini, pač pa se njuni imeni pojavita na strani 408 na seznamu nemških prevodov znanega pisatelja Petra Handkeja. Slovenski koroški pesnik Andrej Kokot je zabeležen kot literarni prevajalec. Znani celovški prevajalec slovenske literature v nemščino, arhivar in pisatelj Peter Kersche, ki je bil v prejšnjem Kürschnerjevem

Antkowiak, Lev Detela, Milena Merlak Detela, Werner Engel, Mario Engelsberger, Janko Ferk, Jürgen Hachmann, Maja Haderlap, Fabjan Hafner, Peter Handke, Manfred Jähnichen, Andrej Kokot, Hans - Joachim Lanksch, Ludwig Legge, Maria Luise Maurer, Janko Messner, Heinrich Pfandl, Astrid Philippsen, Dragica Schröder, Peter Süess - Kolbl in Peter Urban. Že površen pogled na ta seznam pa spet razkrije, kot že pri seznamih v prejšnjih letnikih, da kljub uredniški želji po čim večji natančnosti manjka kar

upoštevana celovška Mohorjeva založba, ki izdaja poleg slovenskih tudi nemške knjige, manjkata pa obe drugi slovenski celovški založbi Wieser in Drava, ki vsako leto ponudita razmeroma veliko število nemških knjižnih novosti. Najnovejši Kürschnerjev nemški literarni koledar v dveh knjigah je, kot že nekaj prejšnjih izdaj, spet uredil Andreas Klimt. V obširni publikaciji so objavljeni posamezni podatki o 16.141 osebah in institucijah oziroma o 11.866 še živčnih avtoricah in av-

ru, temveč delno v jugovzhodni in vzhodni Evropi (ostanki manjšine v Romuniji, Madžarski, Poljski, Češki, Rusiji) ter na najrazličnejših drugih koncih sveta, v obeh Amerikah, v Avstraliji, Izraelu (židovski avtorji), veliko število pa se jih je naselilo v Franciji (tu so upoštevani tudi avtohtoni manjšinski nemški avtorji v Alzaciji in Lotaringiji) in v Italiji (posebej so vključeni avtohtoni nemški avtorji iz Južne Tirolske), mnogi pa so se izselili v Španijo.

Lev Detela

Sezona s francoskim petelinom se bo začela šele drugo zimo

Transmontagne prevzela obe strani kaninskih smučič

Poleg slovenske strani žičnic in smučič Kanina je pred kratkim francoska poslovna skupina Transmontagne prevzela tudi italijansko. Do poletja poteka projektiranje, potem pa se bo pričela gradnja povezave. Najprej bodo začeli na slovenski strani, ker bo prej pripravljena projektna dokumentacija, vendar računajo, da bodo gotova dela lahko začeli tudi na drugi strani.

Letošnja bovška zima sicer pripravlja nekaj prijetnih presenečenj, toda med te še ne spada predvidena nova smučarska proga na vzhodnem delu Skripov, sta povedala direktor žičnice Aleš Uršič in Marko Vidič, vodja LTO Bovec.

Po besedah slednjega so to jesen potekali dokaj živahni pogovori s predstavniki sosednjih smučarskih središč, in sicer tako v Bovcu kot na Trbižu. Tukajšnji turistični ponudniki in žičničarji so se dogovarjali o sodelovanju na promocijskem področju in kako oblikovati smučarske pakete. Ti bodo, poleg Kanina, zajeli še več najbližjih

smučič. Veliko pozornost so posvetili temu, da bo vse pripravljeno ob prvem snegu v širšem prostoru. Ker s Kaninom na slovenski strani strateško zamujajo že zelo dolgo s strateškim razmišljanjem o pripravi smučarskih prog tudi iz kompaktnega umetnega snega, bodo tudi letos gostom, v primeru pomanjkanja naravnega snega, omogočili smučanje na smučičih, komaj 30 km oddaljenega Trbiža, na drugi strani Kanina in še kje na Koroškem.

Sicer pa meni Vidič, da so turisti, ki sedaj obiskujejo Bovško, dane razmere tako presejale, da je med njimi vse manj tistih, ki prihajajo gor zgolj zaradi smučanja na Kaninu. Tukaj se je ustalila populacija z veliko zahtevnejšimi navadami, kot je samo celodnevno smučanje. Navdušeni so za družinske izlete, sprehode do vznožja gora, v samotne kotline... Vse več sprušujejo tudi o zanimivostih čez mejo, npr. izletih v Benečijo, Čedad.

Lokalna turistična organizacija veliko vlaga v njih obveščenost,

kaj se kje dogaja, kot tudi v splošno promocijo. Iz razumljivih vzrokov doslej niso pričakovali, da bi v to vlagale tudi kaninske žičnice. Odslej pa od njih pričakujejo večje sodelovanje pri oblikovanju smučarskih paketov z bližnjimi smučiči, zlasti Promoturjevimi. Letos so se dogovorili, da bodo tukajšnjim gostom nudili skupno smučarsko karto, ki bo veljala na vseh smučičih, s katerimi sodelujejo. Pri njih so se domači ponudniki, s posredovanjem LTO-ja, dogovorili za ugodno ceno skupinske karte po 17 evrov, če gre za skupino 25 smučarjev, sicer stane takšna dnevna karta 26 evrov. Cena je ista, če jo kdo kupi na Bovškem ali na Trbižu. Za 6-7 dnevno karto za kaninska smučiča sta vključeni tudi dve karti za Promoturjeva smučiča. Bovški turistični ponudniki so sicer predlagali še ugodnejše variante. Npr. da bi dve karti za omenjena smučiča vključili tudi v petdnevno karto za Kanin ali da bi veljala malo dražja karta tako za Kanin kot za Promoturjeva

smučiča. Doslej še ni znano, da bi ATC že letos stroškovno zmogel, takoj, ponuditi tudi to. Direktor kaninske žičnice Aleš Uršič je v tem času vseeno optimist, saj meni, da so na dobri poti skorajšnje poravnave vseh dolgov. Poleg tega pa bodo tik pred začetkom sezone tako rekoč "nared", čim pa de zadostna količina snega, kar je za sedaj relativno ugodno. Relativno pa zato, ker ima Kanin dober del prog na višini od 2000 do 2300 metrov. Če bi imeli umetno zasneževanje najprej tukaj, bi imeli sedaj že sezono kot na nekaterih avstrijskih smučičih in seveda bi bili v bližnjem prostoru Slovenije in še širše brez konkurence v prestižni občutljivem delu sezone, ko se kupujejo sezonske karte, sklepajo pogodbe z agencijami, ko prihajajo na treninge številni klubi... Imeli bi mesec sezone več kot sicer, vedo vsi, ki živijo od turizma in jim nihče ne krije slabe sezone gostov. Ti vedo povedati, da bi bila gradnja zasneževanja od spodaj navzgor strateško huda napaka in izguba nadaljnjih nekaj let konkurenčnosti. Upajo, da imajo novi lastniki dobre izkušnje in jih bodo uporabili tudi na Kaninu. Če drži, da iztrži bovška zima le od 15 do 20% od celotnega turističnega izkupička, se zdi sedaj

domačinom realnejša možnost, da bo začel trend pozitivnega poslovanja, po povezavi obeh sistemov, bistveno naraščati, saj je francoska družba vstopila v tukajšnji turizem z namenom razvoja zimskega turizma, torej, doslej bistveno šibkejšega člena v celotni verigi. Ob tej ugotovitvi je toliko bolj razveseljivo, da bodo poletni sezoni dodajali le še zlahtnost, kakovost, brez preobremenjenosti, ki si jo tako izjemno lepo in ohranjenjo naravno okolje zasluži. To se torej zimi dodaja samo po sebi. In nočitvene kapacitete? Samo po sebi je smiselno, zato pričakujejo takšno strateško usmerjenost tudi od bodočih partnerjev, da bi dvignili kvaliteto na želen tržni nivo nočitvenih kapacitet. Pomembno je videti, kaj se da narediti z obstoječo ponudbo še razpoložljivega stavbnega fonda. V celi občini je že sedaj okoli 3000 nočitev, če k temu štejemo še počitniške postelje podjetij. Poleg tega pa je še v vikendih čez 1500 postelj. Vprašanje je le, koliko bodo te kapacitete resnično oblikovane za zanesljivo in kakovostno ponudbo ali bodo tukajšnji resni ponudniki ugotovili, da se jim izplača iti v ureditev konkurenčnejših novih nočitev. Predstavniki Transmontagne g.

Furlani je najprej povedal, da oni razumejo, da so se letos pogajanja o vstopu njih družbe v oba sistema kaninskih žičnic zavlekla skoraj v čas, ko je na Kaninu že padel sneg, in v takšnih razmerah ATC ni videl možnosti, da bi za letošnjo sezono začeli urejati načrtovano smučarsko progno na Skripih. Poleti jo bodo pač napravili vzporedno z zgradnjo nove sedežnice in ob njej proge do Prevala. Znano je, da je na italijanski strani povezave teren nekoliko zahtevnejši. To zimo bodo preverili, ali je mogoče, namesto obstoječega italijanskega projekta, pripraviti cenejšo varianto, potem pa tudi tam ne bodo odlašali z zgradnjo povezave čez Prevalo. Oni namreč vidijo smiselnost svojih naložb na Kaninu edino v povezavi obeh smučič. Ni druge variante, kot da skladno z dogovorom z deželno vlado F-Jk čimprej pripravijo pogoje za celovito zimsko ponudbo združevanja sistema žičnic na Kaninu v celoto.

To pa so tiste sanje, o katerih so zaljubljeni v kaninska smučiča pred desetletji sanjali, drugi so se ob tem smejali, danes pa to oboji že nestrpno pričakujejo, pa čeprav je med njimi že precej "sivih panterjev".

MM

V parlamentu naslednji torek potrditev pogodbe o ustavi za Evropo

Prihaja čas za spravo med Slovenijo, Hrvaško in Italijo

Državni zbor je na rednem zasedanju, ki je potekalo od 24. do 26. t.m., obravnaval samo nekaj zadev večjega pomena. Začelo se je s poslanskimi vprašanji predsedniku vlade Janezu Janši, kar je vzbudilo največje zanimanje; zanimiva in aktualna pa je bila tudi razprava o predlogu zakona o romski skupnosti v Sloveniji. Zahtevalo jo je deset poslancev LDS, ki nasprotujejo zakonskemu predlogu SNS, v katerem je slednja zapisala, "da Romi nimajo posebnega statusa, tudi ne statusa avtohtone manjšine, zato tudi ne morejo imeti posebnih pravic."

Skoraj vsi poslanci slovenskega parlamenta podpirajo potrditev pogodbe o ustavi za Evropo oz. evropske ustave, kot dokument jo predstavljajo v javnih obcih. To dejanje bodo opravili na slavnostni izredni seji državnega zbora, v torek, 1. februarja, na katero so povabili tudi diplomatske predstavnike držav članic EU, ki delujejo v Sloveniji. Besedilo evropske ustave in spremljajočih dokumentov so objavili v treh Poročevalcih (gre za glasilo parlamenta), na skoraj devetsto straneh. Politične stranke, zastopane v državnem zboru, so se soglasno opredelile za potrditev evropske ustave v najvišjem zakonodajnem telesu, saj državljani zelo podpirajo evropsko povezavo, zaradi česar možni referendum o evropski ustavi ne bi bil smiseln. Slovenska vlada je glede izvajanja koalicijske pogodbe še zmeraj precej negibna, izvaja

pa zamenjavo vodilnih funkcionarjev na nekaterih področjih oz. v dejavnostih strateškega pomena. Pri tem nastajajo odpori opozicije, najbolj glasna je LDS na čelu z bivšim premierom Antonom Ropom, pa tudi v nekaterih časnikih so obnovili kampanjo zoper novo vlado in zlasti proti Janezu Janši. Dnevnika Delo in Dnevnik v Ljubljani sta, denimo, v svojih sobotnih prilogah 22. t.m. objavila daljša pogovora z Janezom Prijateljem, generalnim direktorjem Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. V svojih razmišljanjih napada vlado, ki ga ne podpira več na položaju najvišjega uradnika omenjenega zakona. Nastopa v vlogi nekakšne žrtve nove politike, pri čemer ne omenja, da je že 26 let vodilni funkcionar Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Boj za vodilne položaje poteka, čeprav ponekod pod pretvezo mi odpravljanja pomanjkljivosti, tudi na drugih ravneh in dejavnostih. Državni svet, ki je drugi dom parlamenta, zahteva od državnega zbora, da razpravlja o politični odgovornosti tožilcev za zlorabe v Sloveniji. To s pravnega vidika zelo sporno zadevo je podprl minister za pravosodje Lovro Šturm, nekdanja generalna državna tožilka in sedanja podpredsednica LDS, Zdenka Cerar, pa ji odločno nasprotuje.

Kar zadeva zunanjepolitično usmeritev in politiko nove vlade, odgovorni politiki, denimo,

zunanji minister dr. Dimitrij Rupel (na sliki), v zadnjem času govore in pišejo o možnostih sprave, to je simboličnega pravnega dejanja predstavnikov treh sosednjih držav, Slovenije, Hrvaške in Italije. Podpisali naj bi nekakšno listino o tem, da so bile v preteklosti v vseh treh državah storjene napake in dejanja, ki so povzročili žrtve in trpljenje, pa napetosti in sovraštvo med ljudmi. Omenjene tri države naj bi se za zmerom odrekle takšni politiki in težnjam in delovale v duhu sodelovanja in sožitja, ki sta med temelji EU. Sprava med Slovenijo, Hrvaško in Italijo bi seveda morala biti resnična, drugače je bolje, da bi jo odložili. Vendar se zdi skoraj neverjetno, da bi se tri države lahko v kratkem času dogovorile oz. sporazumele o odpravi tistih usledil iz preteklosti, ki ne sodijo v naš čas. Sprava na primer ni mogoča, če Italija ne bo resnično zagotovila z zakonom predvidene zaščite slovenske narodne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini. Duh sprave je bil prisoten tudi v pogovorih, ki jih je premier Janez Janša 21. t.m. med obiskom v Zagrebu imel s predsednikom hrvaške vlade, Ivom Sanaderjem. O možni spravi z Italijo pa sta si izmenjala pismeni slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in predsednik združenja borcev Slovenije, Janez Stanovnik.

Bivši minister za zdravje raz-

galja plenilce javnega denarja

Po umestitvi nove vlade so organi pregona oz. odkrivanja kaznivih dejanj povečali dejavnost in hitro odkrivajo nove primere materialnih ali drugačnih zlorab. Med ovadenimi v zadnjih dneh je tudi nekdanja županja Ljubljane Viktorija Potočnik. Tudi v Luki Koper odkrivajo možne povzročitelje oškodovanja državnega premoženja. Za pravo presenečenje pa je poskrbel nekdanji minister za zdravje dr. Dušan Keber. Navaja primere korupcije v zdravstvu, zlasti v ljubljanskem Kliničnem centru. V članku z naslovom O plenilcih javnega denarja, objavljen je bil v časniku Dnevnik v soboto, 22. t.m., je zapisal tudi naslednje: "Po Kliničnem centru je pred leti krožila uganka, kateri Slovenec ima najdaljšo jahto na Jadranu. Pravilen odgovor se je glasil, da je to dobavitelj rokavic za enkratno uporabo. Za nekatere zdravnike se je vedelo, da sprejemajo kuverte ali puščajo odprte prtljavnike na parkirišču za glavno stavbo, da so vanje lahko njihovi pacienti prelagali vse od vreč krompirja in gnjati do oljnih slik."

Marijan Drobež

Kratke

Poziv glasbenim skupinam k prijavi na predizborni festival: "Za Rock Otočec 2005"

V Ljubljani, 17.01.2005. Tudi letos bo organizator največjega rock festivala v Sloveniji - Festival Novo Mesto organiziral glasbeni festival Rock Otočec. Vsako leto omogoča organizator na velikem odru nastopiti tudi mladim, neuvpeljavljenim glasbenim skupinam. V ta namen Mladinski center Dravinjske doline, v soorganizaciji s Festivalom Novo Mesto organizira predizborni festival: "ZA Rock Otočec 2005". Organizator festivala Rock Otočec, Festival Novo Mesto poziva vse neuvpeljavljene glasbene skupine k prijavi na predizborni festival za Rock Otočec 2005. Na predizbornem festivalu bo izbranih 7 najboljših skupin, ki se bodo predstavile na velikem odru Festivala Rock Otočec 2005. V letu 2005 lokalne predizbore organizirajo v sodelovanju s 23 lokalnimi organizatorji in s tem mladim, neuvpeljavljenim skupinam, še v večjem obsegu omogočajo predstavitev na lokalnem, regijskem in nacionalnem nivoju.

Glasbene skupine se lahko prijavijo pri lokalnih organizatorjih v naslednjih slovenskih mestih: Ptuj, Idrija, Kresniške Poljane, Šmartno ob Paki, Brežice, Celje, Grosuplje, Krško, Slovenske Konjice, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Škofja Loka, Velenje, Domžale, Ribnica, Zasavje, Žalec, Piran, Maribor, Kranj in Laško (informacije o lokalnih organizatorjih na www.mcd.si in www.rock-otocec.com). Prijava mora vsebovati: podatke o skupini (naslov, e-mail, GSM), posnetek vsaj dveh pesmi, kratko predstavitev skupine in fotografijo skupine. Prijavni material mora biti poleg v pisni, priložen tudi v elektronski obliki (CD ali disketa). Prijavo pa lahko pošljejo tudi na naslov: Mladinski center Dravinjske doline, Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice, ali e-mail: info@mcd.si, s pripisom ZA Rock Otočec. Rok za prijavo je 15. februar 2005. Več informacij o predizbornem festivalu je na voljo na spletnih straneh: www.mcd.si in www.rock-otocec.com.

Knjiga o naselju Batuje v Vipavski dolini

Nekdanja direktorica Goriškega muzeja Slavica Plahuta, sicer magistra zgodovine in muzejska svetnica, je avtorica nove knjige o znanem naselju Batuje v Vipavski dolini. Izšla bo čez nekaj dni, novo domoznansko delo pa bodo predstavili v Goriškem muzeju, kjer je Slavica Plahuta zaposlena, v torek, 15. februarja.

Knjiga bo obsegala okoli 150 strani besedila in 50 strani fotografij in drugih ilustracij oz. ponazoril. S tem novim delom je avtorica želela nadaljevati tradicijo izdajanja beril domoznanske narave, ki jih je pisal zgodovinar dr. Branko Marušič v obdobju, ko je bil direktor Goriškega muzeja. Naselje Batuje, ki bo zdaj opisano v knjigi, je bilo prvič omenjeno v srednjeveškem urbarju leta 1523, tamkajšnja župnija pa je iz leta 1882. Kot zanimivost omenjamo, da so Batuje znane tudi po dveh najbolj razširjenih priimkih, Plahuta in Vetrih.

SNG Nova Gorica / Tretja premiera letošnje sezone

"Mafijski" maratenci tečejo po brezčasju

V četrtek, 6. januarja, je umetniški ansambel Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica z nekaj imenitnimi gosti prikazal novo, tretjo uprizoritev letošnje sezone, ki se vije pod dražljivim naslovom peklenske zgodbe. V pogubni hudici kotel prav gotovo sodi tudi črna komedija Maratonci tečejo častni krog (Maratonci trče počasni krog), enega izmed najbolj uveljavljenih sodobnih srbskih dramatikov, Dušana Kovačevića, ki je bila krstno uprizorjena v beograjskem gledališču Atelje 212, leta 1973. Skoraj deset let kasneje je doživela ogromen uspeh tudi kot istoimenski film. V novogoriški postavitvi so mračni Maratonci

svoj častni krog sklenili v novem "kranjsko" naglasnem

prevodu Primoža Viteza in režiji Dejana Mijača, enega izmed najboljših srbskih režiserjev, prvič gosta v slovenskem gledališču. Za seboj ima nad 130 režij in številne nagrade; kot profesor je vzgojil celo vrsto režiserjev in igralcev, kot je razvidno iz prispevka dramaturginje Tee Rogelj v izčrpnem gledališkem listu, primerno ovenčanem s pogrebnim vencem. V črni Kovačevićev humor je namreč ovita družina Topalovič, že sto let

upravljajoča pogrebno podjetje Tihi dom. Šest generacij, nenehno se prepirajočih Topalovičev, katerih značiji se izrisujejo v zapletenem psihičnem tkivu, vodečem v hude manikalne obsesije, se ob pogrebu najstarejšega člana, 150 let starega Pantelejmona, začnejo prepirati za dediščino. Najmlajši, 24-letni Mirko, ki ga je najprej v zasanjani želji po pešačenju po Afriki, nato pa v grobi veristični luči izoblikoval Primož Pirnat, si želi se odtrgati od te zadušljive družine. Toda ne zmore se rešiti iz začaranega, umazanega mafijskega kroga. Ko iz ljubosumja in "časti" ubije svoje v mamili zasvojeno dekle - v prepričljivi izgubljenosti jo je zarisala Helena Peršuh - in priliznjene prijatelja - razpečevalca Staneta - v živi podobi zvitega izprijenja ga je prikazal gost iz SNG Ljubljana Gregor Baković -, se vrne v družinski objem. Topalovič ga sprejmejo kot končno vrednega člana, tudi zato,

ker bo kot vodja njihovega ogabnega posla še bolj zverinski brezobziren. Ob pomoči delovnega kolege Bila (Branko Ličen) bo podjetje še naprej cvečelo. Še bodo izkopavali mrtvece, jim odvezali krste in le-te prebarvane spet prodajali. V hierarhični lestvici te svoje družine in njenem početu zaslutimo ne samo politično hierarhijo, ki jo je zabeležil avtor v času nastanka komedije, ampak tudi neke železne sponke, v katere nas vlepe družba in iz katerih nam je težko uiti. V tej "ponesrečeni drami", kot jo imenuje avtor, zasledimo tudi trpko noto na račun ženske, ki naj "služi" samo za rojevanje in spolno naslajanje. Vse to odvzema črni vsebini točno zamejeno ozemeljsko in časovno stvarnost ter jo postavlja med brezčasne, klasične tekste. Režiser je izpostavil te lastnosti, a celoto morda prešibko povezal in ji vdihnil premalo iskristnosti, take, ki bi sprožila neob-

ladljiv smeh. Poslovenjeno delo je pač izgubilo tipično balkansko barvitost in naglasilo mračnejši ton. Toda v njem so bili sijajni igralski trenutki, ki so jih pričarali odlični igralci, gosta Stane Leban in Anton Petje, kot 126 let star nepokreten Maksimilian oz. njegov 102-letni sin Aksentij, Ivo Barišič, 79-letni Milan, in Bine Matoh, njegov 44-letni sin Laki. Mimično in gestikulacijsko so se izredno izrazito, do potankosti izbrušeno preobrazili v čudaste, cinično groteskne figure, prepolne starostnih hib, opirajoče se na berge in palice, ki so povod kar nekaj komičnih situacij. Poleg omenjenih izvajalcev sta nastopila še Ana Facchini in gost Dean Petrovič. Skopa, mrzla scenska podoba Slavice Radović se usklajuje z vsebino, kakor tudi "mafijsko" ukrojeni kostumi Svetlane Vintin in Lea Kulaša ter izvirna glasba Mirka Vuksanovića.

Iva Koršič

Zanimivost

V Novi Gorici predstavili dvojezično knjigo Goriziani&Novogoričani

V prostorih novogoriške mestne občine so minuli torek predstavili dvojezično knjigo Goriziani & Novogoričani, ki jo je v sodelovanju s fotografskim studijem EyesOn iz Nove Gorice pripravila oglaševalska agencija Punktone iz Gorice. Idejna zasnova knjige, ki na 120 barvnih straneh prinaša fotografske portrete in kratke misli o življenju ob meji več

kot šestdesetih prebivalcev različnih starosti in poklicev iz obeh Goric, je nastala še pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo. Projekt je potekal do zaključka leta 2004, knjigo pa so v nakladi 2000 izvodov natisnili v začetku januarja 2005. Kot sta na predstavitvi povedala umetniški direktor agencije Punktone Antonio Querin in novogoriški fotograf

Valentin Casarsa, je knjiga samostojen projekt, ki se je rodil iz potrebe po komunikaciji in iz želje po izrazu lastne pripadnosti določenemu kraju in obdobju, pa tudi kot odziv na pomanjkanje konkretnih iniciativ, ki bi govorile o ljudeh skozi profil meje in o meji skozi profile ljudi, ki ob njej živijo. Knjiga, ki je od začetka

Foto JMP

januarja na voljo v knjigarnah na območju Gorice in Nove Gorice, ima predvsem fotografski značaj, deluje pa

kot nekakšen kolaž figur in idej. O Gorici in Novi Gorici pripoveduje z mislimi in obrazy njenih prebivalcev,

prinaša pa poglede, mnenja, želje in pričakovanja ljudi različnih spolov, starosti, izobrazbe in poklicev, ki žive na tem območju številnih srečanj in nasprotovanj. Querin in Casarsa sta tudi poudarila, da gre za projekt globalnega značaja, ki se z izdajo knjige ni zaključil, ampak na nek način šele začel, saj so osnovni podatki o knjigi skupaj z vsemi pripadajočimi novostmi na voljo tudi na spletni strani www.go-go.org, na kateri pričakujejo kakršneoli odvize na to temo. Napovedali pa so tudi uradno predstavitev knjige, ki bo v petek, 4. februarja, v Gorici.

Nace Novak

Luka Koper

Problem okrog gradnje III. pomola

Nedavno tega so prebivalci Ankarana vznemirili javnost z ostrim protestom proti gradnji III. pomola oz. multimodalnega terminala, ki naj bi služil predvsem za pretovor kontejnerjev. Navajali so, da bo III. pomol drastično znižal kvaliteto živ-

ukine terminal za razsute toware in na njegovo mesto postavi terminal za kontejnerje, ki bi ga tako ne bi bilo treba na novo graditi na III. pomolu. Predstavniki Luke so odgovarjali, da je gradnja III. pomola v luških in državnih načrtih že deset let in da so prebivalci Ankarana na to dali soglasje in postavili svoje pogoje, ki jih je Luka sprejela ter jih misli ob

ga njegove pristojnosti. V razpravo so posegli tudi številni drugi okoljevarstveni in prometni strokovnjaki, ki so vsi po vrsti podčrtali izjemno pomembnost gradnje III. pomola za nadaljnji gospodarski razvoj obale in Slovenije. Hkrati pa so menili, da je treba upoštevati okoljevarstvene pritožbe prebivalcev Ankarana, pri čemer morajo tako Luka kot tudi občina in država podvzeti strožje ukrepe za zaščito okolja. Luka predvsem z zmanjševanjem hrupa in osvetlitve na vseh svojih pomolih. Na premo-govnem pa še z zmanjševanjem onesnaževanja zraka, kar bi bilo dosegljivo npr. tudi s pokritjem terminala. Občina in država pa naj bi zaostri svoj odnos do ostalih onesnaževalcev, ki se skrivajo za hrbtom Luke Koper. V razgovoru protestnikov z ministrom za okolje Janezom

ljenja zaradi povečanega hrupa, moteče nočne osvetlitve pomola z reflektorji, onesnaževanja morja z ladijskimi odpadki idr. Ob tem pa so se še huje spotaknili ob gore pretovorjenega premoga na II. pomolu oz. na terminalu za razsute toware, ki ob določenih vremenskih okoliščinah dokazno onesnažujejo zrak tudi v naselju Ankaran. Menili so tudi, da na tako dragocenem prostoru, kot je kratka slovenska obala, ne bi smeli postavljati največjega terminala za pretovor premoga na jugu Evrope. Predlagali so, naj se na II. pomolu

gradnji pomola tudi upoštevati. Podčrtali so tudi, da velja pretovor kontejnerjev za enega najmanj obremenjujočih za okolje in da so dosedanje raziskave pokazale, da se za onesnaževanjem zraka skrivajo še drugi storilci, kot npr. kemična industrija IPLAS, cestni tovorni promet idr. V zvezi s premo-govnim terminalom pa je predsednik luške uprave Bruno Korelič povedal, da so že doslej vložili velika sredstva v okoljevarstvene ukrepe in da bi ukinjanje te dejavnosti pomenilo razpolovitev prometa Luke Koper, kar je odločitev, ki prese-

Podobnikom je bil sprejet dogovor, naj se čimprej sprejme državni lokacijski načrt, ob upoštevanju okoljevarstvenih pritožb prebivalcev Ankarana, ki pa naj bi vključeval že sprejete dokumente in naj ne bi zavrl začetega postopka za gradnjo III. pomola. Spor s tem verjetno še ni rešen, saj je bilo moč zaznati v javnosti različno razlago sprejetega dogovora. Tako se Luka Koper, po travmah, ki jih je doživljala na VII. pomolu v Trstu, srečuje s problemi tudi pri gradnji lastnega kontejnerskega terminala.

Milan Gregorič

Z 2. strani

Seja deželnega tajništva SSK

Organi stranke se v zvezi s tem pripravljajo in okoli pomembnejših zakonov snujejo ad hoc strokovne skupine, ki bodo pripravljale predloge za izboljšavo omenjenih zakonskih besedil, v podporo delu svetnika Špacapana.

Posebno poglavje predstavlja tudi poseben deželni zakon za slovensko manjšino, ki ga je ob predsedniku Illyju obljubil tudi pristojni deželni odbor-nik in za pospešitev katerega si bodo predstavniki SSK po-

nuarja 2005, vendar je žal ostal pri tem predlogu dokaj osamljen...

Posebno pozornost so prisotni nadalje posvetili odnosom med slovensko stranko in novo vlado v Sloveniji, ki so že zelo plodni in konkretni, v zvezi s tem pa je bila poudarjena tudi ponovna potreba po novi obliki skupnega predstavnitva, ki naj bi ob krovnih organizacijah, ki predstavljajo prosvetna društva, zajela tudi politične sile in na tak način predstavljalo popolnejšo raven so-

sebnost prizadevali. To zahtevo je deželni tajnik SSK postavil na nedavnem preverjanju Illyeve koalicije 11. ja-

očenja o problemih slovenske manjšine. Ob Sloveniji pa ima SSK tudi odlične odnose s predstavniki v evropskem parlamentu, in primis s poslancem SVP Ebnerjem, pa tudi s slovenskimi poslanci, kar v danih okoliščinah ni malo, saj v naši deželi ne razpolagamo z nobenim evropskim poslancem.

Govor o organizaciji in kapilarni strukturi stranke na terenu pa je bil povod za diskusijo o strankinem deželnem kongresu, ki se bo odvijal meseca maja letos in bo še posebno slovesno zastavljena, saj bo stranka praznovala 30-letnico delovanja z vedno enakim nazivom SSK in simbolom - lipo-vo vejico, kar predstavlja uni-kat med italijanskimi strankami v F-Jk.

Z 2. strani

Misija v Iraku...

Njihova zmaga na volitvah naj bi po njegovem imela zato za posledico siromaštvo, strahovlado in smrt. Bossi si svojo volilno moč kuje predvsem z bombastičnimi gesli (kot npr. Roma -ladrona ali po naše "tatinski Rim") in je že skoraj pozabil na "devolucijo", ki naj bi jo udeležila federalna ureditev države, ki v Italiji z razliko od Nemčije nima nobene tradicije, ker je nastala kot izrazito centralistična država. Slabi časi se pišejo tudi za levo sredino, ki nikakor ne more

najti skupnega jezika, kar pa je prvi pogoj za zmago na volitvah. Razdvaja jo predvsem bojazen, da bi kdo bil neupravičeno zapostavljen, pri čemer ne gre tudi zanemariti prevelike občutljivosti in osebnih ambicij nekaterih njenih političnih protagonistov. Levo sredino trenutno še vedno razdvaja vprašanje primarnih volitev, na katerih naj se določi kandidat za mesto predsednika levosredinske vlade. Ta predlog je prvi prišel od samega Prodijskega, ki je bil predsednik Evropske komisije, čeprav

so vrhovi vseh levosredinskih strank že prej imeli prav Prodijskega za naravnega kandidata za to mesto. V zadnjem času se za primarne volitve še najbolj ogreva Stranka komunistične prenove, zlasti potem ko je v Apuliji na primarnih volitvah za določitev levosredinskega kandidata za mesto predsednika nove deželne vlade prodorno zmagal njen kandidat Nichi Vendola. Ostale levosredinske stranke se čutijo prizadete, tako da nekateri, med njimi poslanec Mastella, celo grozijo z izstopom iz koalicije. Vse to pa vsekakor ne obeta nič dobrega za celotni levosredinski tabor in je dejansko voda na mlin političnemu nasprotniku.

Bruto notranji proizvod

BNP in kakovost življenja

Ekonomisti že dalj časa zatrjujejo, da bruto notranji proizvod neke države ne pove prav veliko o dejanski kakovosti življenja. Bruto notranji proizvod prikazuje namreč, koliko novega bogastva ustvari nek gospodarski sistem, vendar kakovost življenja ni samo dohodek, ki ga v povprečju nek državljan ima. Posebno v državah, ki so že dosegle zadovoljivo raven blaginje, je zgolj bruto notranji proizvod zelo pomanjkljiv pokazatelj kakovosti življenja. Kakovost življenja gre preko golega dohodka in je odvisna od številnih drugih spremenljivk, ki vplivajo na zadovoljstvo državljanov. Seveda je to zelo subjektiven podatek, saj lahko ima neka oseba vse, pa še vedno ni zadovoljna, lahko pa srečamo tudi osebo, ki nimajo ničesar, pa so vseeno zadovoljne s svojim življenjem. Zato so pri ocenjevanju kakovosti življenja v neki državi upoštevali več spremenljivk in ne samo subjektivno dejstvo, če je kdo zadovoljen ali nezadovoljen. Poleg čisto materialnega pokazatelja, ki so ga izrazili kot bruto notranji proizvod

na osebo, so upoštevali še: - pričakovano življenjsko dobo državljanov, - politično stabilnost države in varnost, ki so jo izračunali glede na število kazenskih prekrškov v neki državi, - družinsko življenje, ki ga prikazujejo s številom ločitev, - socialno življenje, ki se odraža v številu kulturnih, verskih in športnih organizacij, - podnebje in zemljepisno lego - politično svobodo, ki jo uživajo državljani - možnosti, ki jih imajo pripadniki obeh spolov, da se poklicno uveljavijo. Vsi ti pokazatelji skupaj zelo dobro prikazujejo kakovost življenja v določeni državi. Ekonomisti so analizirali še druge spremenljivke (stopnja šolske izobrazbe, letna rast gospodarstva, neenakosti pri razdelitvi bogastva), vendar so ugotovili, da le - te na zadovoljstvo državljanov nimajo bistvenega vpliva. Na tak način so lahko na čisto objektivni način ocenili, v kolikšni meri so državljani zadovoljni s svojim življenjem, in so sestavili posebno lestvico o kakovosti živ-

ljenja. Po tej lestvici imajo najbolj kakovostno življenje Irci, ki so po bruto notranjem proizvodu na 3. mestu svetovne lestvice, na drugem mestu je Švica, ki je glede na bruto notranji proizvod "še" sedma, na tretjem Norveška, ki je tretja tudi glede na bruto notranji proizvod. Na zadnjem mestu te lestvice je Zimbabve. Lestvico so kasneje primerjali z lestvico glede na bruto notranji proizvod in so ugotovili izredne razlike med obema. Nekateri države, ki so na lestvici glede na bruto notranji proizvod čisto na repu, pridobijo na drugi lestvici kar nekaj mest; nekatere druge pa jih še dodatno izgubijo. Rusija npr. zaseda na lestvici glede na bruto notranji proizvod 55. mesto, glede na kakovost življenja pa še 105. mesto. Zanimiva sta tudi podatka, ki se nanašata na Italijo. Glede na bruto notranji proizvod je Italija na 23. mestu svetovne lestvice, po kakovosti življenja za celo na 8. mestu. Samo v 28 primerih pa uvrstitev glede na bruto notranji proizvod sovpadajo z uvrstitvijo glede na kakovost življenja.

Mara Petaros

Nasveti varčevalcem

Perspektive borznih tečajev v letu 2005

Po sanjskih rezultatih iz leta 2003, se je tudi leto 2004 zaključilo dokaj pozitivno za borzne investitorje. V prejšnjem letu je evropski borzni index DJ Eurostoxx 50 porasel za 7,3%. V sklopu borz stare celine se je sicer najbolj odrezal italijanski "MIBTEL" (+18,10% v 12 mesecih). Ameriški indeks "DOW JONES" in tokijski "NIKKEI" sta se v istem časovnem razmahu povzpela za 11,90%, oziroma za 18,49%. Kako se bodo obnašali borzni tečaji v prihodnjih 6 mesecih 2005? Rezultati zadnje opravljene ankete (Morningstar-mednarodno podjetje za ocenjevanje in analize investicijskih skladov) kažejo, da so upravitelji investicijskih skladov (angl.: fund manager) pozitivno naravnani za preostalo polletje. Največji optimizem vlada za delniške trge v Italiji. Namreč 71,4% anketiranih upraviteljev skladov meni, da bodo tečaj delnic v tej državi rasli tudi v prihodnjih 6 mesecih novega leta. Razlogi za pozitivno naravnost izhajajo iz

prepričanja, da italijansko borzno tržišče nudi varčevalcem veliko število vrednostnih papirjev kvalitetne in "obrambene" narave z možnostjo visoke dividende. V tem okviru naj bi se odlikovale zlasti delnice iz telefonskega in finančnega sektorja. Odstotek upraviteljev skladov, ki pričakujejo porastek japonskih delnic, se je znižal iz prejšnjih 68,0% na 62,5%. Nasprotno 50% anketirancev meni, da bodo kotacije na ameriških borzah ostale nekaj časa nespremenjene ali se bodo celo pocenile. Trenutne vrednosti ameriških delnic naj bi že namreč odražale prepričljivo rast tamkajšnjega gospodarstva, zato v tem trenutku ni razlogov za nadaljnje naraščanje borznih tečajev. Za valutna tržišča več kot polovica upraviteljev skladov (54,2%) meni, da se bo evro še dodatno okrepil do dolarja. Pocenitev ameriške valute narekuje predvsem visok državni primanjkljaj in negativen saldo trgovinske bilance najbolj razvite države na svetu. Poleg tega naj bi v političnih krogih prevlado-

vala težnja po nadaljnji ošibitvi ameriške denarne enote. Po mnenju nekaterih analitikov naj bi se dolar dodatno pocenil za 10% do 15%. Vsekakor se je odstotek upraviteljev skladov, ki si pričakujejo zmanjšanje vrednosti evropske skupne valute do dolarja, povišal iz prejšnjih 12,5% na 20,5%. Po mnenju 25% anketirancev pa naj bi razmerje dolar/evro ohranilo za nekaj časa sedanjo raven (1 dolar, 0,77 evra). Analitiki in upravitelji skladov se v svojih napovedih lahko zmotijo. Za varčevalca je zato bistvenega pomena, da v vsakem slučaju izdela osebni naložbeni načrt (glej prejšnje prispevke). Na tej podlagi naj nato investitor izbira posamezne oblike varčevanja in specifične finančne trge. Skromna donosnost zajamčenih oblik vlaganja vsekakor narekuje prisotnost v portfelju bolj tveganih naložb. Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Hiter razvoj planinstva v Sloveniji

Doživljanje narave je posebna vrednota

Po podatkih raziskave slovenskega javnega mnenja je planinstvo, ki je opredeljeno kot splet športnih, rekreativnih, gospodarskih, humanitarnih, raziskovalnih in kulturnih dejavnosti, po priljubljenosti na visokem petem mestu. Z njim se aktivno ukvarja kar 14,2% prebivalstva. Planinske postojanke obišče več kot poldrug milijon Slovencev na leto. Planinstvo se je v Sloveniji začelo uveljavljati že v 19. stoletju, sedaj pa je planinska organizacija

z 244 planinskimi društvi široko razpredena po vsej državi. Gre za prostovoljno, neprofitno in civilnodružbeno organizacijo. Izvaja tudi intenzivno dejavnost opremljanja gorskega sveta s planinskimi potmi in kočami. Planinstvo, ki temelji na doživljanju narave kot posebne vrednote, ima neprecenljiv pomen za ohranjanje kulturnega in etičnega odnosa ljudi do narave in je eden od temeljev okoljevarstvenega gibanja. Takšno poslanstvo iz-

vajajo tudi člani slovenskih planinskih društev v Trstu, Gorici in Beneški Sloveniji. V celoti je v Planinsko zvezo Slovenije vključenih okoli 240 planinskih društev, z nekaj nad 67 tisoč člani. Društva oz. njihovi člani pretežno sami vzdržujejo več kot 7 tisoč kilometrov poti. Uredili so jih v razdobju od ustanovitve Slovenskega planinskega društva, leta 1893, do sedaj. Nekaj planinskih poti pa je nastalo celo že prej. Tako so nekatere planinske poti stare že preko sto let. Kot zanimivost navajamo, da je bila prva planinska pot urejena po severnem pobočju Donačke gore že leta 1853. Prva markirana pot iz Bohinja na Triglav pa je iz leta 1879.

Razpis za udeležbo na sloviti poletni briški prireditvi

35. Festival domače glasbe "Števerjan 2005"

SKPD "F. B. SEDEJ" iz Števerjana razpisuje 35. Festival domače glasbe "Števerjan 2005", ki bo v Števerjanu 1., 2. in 3. julija 2005 MED BOROVCI.

1. Festival je tekmovalnega značaja. Prijavijo se lahko vsi slovenski ansambli, ki gojijo narodno - zabavno glasbo.
2. Vsak ansambel mora izvajati dve skladbi. Prva skladba mora biti iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe ter napisana in izvedena (npr. na plošči) s strani najboljših slovenskih narodno-zabavnih ansamblov (npr. Avsenik, Slak, Mihelič itd.). Druga skladba, s katero se bo predstavil ansambel, mora imeti besedilo v slovenskem jeziku, biti mora povsem izvirna ter prvič predstavljena javnosti! **Ni dovoljena uporaba instrumentov, ki elektronsko proizvajajo zvok!**
3. Festival se odvija v treh dneh. Na prvih dveh večerih nastopijo vsi prijavljeni ansambli, ki izvajajo dve skladbi. V nedelj-

skem, finalnem delu Festivala nastopijo najboljši ansambli prvih dveh večerov. Njihov izbor in število določi strokovna komisija. Ansambli, ki nastopijo na nedeljskem programu, morajo ostati v nošah do konca festivalskega nagajevanja.
4. Ansambli, ki so pripuščeni v finale, nastopijo z istima skladbama v finalnem večeru in se potegujejo za sledeče nagrade: A) nagrada za najboljši ansambel Festivala in trofej društva "F. B. Sedej" 1.100,00; B) nagrada občinstva 520,00; C) nagrada za najboljšo vokalno izvedbo 360,00; Č) nagrada za najboljšo izvedbo kvinteta 310,00; D) nagrada za najboljšo izvedbo tria 310,00; E) nagrada za najboljšo besedilo 160,00; F) nagrada za najboljšo melodijo 160,00; G) nagrada za najboljšega debitanta 160,00;
5. O vstopu v finale in podelitvi nagrad pod točkami A, C, Č, D,

F in G določa komisija, ki jo sestavljajo glasbeni strokovnjaki in predstavniki organizatorjev. Komisiji predseduje predsednik društva. O nagradi pod točko E odloča komisija, ki jo sestavljajo literati, jezikoslovci in predstavniki društva.
6. Nagrado pod točko A, in sicer nagrado za najboljši ansambel Festivala, podeli strokovna komisija za splošni vtis ansambla (izvedba, melodija, izvirnost in predstavitev ansambla na odru itd.) in je podeljena izključno za izvirno skladbo.
Nagrado pod točko B, in sicer nagrado občinstva, podeli občinstvo na podlagi posebnih glasovnic. Ocena občinstva je osnovana izključno na izvedbi skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe.
Nagradi pod točko C, in sicer nagrado za najboljšo vokalno izvedbo, in točko E, in sicer za najboljšo besedilo, podelita strokovni komisiji na podlagi najboljših izvedb oz. besedila izvirne skladbe.
Nagradi pod točko Č, in sicer nagrado za najboljšo izvedbo kvinteta, in točko D, in sicer za naj-

boljšo izvedbo tria, podeli strokovna komisija na podlagi izvedbe obeh skladb.
Nagrado pod točko G podeli komisija najboljšemu ansamblu med tistimi, ki prvič nastopajo na Festivalu.

Ansambli, ki so pripuščeni v finale, lahko prejmejo samo po eno nagrado!

7. Prijava mora vsebovati:

- a) naziv ansambla, sedež in datum ustanovitve;
 - b) naslov ansambla ali njegovega vodje, kamor bodo naslovljeni bodoči dopisi, ter nujno telefonska številka;
 - c) besedilo in notno gradivo izvirne skladbe;
 - č) naslov in izvirni izvajalec skladbe iz zakladnice najbolj priljubljenih uspešnic domače glasbe;
 - d) število članov ansambla in njihova funkcija v ansamblu;
 - e) fotografija in kratek zgodovinski opis ansambla.
- Obrazec prijave dobite pri prirediteljih! **Podatki morajo biti čitljivi in popolni. Rok za prijavo poteče 1. maja 2005 (upošteva se poštni žig). Prijave morajo biti poslani na tale naslov:**
SKPD "F. B. SEDEJ"
Trg Svobode, št. 6
34070 Števerjan
Gorica - Italija
tel./fax: 0481/884037

8. Organizator si prevzame stroške večerje in prenočišča an-

sambla. Vsi ostali stroški so v breme ansambla!

9. S prijavo na Festival privoli ansambel snemanju izvirne skladbe za radijske oz. televizijske programe.

10. Organizator si pridruže pravico, da po potrebi spreminja navedena pravila brez nikakršnih predhodnih obvestil!

Predsednik

SKPD "F. B. Sedej"
Mihael Corsi

Za informacije se lahko obrnete na podpredsednika društva "F. B. Sedej", vsak dan razen sobot in nedelj od 13.30 dalje, oz. pismeno, na zgoraj navedeni naslov društva.

Franka Padovan
tel.: 0481 884160
mobitel: +39 338 7812271

Na dnu...

Prejeli smo

Slovenski obmejni nacionalni problem (2)

Ta ideološka delitev je bila v povojnem času uvedena tudi v zamejstvu (zamejski Slovenci so bili dolgo let, po razpadu Avstroogrske, pod italijansko zatiralsko oblastjo še pred pojavom fašizma, ki je bil le bolj nasilen ledeni vrh v istih namenih. Globoka volja po rešitvi tega stanja je botrovala sprejetju katere koli oblike vladavine le, da se neha muka italijanskega škornja) in je bila usodna, ker ni dopuščala pluralnega mišljenja. Slovenci so morali nujno biti vsi levičarji, četudi ideološko sektaško skregani. Ves propagandni aparat takratnih titovcev in kominformovcev je soglasno utemeljeval, da je levica napredna (komunizem in socializem) vse ostale ideologije pa so

bile fašistične in označene z nazadnjaško desnico. Italijani pa niso imeli tega problema, ker so bili v glavnem njihovi komunisti stalinovsko opredeljeni in brez efektivne politične moči (po vojni so jim preprečili revolucijsko oblast, v katero so "naši" upali), bili so pa zelo aktivni med slovenskimi komunisti v boju za italijanske nacionalne interese. Prišlo je do smešnega ideološkega prekanja v levem taboru, kjer so italijanski komunisti skupno s slovenskimi kominformovci psovali bratske titofašiste. Na udaru so bile tudi slovenske šole, ki so kar naenkrat postale titofašistične (ves levi propagandni aparat je ščuval slovenske starše, naj preprišejo otroke v italijanske šole), v kolikor so

jih tudi titovci kritizirali zaradi učnega osebja, ki je po vojni zbežalo iz Jugoslavije in bilo namučeno v slovenskih šolah po zaslugi Zavezniške vojaške uprave (ZVU). To je bil eden najhujših udarcev za slovenske šole na Tržaškem po zaslugi komunistične ideologije. Drastično so začeli upadati vpisi v slovenske šole v korist italijanskih. Takrat je bila organizirana v zamejstvu tudi slovenska protikomunistična stranka SDZ (Slovenska demokratska zveza), ki je bila edini resen antagonist politiki poenotenja zamejskih Slovencev v komunističnem italijanskem taboru. Skoro vse takratno šolsko osebje je simpatiziralo za to demokratsko izrazito slovensko stranko, ki ni imela (razumljivo) italijanskih članov kot komunistična, kjer je prevladovala italijanska in s tem bila jamstvo asimilacijskih procesov. V politiki italijanskih komunistov je bil vedno vzporedno prisoten italijanski nacionalni "patriotski" interes, posebno pri soočanju s

slovenskimi člani na jezikovnem in kulturnem področju s pogubljalno dvojezičnostjo, uporabljano le v slovenski komponenti (v imenu načela bratstva, enotnosti in edinosti, ki je bilo Slovincem tako priljubljeno). Okrog SDZ so se zbirali slovenski demokratsko čuteči zamejski Slovenci, ki jih ni bilo malo, a vseeno premalo za odločujočo vlogo (bila bi mogoča le, če bi Slovenci strnjeno glasovali za to edino slovensko stranko), če upoštevamo, da je velika večina komunistično indoktriniranih Slovencev prešla k italijanskim strankam, ki pa niso imele posluha za naše nacionalne probleme. To je danes na dlani.

V vseh teh letih kontinuitetne italijanske oblasti (od 1918. leta do danes, če izzamemo tistih 45 zloglasnih dni partizanske zasedbe Trsta, ki nam je z vidika nacionalnega interesa samo škodila) sta se Slovenec na Tržaškem in njegov brat, ki je po 1945. letu padel pod Titovo diktaturo, korenito spre-

nila glede narodne zavesti in identitete.

Po padcu fašizma je tržaški Slovenec le zaživel v relativno demokratskem sistemu, ki mu je dopuščal do takrat neslutene možnosti vsestranskega opredeljenja in svobodnega odločanja v skladu s splošnimi zakoni, ki ga niso politično-ideološko bistveno obremenjevali. Pod ZVU je lahko imel tudi osebno izkaznico, sicer dvojezično (angleško-italijansko), kjer je bila navedena tudi narodnost poleg državljanstva. To, seveda, so italijanske administrativne oblasti sčasoma brez večjih težav odstranile. Ostalo je le državljanstvo, ki je bilo italijansko. Vsa administrativna politika italijanskih administratorjev (tudi pod ZVU) je silila v smer poenotenja vseh italijanskih državljanov z izrazitim zanemarjanjem etnične neenakosti. To se je zaznalo na vsakem koraku. Na vse mogoče načine so začeli uveljavljati načelo svojega nacionalnega interesa, da je Trst in okolica iz-

razito italijanska zemlja, ki jim je bila odvzeta že od strani Avstro-ogrske monarhije. Le redki Slovenci so se protivili tej prefinjeni, nenasilni politiki širjenja "resnice" etnično čistega italijanskega prebivalstva in osvobajanja s "ponovno" priključitvijo Trsta Italiji. V glavnem se o teh manevrih italijanske politike in diplomacije v slovenskih krogih, ki so kaj pomenili (v Titovi Jugoslaviji), ni govorilo oz. se niso postavila ta vprašanja na višjo raven diplomatske intervencije, kljub močnim zgodovinskim dejavnikom, ki bi z lahkoto branili slovenskost širokega ozemlja, kjer še danes živijo naši sonarodnjaki. Takratna slovenska (totalitarna jugoslovanska) oblast ni upoštevala nobenega narodnostnega interesa Slovencev in je namenoma utapljala njihovo že oslabele narodno zavest in identiteto v občutek pripadnosti italijanski državi oz. njenim levim strankam.

/ dalje
Pavel Ferluga

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 25. januarja, ob 14. uri.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Dolce&Gabbana? Na trenerski stolček!

najbolj fotogenično moštvo na svetu. Vprašanje je le še, kdaj bo za trenerja imenovan Valentino ali Armani. Ali celo trener si dvojček Dolce&Gabbana. Si predstavljate dolgotrajne postopke pred vsako tekmo? Najprej ogrevanje in stretching, nato frizerski stol za ličenje in ureditev pričeske... in končno na igrišče pred televizijske kamere. To bi bila šele popolna ekipa. Nogomet in manekenstvo. Nogomet in estetska kirurgija. Priročje si jo mnogi klubi, ki jim sezona ne obeta velikih uspehov. Recimo: nedvomno poznate nogometni klub Cervia. Telemetrija je neprizanesljiva. Gledanost nogometnega realiteta šova je pod vsemi pričakovanji. In kaj se v tem primeru bolj prilega od dobrega estetskega posega? Na Mediasetu so takoj zato poskrbeli. V svoje vr-

ste so spravili Diega Armanda Maradono. Ja, prav ste slišali. Ampak, seveda ne moremo mimo potegavščine: gre za devetnajstletnega nogometno ne ravno uspešnega izvenzakonskega sina velikega Pibe de Oro. Nedvomno dobra marketinška poteza. Le zakaj niso potemtakem na predsedniško mesto Cervie ustoličili nečaka neapeljskega Maradonovega predsednika Ferlaina? Zmagovit tandem za zagotovitev uspeha. Žal pa je tehnika že preverjeno neuspešna. Preizkusili so jo pri Interju: pred leti je ekipo prevzel Massimo Moratti, sin Angela Morattija, najuspešnejšega predsednika v zgodovini črnomodrih. Tragikomedija. Imamo torej precedens, pa še kako zgovoren. Nogomet je tudi nekoliko resnejša zadeva. Nogomet je politika. Je tema, ki je poslancem

zelo pri srcu. Se še spomnite povoda za zadnji splošni parlamentarni pretep? 1998: napačne sodnikove odločitve na tekmi Juventus-Inter. Ne boste verjeli, a tudi politiki znajo biti tako temperamentni. Saj vendar gre za nogomet, ne za tista dolgočasna poslanska vprašanja. Kako bi se ne tepli zanj! Ko pa je nogomet res sposoben vsega: ko celo Bertinotti navija za Milan, ekipo največjega sovražnika delovskega razreda. In Sandro Curzi, novinar in Bertinottijev somišljenik, opravičuje Di Cania, ki je po zmagi v derbju nad Romo svoje navijače fašistično pozdravil z iztegnjeno desnico. Kakšno moč premore nogomet! Bogve ali je morda celo Prodi med lanskim evropskim nogometnim prvenstvom, ko je spremljal potapljačo se ladjo Trapattonijevih azzurrov, malo za izgrudbo fantom na igrišču in malo iz obupa kdaj pa kdaj polglasno vzkliknil "Forza Italia!"

Andrej Černic

Mladi v odkrivanju skupnih poti

MOSP organiziral delavnico gibalne umetnosti

Prejšnji vikend je bil po zamisli Mladih v odkrivanju skupnih poti (MOSP) malo drugačen kot ponavadi. V Peterlinovi dvorani v Trstu, na ulici Donizetti 3, se je odvijala Delavnica gibalne umetnosti in osnov sodobnega plesa, ki jo je organiziral prav MOSP. Vodila jo je Raffaella Petronio, diplomirana na Profesionalni šoli za sodobni ples in gledališče na Dunaju (The Vienna Contemporary dance/theatre education). Delavnica, ki se je odvijala v soboto, 15., in v nedeljo, 16. januarja, od 18. do 21. ure, je dala možnost udeležencem, da so se približali osnovam sodobnega plesa z različnimi vajami raziskovanja lastne telesnosti. Tak proces opravi vsakdo, ki se približa gibalni umetnosti, plesu, a tudi igralci, je pa tudi dragocen in primeren za vsakega, ki ga zanima izboljšati lastno dobro počutje in telesne sposobnosti. Vaje so vzete iz različnih tehnik sodobne plesne zakladnice, iz drugih tehnik (Feldenkrais, tehnika Alexander, vzhodne tehnike Qui-Gong, Yoga, itd.) in nekatere celo iz osnovnih vaj za igralce - gledališke tehnike. Raffaella Petronio je sestavila program tako, da so se ude-

leženci dotaknili različnih tem v raziskovanju telesnosti. Vrstile so se vaje poslušanja lastnega dihanja in srčnega utripa, opazovanja lastne hoje, pro-

lahko začnemo čutiti naš center in da se vsak tudi najpreprostejši gib, ki ga naredimo, rojeva tam. To znanje je zelo potrebno pri spoznavanju našega energetskega toka in kako pametno uporabiti energijo, ki se pretaka v našem telesu in

stora okoli nas in skupine ali partnerja. Z nekaterimi vajami masaže smo dali telesu možnost, da se sprosti tenzije, ki se naberejo v mišicah in še globlje. Na programu so bile tudi vaje na tleh, pomembna tema v vseh sodobnih plesnih tehnikah. Tla so opora in element stabilizacije za vse naše vsakdanje gibe. Če občutimo, da smo "na tleh", kot če bi naša stopala imela korenine v tleh,

skozi naš center. Vse te informacije so današnjemu človeku povečini neznanne, kar je škoda, saj je koristno vedeti kaj več o nas samih in skušati izboljšati naš potencial. Telesno ravnanje lahko pridobimo s preprostim in obenem občutljivim opazovanjem in poslušanjem samega sebe; ponavadi je vsak odgovor že v nas, moramo samo utihniti, da ga lahko slišimo. S

pomočjo posebnih vaj lahko "odpremo" določene senzore, ki jih imamo že v sebi, a jih nismo navajeni uporabljati, tako da postanemo bolj občutljivi za tisto, kar se dogaja v nas samih, do bomo potem zmožni tudi bolje videti, kaj se dogaja okoli nas.

Med kratko delavnico seveda ni bilo časa za celoten proces študija gibalnosti, obiskovalci pa so spoznali nekaj važnih informacij in vaj, ki bodo lahko koristne za vsakega tudi v vsakdanu.

Naslednja pobuda MOSPa je LIKOVNI, FOTOGRAFSKI in LITERARNI NATEČAJ ZA MLADE, ki ga skupaj s Slovenskim kulturnim klubom razpisujejo mladi vsako leto ob dnevu slovenske kulture. To je že tradicionalna pobuda, ki daje možnosti mladim talentom, da pridejo na dan in da se preizkusijo pred širšo publiko. Tema in tehnika sta prosti. Dela morajo biti podpisana le s psevdonimom; ime, datum rojstva in telefonska številka avtorja pa naj bodo v priloženi zaprti kuverti z istim psevdonimom. Dela lahko oddaste v uradih

Slovenske prosvete (pon.-pet., 9.-17.) ali po pošti: ul. Donizetti 3, 34133 Trst, do 7. marca 2005. Literarne prispevke lahko pošljete na: rast_mladi-ka@hotmail.com. Prispevke bosta ocenjevali tako strokovna komisija kot publika na dan razglasitve zmagovalcev in nagrajevanja, ki bo 13. marca v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3.

RP

Ko se dotakneš osebe

Vida Valenčič

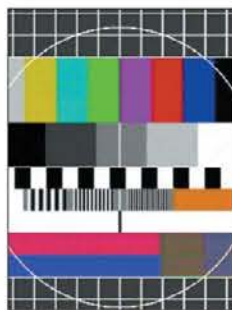
"Generacije"

Sinoči sem šla v Videm s prijateljico, ki je par desetletij starejša. Namenili sva se v manjše gledališče, ki uprizarja sodobne avtorje in katerega razpoznavni znak so inovativni prijemi. Nič tako nenavadnega, če bi se ne zaustavila pri tem "par desetletij". Starostne razlike namreč. Različne življenjske izkušnje, v določenem oziru tudi različen pogled na svet, po drugi strani pa neka sorodnost v iskanju sebi primerne dimenzije v svetu. Možnost takega medgeneracijskega stika srečujem šele zdaj, po toliko letih, ko sem skorajda že pozabila, kako normalno smo se pred trinajstimi leti v Walesu družili prijatelji zelo različnih starosti. Norah, s katero sva hodili na kavo po jutranjem tečaju valižanščine. Kakih trideset let starejša, diplomirana zgodovinarica, ki je diplomu obesila na klin in se v celoti posvetila reji ovac. Nedvomno je nezavedno v meni iskala tudi tistega otroka, ki ga z možem nista mogla imeti. Vozili sva se okrog v terenskem vozilu, ki je bil vedno posut z dolgimi dlakami njenih dveh ovčarjev in je dišal po mešanici psov in ovac..., tako da sem jo, če sem le mogla, skušala zvleči, da bi šli kar peš. Ko se danes spominjam na tisti čas, na tiste osebe, pomislim tudi na neko življenjskost, na pohode čez vikend, ki jih je Norah delala z možem, ko sta med poletjem prehodila celo deželo. Pa odprtost pogledov, ki je verjetno sad družbene slike oz. razmer v Veliki Britaniji. Tako se ni zgražala in niti ji ni bilo nerodno z našima dvema profesoricama valižanščine, ki sta bili ne le delovni kolegici, ampak tudi ljubzenski par. Ko sem se vrnila iz tujine, sem zopet pričela gledati na prijateljski odnos med dvema različnima generacijama kot na nekaj pri nas zelo neobičajnega. Starše sem spraševala, kaj je narobe s parom moje starosti iz Pivke, ki se rad druži z njima...mojima staršema! Živo se še spominjam besed, ki so se mi pretakale v možganih: nenormalno, čudno, "staro". Potem vidiš, da smo si ljudje tako različni, "tako fantastično, tako fino smo si različni" - kot bi se izrazil Vinko Möderndorfer - da nekega generacijsko-skupnega doživljanja, kot je obstajalo nekoč, ni več. Oziroma je veliko bolj omiljeno kot nekdanj in da obstaja danes v veliko večji meri kot nekdanj nekakšen medgeneracijski stik, osnovan na skupnih interesih.

Včasih se sama pri sebi nasmehnem, ko odkrijem, da ostane v nas tudi v letih nekaj dekleškega in deškega, mogoče zadovoljstvo ob tako malenkostnih doživljajih, kot je lahko nova, bolj živopisna ruta ali pa sladka smetana, ki ti jo nenapovedano pristavijo na pladenj s črno kavo.

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE NANJ
IN PRIDOBI NOVEGA NAROČNIKA!

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 €

LETNA NAROČNINA 2005:

Italija: 45,00 €

Slovenija: 48,00 €

Inozemstvo: 85,00 €

Novi naročniki bodo prejeli **knjižni dar**.

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2005 do 31. januarja 2005, bodo sodelovali pri žrebanju za **potovanje z Novim glasom** po sledih svetih Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško v drugi polovici meseca maja 2005.

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 548276 / uprava@noviglas.it
TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it